

R.No:APTEL/2006-20000

చైతన్య మాసపత్రిక

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 12

సంచిక : 12

హైదరాబాద్,

డిసెంబర్, 2017

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

ఎర్రజెండానే చిరునామా

ఉద్యమమే ఊపిరి

నిరంతర స్ఫూర్తి కేతనం

వెలుగు దీపం

ఆత్మీయ రూపం

అనసూయమ్మ కు అరుణాంజలి

నివాళి

కలం యోధుడు, సాంఘిక విప్లవకారుడు,
సాంస్కృతిక రథ సారథి

కామ్రేడ్

చిత్తజల్లు వరహరిరావు

అక్టోబర్ విప్లవం దినోత్సవం సందర్భంగా ఒంగోలులో విద్యా సంబరాలు

హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవం సందర్భంగా విజయవాడలో ప్రదర్శన

వైజాగ్ ఫస్ట్ సందర్భంగా ప్రదర్శన

తెనాలిలో అతిథులకు జ్ఞాపికలను అందజేసే సత్కరిస్తున్న ఎమ్మెల్యే ఆలపాటి రాజేంద్రప్రసాద్

సాధికారత ముసుగు - నయా ఉదారవాద దోపిడీకి పచ్చజెండా

“మహిళల సారథ్యంలోనే....అందరికీ సౌభాగ్యం” అన్న ప్రధాన సందేశంతో 8వ ప్రపంచ పారిశ్రామికవేత్తల సదస్సు హైదరాబాద్ వేదికగా నవంబర్ 28-30 తేదీల్లో ఘనంగా జరిగింది. 150 దేశాల నుంచి 1,500 మంది పారిశ్రామికవేత్తలు హాజరైన ఈ సదస్సులో 52.5 శాతం మంది మహిళా పారిశ్రామికులే. ఇజ్రాయిల్, సౌదీ, ఆఫ్ఘనిస్తాన్ వంటి 10 దేశాల నుంచి పూర్తిగా మహిళా బృందాలే ఈ సదస్సులో పాల్గొనడం కూడా ఒక విశేషమే !

మా మట్టిలోనే సృష్టి అంటూ విదేశీ పెట్టుబడులకు ఆహ్వానం వలికారు ముఖ్యఅతిథి మోడీ. పాత చట్టాలకు పాతరేశాం ! పారదర్శక విధానాలు తెచ్చాం ! రండి. ఆరంభించండి ! (ఆరగించండి) ! పెట్టుబడిదారులకు స్నేహపూర్వక వాతావరణం కల్పించాం ! అంటూ సదస్సు గుట్టు చెప్పకనే చెప్పారు. పెట్టుబడిదారుల రక్షణకు విప్లవాత్మక నిర్ణయాలు తీసుకుంటామని ఆయన హామీ ఇచ్చారు.

అందుకే ఇవాంకాట్రంప్ కు రెడ్ కార్పెట్ పరిచారు. హైదరాబాదు నగరాన్ని ముస్తాబు చేశారు. బిచ్చగాళ్లను తరలించారు. కుక్కలను ఏరివేశారు. అసాధారణమైన భద్రతా ఏర్పాట్లు, ఆతిథ్యాలు. ప్రధాని హోదాను మరచి సాగిలిపడ్డారు.

ఆడ, మగ అంతరాన్ని అధిగమిస్తే 2 శాతం మేర ప్రపంచ జీడీపీ పెరుగుతుంది. భారత కార్మిక శక్తిలో స్త్రీపురుష అంతరాన్ని సగానికి తగ్గించగలిగితే రాబోయే మూడేళ్లలో భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ 15,000 కోట్ల డాలర్లకు పైగా పెరుగుతుంది. ఈ సదస్సు మహిళాశక్తిని గుర్తించి “పెట్టుబడి” తన ప్రయోజనాలకు ఉపయోగించుకోదల్చింది.

అమ్మాయిపై అన్ని వైపులా దాడి - “ఇదేమి గొప్ప ఆలోచన కాదు”. “ఇది ఆచరణ సాధ్యం కాదు”. “నువ్వు దీనిని చెయ్యలేవు”, “పెట్టిన పెట్టుబడికి లాభాలెంత వస్తాయి”? అంటూ అన్ని వైపుల నుంచి జరిగే దాడి దానిని అధిగమించి విజయం

సాధించిన అమ్మాయి - కళారూపంలో ఆరంభ వేడుకలు ప్రారంభమయ్యాయి. పనిలో తనని తాను రుజువు చేసుకోవడానికి మహిళలు పురుషుల కన్నా ఎక్కువ కష్టపడాలి. అస్తి హక్కు స్వేచ్ఛగా ప్రయాణం చేసే అవకాశం, భర్త అనుమతి లేకుండా పనిచేయలేకపోవడం, సాంస్కృతిక, కుటుంబ పరమైన ఒత్తిళ్ల కారణంగా మహిళలు ఇంటి బయట పనిచేసే స్వేచ్ఛ ఉండడం లేదు.

మీకు వైఫల్య భయం లేదు. అవరోధాల సంకెళ్లను అధిగమించండి. మీ పనిలో రిస్క్ ఎక్కువని, ఫలితం నామ మాత్రమేనని మిమ్మల్ని నిరుత్సాహపరిచే వారిని లెక్కించకండి అంటూ ఇవాంకా ప్రారంభ సభలో నారి గెలవాలంటూ ఉద్బోధించారు.

ఈ ప్రోత్సాహం యువ పారిశ్రామిక వేత్తలకు సంతోషం కలిగించడం సహజం. మీడియా సంరంభం మరికొంత మంది మధ్య తరగతి యువతకు కూడా ఆశలు కల్పించి ఉండవచ్చు.

ఎందుకీ ఆర్భాటం ! అమెరికాలో ప్రారంభమైన ఆర్థికమాంద్యం ప్రపంచాన్ని చుట్టుముడుతోంది. అమెరికాతో సహా కష్టించి పనిచేసే మహిళల సంఖ్య పెరుగుతున్నది. అమెరికాలో మహిళా యాజమాన్యాల సంస్థలు గత రెండేళ్లలో 45 శాతం పెరిగాయి. 2014-16 మధ్య కాలంలో మహిళల్లో వ్యాపార కార్యకలాపాలలో పాల్గొనేవారు 10 శాతం పెరిగారు.

భారత్ యువదేశం. అపారమైన మానవ వనరులు, సహజ వనరులు ఉన్నాయి. పారిశ్రామికవేత్తలు ఈ వనరులను కొల్లగొట్టాలనుకుంటున్నారు. భారత్ లో వినియోగం అనూహ్యంగా పెరుగుతుందని అమెరికా అంచనా. భారత్ లోని ఉద్యోగులలో మహిళా ఉద్యోగుల శాతాన్ని 50కి పెంచాలని భావిస్తున్నట్లు లాక్ హీడ్ మార్షిన్ పేర్కొన్నారు. సాయంత్రం 5 గంటల తర్వాత యంత్రాల వద్ద మహిళలు పనిచేయడానికి

భారత చట్టాలు అనుమతించడం లేదని, ఇది మహిళల సామర్థ్యాన్ని పరిమితం చేస్తుందని, దీనిని అధిగమించేందుకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని యూ.ఎస్. ఎయిడ్ కార్యనిర్వాహకుడు మార్క్ గ్రీన్ కోరారు.

అసలు ఉద్దేశాలు అవి. కారుచౌకగా దొరికే శ్రామిక శక్తి మహిళలు. రక్షణ చట్టాలు రద్దు చేస్తే యాజమాన్యాలు ఎలాంటి ఆటంకాలు లేకుండా మహిళల చేత అదనపు పని గంటలు పనిచేయించుకోగలవు. సంఘాలు, హక్కులు అంటూ మహిళలు సంఘటితమవ్వరన్న భరోసా ! యువ మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలు సహితం తక్కువ లాభాలతో సంతృప్తిపడతారని అంచనా. వేణ్ణీలకు చన్నీళ్లు కదా ! ఇవాంకా యాజమాన్యంలో ఉన్న బట్టలు, చెప్పుల పరిశ్రమల్లో పనిచేసే వేలాది మహిళా కార్మికులకు హక్కులు లేవన్న విషయం దీనిని రూఢీ పరుస్తుంది.

పెట్టుబడులకు, పారిశ్రామికవేత్తలకు తప్ప 99.9 శాతంగా ఉన్న మహిళల సాధికారత కొరకు కాదు ఈ సంరంభం. 1,200 పనికిరాని చట్టాలను రద్దు చేశానని చెప్పుకున్న మోడీ మహిళల రక్షణ కొరకు, సమాన ప్రాతినిధ్యం కొరకు ఒక్క చట్టాన్ని చేశానని చెప్పలేకపోయారు.

స్త్రీపురుష అంతరం తగ్గించడం అంటే వీరి దృష్టిలో చౌకగా పనిచేసే మహిళా ఉద్యోగినులను, కార్మికులను పెంచడమే. తామొకటి తలిస్తే అన్నట్లు... సదస్సు ఏ ప్రయోజనాల కోసం నిర్వహించబడినా ముందడుగు వేస్తున్న మహిళలు అసమాన తలను అధిగమించేందుకు పూనుకుంటారు. శ్రమ దోపిడీని ప్రశ్నిస్తారు. అవకాశాలను అందిపుచ్చుకుని భిన్నంగా ఆలోచిస్తారు. వర్తమానంలోకి దృష్టి సారిస్తారు. భవిష్యత్తుకు బాటలు వేస్తారు. నయా ఉదారవాద ముసుగు తొలగించి పెట్టుబడిదారీ సామ్రాజ్యవాద దోపిడీని చావుదెబ్బ కొడతారు. నారీ శక్తిని చూపిస్తారు.

చికాకులన్నీ ఎగిరిపోవడానికి చిరునవ్వు చాలు.
కళ్ళీళ్ళు ఆగిపోవడానికి చల్లని చూపు చాలు.
గుండె మంట చల్లార్చటానికి తియ్యదీ మాట చాలు.
నేనున్నానని భరోసా ఇవ్వడానికి మంచి నేస్తుం చాలు.

అధ్యయిజీర్ణ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

ఐదవ్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం
చిరునామా :

ఐదవ్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
1-1-9/10 జవహర్ నగర్,
హైదరాబాద్-20
ఫోన్, 9490098620

E-mail : Chaitanyamanavi@gmail.com
fb : aidwaap
Blog : aidwaap@blockspot.com

సంపాదకులు
డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం
కె. స్వరూపరాణి
బి. ప్రభావతి

మేనేజర్: ఎం. సుధ

ప్రజాశక్తి డైరీ ప్రింటింగ్ ప్రిస్,

బ్లాక్ నెం: 21/1 ఎంహెచ్ భవన్,
అజమాబాద్ ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా,
హైదరాబాద్ -20

పోస్టల్ చందా
సంవత్సరానికి రూ : 200/-
విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

వ్యాసం	కాలుష్య కాసారం దేశరాజధాని : ఎస్.పుణ్యవతి	5
నివాళి	సాంస్కృతిక విప్లవకారుడు సి.వి.రచనల్లో స్త్రీ: శాంతిశ్రీ.....	7
సీరియల్	వీరేశలింగం పంతులుగారు - ఉద్యోగదశ: వేములపల్లి సత్యవతి....	9
సమకాలీనం	అందాలపోటీలు, లారీల గాయాలు : దేవి	11
జననచక్రం	ముద్దెత్తలేక : జూపాక సుభద్ర.....	13
ఆవేదన	వీధిన పడేస్తున్న మద్యం : మానవి బృందం	14
ఆదర్శం	ప్రగతిపథంలో ముందడుగువేస్తున్న సౌదీ మహిళలు : వేములపల్లి సత్యవతి	16
కథ	షరా మామూలే : రాజేష్ యాళ్ళ	18
సీరియల్	మరో అమ్మ :	20
అరుణాంజలి	స్ఫూర్తిదాయని 'అన్నే అనసూయ' : గారపాటి విమల	23
మణిపూసలు	సావిత్రిభాయిపూలే	24
అవగాహన	మీ టూలో - నేను సైతం : అమూల్య	25
ప్రజస్వామ్యం	గొంతెత్తితే అంతే : కె. శారద	27
అవగాహన	వివాహాలు - విడాకులు : ఓ. కృష్ణవేణి	28
కథ	సహజీవనం : షహనాజ్	29
పుస్తకసమీక్ష	పాకుడు రాళ్ళు : శీలా వీరాజు	31
సమకాలీనం	పద్మావతి	32
కెన్సెడ్రీ	తల్లిదండ్రులూ - అమాయకత్వం వదలండి : కె.శారద.....	33
ఉద్యమవార్తలు	ఉద్యమాల బాటలో	34

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI DAILY PRINTING PRESS, M.H. BHAVAN, PLOT NO. 21/1, AZAMABAD INDUSTRIAL AREA, HYDERABAD-500020, TELANGANA STATE. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE 1-1-9/10, JAWAHAR NAGAR, HYDERABAD-500020, TELANGANA STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APTEL/2006-20000

కాలువ్య కానారం దేశరాజధాని

- ఎస్.పుణ్యవతి

దేశరాజధానికీ ఊపిరాడలేదు. కాలువ్యం ఊపిరాడనివ్వలేదు. కొన్ని రోజులు జనజీవనం స్తంభించింది. స్కూళ్లకు శెలవులిచ్చారు. నిర్మాణాలు, కట్టడాలు కొద్ది రోజులు నిషేధించారు. భారీ ట్రక్కులకు ప్రవేశం లేదు. నీళ్ల వాడకం నియంత్రించారు. 'స్వాసతో మరణం' (డెత్ ఆఫ్ బ్రిత్) అంటూ పత్రికలు పతాక శీర్షికలు పెట్టాయి. మార్నింగ్ వాక్లు, ఆటలు వద్దంటూ అధికారులు హెచ్చరికలు జారీ చేశారు.

ప్రకృతి ఉపద్రవాలు చూశాం. కాని కాలువ్యం కూడా ఒక ఉపద్రవంగా ముంచుకువచ్చింది. ఇది ప్రకృతి వైపరీత్యం కాదు. మానవ కల్పిత వైపరీత్యం. నేడు పర్యావరణ సమస్య ఎవరో కొద్దిమంది మేధావుల చర్యలకే పరిమితమైన సమస్య కాదు. జనజీవితానికి సంబంధించినది. సమస్యలోతుల్లోకి వెళితే చాలా సంవత్సరాల నుంచి కాలువ్యం సమస్య ఢిల్లీ నగరాన్ని వేధిస్తోంది. మామూలుగా కాలువ్యం అంటే ట్రాఫిక్కులో చిక్కుకున్నప్పుడు వాహనాల పొగతో కలిసిపోవడమో లేక ఫ్యాక్టరీల నుంచి వచ్చే పొగ, వ్యర్థాలు అని మాత్రమే అనుకుంటాం. కాని ఈ కాలువ్యం తలుపులు మూసుకుని ఇళ్లల్లో ఉన్నా తొలగని పరిస్థితి. ప్రతి సంవత్సరం నవంబర్ మాసం వచ్చిందంటే కాలువ్యం ఇంకా శృతి మించుతోంది.

ఢిల్లీ మహానగరంలో వాహనాల రద్దీ ఎక్కువ. పబ్లిక్ ట్రాన్స్పోర్ట్కు సరిపడా లేకపోవడం ఒక కారణమైతే పని ప్రదేశానికి, ఇంటికీ కొన్ని కిలోమీటర్ల రాకపోకలు సాగించాల్సి రావడం మరో కారణం. సిటీ బస్సులు సరిపడా లేవని ఢిల్లీ ప్రభుత్వమే ప్రకటించింది. (ఇటీవల ఢిల్లీ మెట్రో రిక్షాలు విపరీతంగా పెంచారు. ఈ కారణంగా రోజుకు 3 లక్షల మంది మాత్రం ప్రయాణం మానుకున్నారని పత్రికల్లో వార్తలు వచ్చాయి.) సొంత వాహనాల వాడకం పెరిగింది. జనం

మోటారు వాహనాలు కొంటేనే కదా కంపెనీలకు, డీలర్లకు లాభాలు వచ్చేది! వాహన కొనుగోలుదార్లకి బ్యాంకులు కూడా ధారాళంగా అప్పులిస్తాయి. చిన్న వ్యాపారానికో, వ్యవసాయానికో పెట్టుబడి కావాలంటే మాత్రం బ్యాంకర్లు అంత తేలిగ్గా అప్పులివ్వరు.

రెండో కారణం ఉత్తరాది రాష్ట్రాల్లో గడ్డి తగలబెట్టడం. ఢిల్లీ చుట్టూ ఉన్న పంజాబు, హర్యానా, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాల్లో పంట దిగుబడి రాగానే గడ్డి కాలేస్తారు. (అదేమిటీ అని ప్రశ్న రావచ్చు. ప్రభుత్వ వ్యవసాయ విధానాల ఫలితమే ఇది.) ఈ ప్రాంతంలో రెండు పంటలు పండుతాయి. వ్యవసాయంలో ఎక్కువ భాగం ట్రాక్టర్ తదితర యంత్రాలతో పని సాగుతోంది. దున్నడానికి, కోతకు, కుప్ప నూర్చడానికి యంత్రాలే. అలా అయితే తప్ప మాకు గిట్టుబాటు కాదని రైతులంటారు. దానికితోడు రెండవ పంటకు పొలాన్ని సిద్ధం చెయ్యాలంటే వ్యవధి తక్కువ కాబట్టి గడ్డి కాలాల్సిందే. పంటకు రైతులు యంత్రాలతో కుప్ప నూర్చాక గడ్డి ఎందుకూ పనికిరాదు. ఇందుకు ప్రభుత్వాలు చెప్పే పరిష్కార మార్గం రైతులను శిక్షించడం. గడ్డి తగలబెట్టడాన్ని నిషేధిస్తామని, తగలబెట్టే రైతుల పైన కేసులు

పెడతామని ప్రభుత్వాలు ప్రకటించాయి. ఆ ప్రకారం రైతులపై కేసులు పెట్టి అరెస్టులు చేశారు. పిచ్చుక మీద బ్రహ్మాస్త్రాలే కదా! ఎకరా, అరెకరా ఉన్న రైతుల్ని, కౌలు రైతుల్ని అరెస్టులు చేశారు. ఇందుకు మరో ప్రత్యామ్నాయం లేదా అంటే ఉంది.

వరి, గోధుమ పంటల్లో యంత్రాల వాడకం వల్ల భూమి లేని వ్యవసాయ కూలీలకు ఏ పనీ దొరక్కండా పోయింది. పంటపొలాల్లో పురుగు మందుల వాడకం పెరిగింది. పురుగు మందులు తయారుచేసే యూనియన్ కార్పొర్ట్ వంటి విదేశీ కంపెనీలు కోట్లల్లో లాభాలు దండుకుంటున్నాయి. రైతులు ఉత్పత్తి ఖర్చులు పెరిగి దివాళా తీస్తున్నారు. పొలాల్లో మందులు కొట్టే రైతు కూలీలు, తినే ప్రజలు కూడా రోగాల పాలవుతున్నారు. ఇటీవల దేశా బాబా రామ్ రహింసింగ్ ఉదంతం ఇందుకు ఉదాహరణ. భూమి లేని కూలీలకు పనులు కూడా దొరక్క దేశాల్లో ఆశ్రయం పొందుతున్నారు. పురుగుమందుల కారణంగా క్యాన్సర్ బారిన పడ్డ పేదలు ఈ దేశాలు నడిపే ఆస్పత్రుల్లో వైద్యం పొందుతున్నారు. ప్రభుత్వ విధానాలు మారకుండా సమస్యకు పరిష్కారం దొరకదు.

వ్యవసాయంలో యంత్రాల వాడకం

నిరోధించడం, స్వల్పకాల వ్యవధిలో పండే వరి, గోధుమ వంగడాలు పండించడమే పరిష్కారం. యంత్రాల వాడకం, గడ్డి తగులబెట్టడం మన రాష్ట్రాలకూ కూడా పాకింది. ఇప్పుడు మేల్కొనకపోతే రాబోయే రోజుల్లో మనం కూడా కాలుష్యం కోరల్లో చిక్కుకోక తప్పదు.

మూడవది, ముఖ్యమైనది 'పెట్రోకోక్' లేదా 'పెట్రోలియం కోక్'. ఇది పెట్రోలియం ఉత్పత్తుల కర్మాగారాల్లో తయారయ్యే వ్యర్థ పదార్థం. మెత్తటి బొగ్గులాగా, ముఖానికి రాసుకునే పొడరు కన్నా మెత్తగా ఉంటుంది. విషంతో సమానం. సిమెంటు, అల్యూమినియం వంటి ఫ్యాక్టరీలు ఈ పెట్రోకోక్ను ఫర్నేస్ ఆయిల్ గా ఉపయోగిస్తారు. ఇప్పటికే ఉన్న వాతావరణ కాలుష్యానికి ఈ పెట్రోకోక్ తోడవుతుంది.

దీని వాడకాన్ని పూర్తిగా నిషేధించాలని సుప్రీంకోర్టు తీర్పు చెప్పింది. దీన్ని దిగుమతి చేసుకునే దేశాల్లో మన దేశం రెండవది. మొత్తం దిగుమతుల్లో సగానికి పైగా అమెరికా నుంచి దిగుమతి అవుతోంది. 2015లో 69 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు దిగుమతి అయితే 2016లో కోటి పదకొండు

కాలుష్యం ప్రజలందరినీ ఒకే రకంగా పీడిస్తోందా..? కానే కాదు. ఏసీ రూముల్లో కూర్చుని ఎయిర్ ప్యూరిఫయర్లు ఇళ్లలో పెట్టుకు బతికే ధనవంతుల సమస్య కాదు ఈ కాలుష్యం. మురికివాడల్లో బతికే ప్రజలు, పసిబిడ్డల సమస్య. పలు ఫ్యాక్టరీల్లో, భవన నిర్మాణాల్లో పనిచేసే కార్మికుల సమస్య. రోడ్లు, డ్రైయిన్లు శుభ్రం చేసే పారిశుధ్య కార్మికుల సమస్య. అధినేతలు, అధికార సమస్య కాదు. పనిచేస్తే గాని పొట్ట గడవని, పనిచేస్తూ సంపదలు సృష్టించి ఒళ్లు గుల్ల చేసుకునే కూలీ జనం సమస్య. గాలిలో ఉన్న విషాన్ని పీల్చి ఊపిరితిత్తులు, గుండెజబ్బుల పాలయ్యే పసిపిల్లలు, మురికివాడల వాసుల సమస్య. పర్యావరణ సమస్య మనందరికీ చేటు.

లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు దిగుమతి చేసుకున్నాయి. అంటే మన దేశం అమెరికా వారి 'చెత్త కుప్ప' (డంపింగ్ యార్డు) గా మారుతోందన్న మాట. ఇదీ మోడీ గారి 'దేశభక్తి'. అమెరికాకు చెందిన విమానయాన సంస్థ యునైటెడ్ ఎయిర్ లైన్స్ కొన్ని రోజుల పాటు పొగ, దుమ్ము ఎక్కువగా ఉన్న రోజుల్లో ఢిల్లీకి విమానాలు నడపడం రద్దు చేసుకుంది. ఎంత సిగ్గుచేటు! అదే అమెరికా రాయబారి ఇవాంకా ట్రంపుకు ఘనమైన స్వాగత సత్కారాలు చేశారు మన పాలకులు. అమెరికా సామ్రాజ్యవాదుల సేవలో తరించిపోతున్నారు. దేశప్రజల ప్రాణాలు ఫణంగా పెడుతున్నారు.

కాలుష్యం ప్రజలందరినీ ఒకే రకంగా

పీడిస్తోందా..? కానే కాదు. ఏసీ రూముల్లో కూర్చుని ఎయిర్ ప్యూరిఫయర్లు ఇళ్లలో పెట్టుకు బతికే ధనవంతుల సమస్య కాదు ఈ కాలుష్యం. మురికివాడల్లో బతికే ప్రజలు, పసిబిడ్డల సమస్య. పలు ఫ్యాక్టరీల్లో, భవన నిర్మాణాల్లో పనిచేసే కార్మికుల సమస్య. రోడ్లు, డ్రైయిన్లు శుభ్రం చేసే పారిశుధ్య కార్మికుల సమస్య. అధినేతలు, అధికార సమస్య కాదు. పనిచేస్తే గాని పొట్ట గడవని, పనిచేస్తూ సంపదలు సృష్టించి ఒళ్లు గుల్ల చేసుకునే కూలీ జనం సమస్య. గాలిలో ఉన్న విషాన్ని పీల్చి ఊపిరితిత్తులు, గుండె జబ్బుల పాలయ్యే పసిపిల్లలు, మురికివాడల వాసుల సమస్య. పర్యావరణ సమస్య మనందరికీ చేటు.

వనమాలులం మనమే

అక్షరాలెప్పుడూ వెధ్చిస్తుందా

కొత్త వాక్యాలెప్పుడూ వెంటాడాలి

పదునైన భావాలన్నీ బలంగా కలాన్ని పరిగెత్తించాలి

అప్పుడే మనలోని కణకణం మండుతుంది..

కరవాలం లాంటి కవిత కాగితమీద పడుతుంది...

జంకూ, బొంకూ లేని కవిత్వానికి ఆనవాళ్లం మనం...

ఎన్ని చీకట్లు తప్పకాగి నీమీద విరుచుకుపడినా

చిగురుటాకుకు ఉదాహరణవుకాకు...

నీ అడుగులకే పూలు పరిచి ఎన్ని నడకలు

దగా చేసినా నిన్ను నువ్వు చెల్లాచెదురు చేసుకోకు...

తియ్యని చూపుల సాలీళ్లు వల వేసి నిన్ను చుట్టేసినా

నీ గుండెచప్పుడుకెప్పుడూ వీడ్కోలు చెప్పకు...

ఒంటరన్న భావాన్ని మరణశయ్యకెక్కించు...

భయానికి తర్బణమొదిలి...

నిన్ను నువ్వు ఆకాశపు అంచుల

వరకూ గాలిపటంలా ఎగరేసుకో...

శోకాల శాపాల మోచేతి నీళ్లు తాగకుండా

ఉక్కులాంటి నీ అడుగుల కింద నలిపేయ్...

అర్థంలేని అంక్షలు, అందమైన బంధాల కౌగిళ్ల మధ్య

బందీ అవని కవిత్వంపై భగభగమండే

సూర్యుడిలా అక్షరసంతకానివైపో...

ఇప్పటికైనా, ఎప్పటికైనా, వగిలిపోవాల్సిన

బుడగలమే...

ఈ మధ్యలో పరిగెత్తాల్సిన అశ్వాలమూ మనమే...

భావితరాల కోసం కవిత్వపు తోటల్ని పెంచాల్సిన

వనమాలులమూ మనమే...

- అమూల్యాచంద్రు కప్పగంతు,

9059824800

మురికి ఇంధనాన్ని అంటగడుతున్న అమెరికా

ముడి చమురు శుద్ధిచేయగా మిగిలిన మురికి ఇంధనాన్ని ఏం చేయాలో తెలియక అమెరికా కంపెనీలు దాన్ని భారత్ కి ఎగు మతి చేస్తున్నాయ్. చమురు శుద్ధిచేసిన తర్వాత చివరకు బొగ్గు లాంటి పెట్రోలియం కోక్ (పెట్ కోక్) మిగులుతుంది. బొగ్గు కన్నా బాగా మండే దీని ధర తక్కువ.

ఇది విడుదల చేసే కాలుష్యం మాత్రం ఎక్కువ. చవక కావడంతో 2016లో భారత్ 80 లక్షల టన్నుల పెట్ కోక్ దిగుమతి చేసుకుంది. బొగ్గు మండిస్తే వచ్చే భాస్వరం కన్నా దీని ధర 17 రెట్లు అధికంగా వస్తుంది. డీజిల్ ద్వారా కాలుష్యం కన్నా 1.380 రెట్లు అధికంగా ఉంటుంది. ఊపిరితిత్తులు, ఉదర సంబంధ వ్యాధులు వస్తుండడం వల్ల అమెరికా కంపెనీలు దీన్ని ఉపయోగించడం లేదు.

సాంస్కృతిక విప్లవకారుడు సి.వి రచనల్లో స్త్రీ

- శాంతిశ్రీ

మస్తిష్కాలకు పట్టిన చాంధస భావాల దుమ్ము దులిపి...వారిని తన సాహిత్యం ద్వారా అభ్యుదయం వైపు నడిపించిన గొప్ప రచయిత సి.వి. ఆయన రచనల్లో స్త్రీ పట్ల ఆయన కోణాన్ని తెలుసుకోవాలంటే 'మనుధర్మ శాస్త్రం శూద్ర దళిత బానిసత్వం' పుస్తకం ఒక్కటి చాలు. ఆయనకు స్త్రీ గురించి ఉన్న దృష్టికోణాన్ని మనుధర్మ శాస్త్రంలో పేర్కొన్న విషయాలు నేటి పరిస్థితుల్లో మరింత ఆవశ్యకతను సంతరించుకున్నాయి. మనుధర్మంలో స్త్రీని నీచంగా.. బానిసగా చిత్రించడాన్ని సి.వి విశ్లేషిస్తూనే దునుమాడిన తీరు అభినందనీయం. 'మనుధర్మ శాస్త్రం శూద్ర దళిత బానిసత్వం' పుస్తకంలో 'మనుధర్మ శాస్త్రం-స్త్రీ బానిసత్వం' చాప్టర్ లో అది స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

మనుధర్మ శాస్త్రం- స్త్రీ బానిసత్వం అన్నాడు సి.వి. ఈ ఒక్క మాట చాలు సి.వి స్త్రీ పక్షపాతి అని చెప్పడానికి. మనువు ఏవిధంగా స్త్రీని చూస్తున్నాడో ఆయన విశ్లేషణలో ప్రతి పదంలో కనిపిస్తుంది.

మనుధర్మ శాస్త్రంలో శ్లోకాలను సి.వి తనలోని స్త్రీ దృక్పథంలో ఇలా విశ్లేషించారు.

"మనుధర్మ శాస్త్రంలోని ఈ శ్లోకాలు, స్త్రీల పట్ల మనువుకు ఉన్న దుర్మార్గమైన అభిప్రాయాలకు ఎదురులేని నిదర్శనాలు. తిరుగులేని సాక్ష్యాలు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ స్త్రీలు స్వేచ్ఛగా ప్రవర్తించడానికి వీలేదు అని మనువు ఖండితంగా చెప్పాడు.

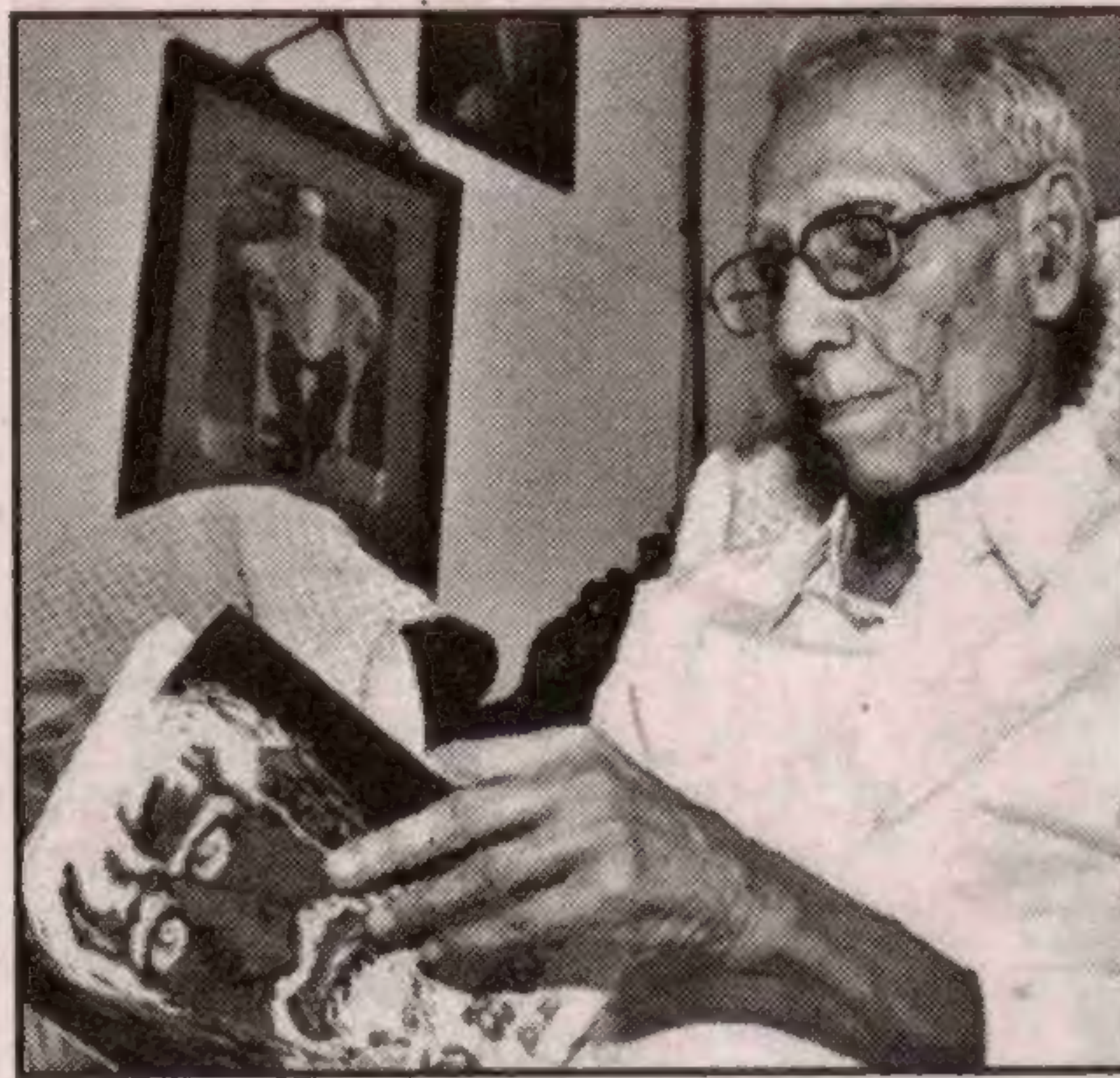
మను -బదవ అధ్యాయం-150లో "ఆమె నిరంతరం సంతోషంగా ఉండాలి. ఇంటి వనుల్లో తెలివితేటలతో వ్యవహరించాలి. అంటగిన్నెల్ని తోమడంలో చాలా జాగ్రత్తగా ఉండాలి. ఇంటి ఖర్చుల్లో దుబారా చేయకుండా ప్రవర్తించాలి."

స్త్రీలని చంపడం చిన్ననేరమా?

"స్త్రీలనీ, శూద్రులనీ, నాస్తికులనీ హత్యచేయడం చిన్న నేరం" అంటాడు మనువు.. దీనిపై సి.వి ఆగ్రహంతో ఇలా అంటారు..

"కల్లు, సారా తాగడం, స్త్రీలనీ-

శూద్రులనీ- వైశ్యులనీ-క్షత్రియులనీ - నాస్తికులనీ హత్యచేయడం ఉపపాతకం మాత్రమేనని మనువు స్పష్టంగా చెప్పాడు. బ్రాహ్మణ్ణి హత్యచేయడం మహాపాతక మౌతుందని గూడా చెప్పాడు. అంటే.. ఈ వర్ణాలకి చెందినవారందరికన్నా బ్రాహ్మణు ఖండితంగా అధికుడని చెప్పడం ద్వారా భయంకరమైన బ్రాహ్మణ ఆధిపత్యానికి మనువు పునాదులు వేయడానికి ప్రయత్నించాడు. అయితే ఇదే సూత్రాన్ని మనువు స్త్రీలకి సైతం ఎంచేత వర్తింప

జేశాడు? మనువు దృష్టిలో స్త్రీ- గడ్డిపరక. అంటగిన్నె, చీపురుకట్ట, చింపిరి పేలిక."

భార్యను అమ్మడం, జూదంలో ఓడడంపై

మను-తొమ్మిది-45లో "స్త్రీకి వివాహమైతే, భర్త నుండి విడిపోవడం (విడాకులు పొందడం) అసాధ్యం." 46లో "అమ్మడం ద్వారాగానీ, వదిలివేయడం ద్వారాగానీ, భర్త నుండి భార్యకు విముక్తి లభించదు". దీనిపై సి.వి స్పందిస్తూ..

"వివాహాన్ని అత్యంత పవిత్రమైన అంశంగా వరిగణించినందువల్లనే, విడాకుల్ని మనువు అంగీకరించలేదని వైదిక సనాతన పండితులు బల్లగుద్ది వాదిస్తున్నారు. అయితే వాస్తవమేమంటే వివాహం ద్వారా స్త్రీతో పురుషుని బంధించడం గాక, పురుషునితోనే స్త్రీని శాశ్వతంగా బంధించి, అచ్చోసిన ఆంబోతులా తిరిగేందుకు పురుషునికి హద్దూపద్దూలేని అధికార

మివ్వడమే.. మనువు వాంఛించిన మౌలిక ప్రయోజనం! భార్యను వదిలివేయడానికి, సంతలో గొడ్డులా ఆమెను అమ్మివేయడానికి మనువు నిర్దాక్షిణ్యంగా అంగీకరించాడు. అయితే ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ పురుషుని బానిస బంధాల నుండి ఆమె విముక్తిని అతడు తిరస్కరించాడు. భార్యను అమ్మివేయవచ్చు.. అద్దెకివ్వవచ్చు.. సిగ్గు లజ్జ లేకుండా పరులకి ఆమెను తార్చవచ్చు. ఇందుకు రామాయణ, మహాభారతాల్లోనే ఎన్నో ఉదాహరణలున్నాయి. ఇందుకు భారతంలోని మాధవి జీవితమే ప్రత్యక్ష తార్కాణం. హరిశ్చంద్రుడు తన భార్యయైన చంద్రమతిని పబ్లిగా అమ్మివేశాడు. ధర్మరాజు తన భార్యయైన ద్రౌపదిని ఖణంగాబెట్టి జూదమాడి ఓడిపోయాడు. నవమాసాల గర్భిణీతో వున్న సీతను రాముడు నిష్కారణంగా అడవులకి తోలివేశాడు.

నోరెత్తకూడదా..?!

బ్రాహ్మణజం భారతదేశంలో అవతరించిన నాటి నుండి బ్రాహ్మణ మత గురువుల అభిప్రాయాలే మనుధర్మ శాస్త్రంలో సిస్టమేటిగా క్రోడీకరించబడ్డాయి. మనువుకు పూర్వం ఈ భావాలు, సాంఘిక సూత్రాలుగా మాత్రమే ఉండేవి. సాంఘిక సూత్రాలుగా ఉన్న వాటిని, హిందూ బ్రాహ్మణ రాజ్యానికి చెందిన లీగల్ చట్టాలుగా మనువు మార్చివేశాడు. శూద్రులూ - స్త్రీలపై అత్యంత కిరాతకమైన ఈ నిషేధాల్ని మనువు ఎంచేత విధించాడు? ఆనాటి సమాజంలోని శూద్రులూ - స్త్రీలూ - వేల సంఖ్యలో బౌద్ధంలో జేరినందువల్ల, తద్వారా బ్రాహ్మణమత పునాదులు మూలమట్టంగా ధ్వంసం కావడం వల్ల, మనువు అలాంటి అమానుషమైన శాసనాల్ని ప్రవేశపెట్టాడని అంబేద్కర్ అభిప్రాయం వెలిబుచ్చాడు.

స్త్రీ దాస్యానికి మనువే బాధ్యుడు

బౌద్ధానికి - మనువు బద్ధశత్రువు. బౌద్ధం యొక్క శక్తివంతమైన దండయాత్ర నుండి నాటి గృహం రక్షించబడాలంటే,

ప్రప్రథమంగా ఇంటిలోని స్త్రీపై కిరాతకమైన ఆంక్షలు విధించాలి. వీటినే మనువు విధించాడు. అంచేత భారతదేశంలో శతాబ్దాలుగా కోట్లాది శూద్ర - పంచముల బానిసత్వానికి, స్త్రీ పతనానికి, స్త్రీ దాస్యానికి ప్రధాన బాధ్యుడు మనుధర్మ శాస్త్రకారుడే.

చివరిగా సి.వి ఒక్కమాటలో ఏమంటాడంటే.. “మనువు పాతివ్రత్యం పేరిట పచ్చి బానిసత్వాన్ని ప్రచారంజేసిన కిరాతకమైన నీతినూత్రాలు.. మనువు వల్లించిన ధర్మసూత్రాలు”.

వైవాహికవిధి: స్త్రీణాం

సంస్కారో వైదికస్మృతః

పతిసేవా గురౌవాసో

గృహార్థోగ్ని పరిక్రియా,

(మను -రెండవ అధ్యాయం-67వ

శ్లోకం)

స్త్రీలకు వివాహం ఉపనయనంగానూ (వడుగు చేయడంగానూ), భర్త సేవ-గురువు వద్ద చేసే వేదపఠనంగానూ, గృహ సంరక్షణ - అగ్ని సేవగానూ చెప్పబడుతోంది. అంచేత (బ్రాహ్మణ) స్త్రీలకి - ఉపనయన అర్హత నిషేధించబడింది.

అలాగే మను-ఐదవ అధ్యాయం-147వ శ్లోకంలో.. “బాల్యంలో ఉన్నా, యవ్వనంలో ఉన్నా, ముసలితనంలో ఉన్నా.. స్త్రీలు తమ ఇళ్లలో సైతం తమ ఇష్టం వచ్చినట్లు, స్వతంత్రంగా ఏ వనినీ చేయరాదు. ఇదే అధ్యాయంలో 148వ శ్లోకంలో.. “బాల్య మందు తండ్రి ఆజ్ఞలో, యవ్వనమందు భర్త ఆజ్ఞలో, భర్త మరణించిన తర్వాత పుత్రులు ఆజ్ఞలోనే స్త్రీలు ఉండాలి. అంతేగానీ స్త్రీలు ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ స్వతంత్రంగా ఉండరాదు.

149వ శ్లోకంలో “తండ్రి, భర్త, కుమారులు-వీరినుండి విడివడి స్వతంత్రంగా ఉండడానికి ఏ స్త్రీ ప్రయత్నించ గూడదు. వారి నుండి ఆమె విడిపోతే, పుట్టినింటికి - మెట్టినింటికి ఆమె చెడ్డపేరు తెస్తుంది.”

మను-తొమ్మిదో అధ్యాయం-2 లో “భర్త ఇత్యాది బంధువులు, రాత్రీ-పగటి సమయాల్లో ఏ పనినీ స్త్రీలు స్వతంత్రంగా

చేయనీయగూడదు. స్త్రీలు దుర్విషయ సంబంధం గలవారై ఉన్నప్పటికీ, స్త్రీలను తమ ఆధీనంలోనే పెట్టుకొని తీరాలి.”

అ-3లో “స్త్రీలు బాల్యంలో తండ్రిచేత, యవ్వనంలో భర్తచేత, ముసలితనంలో పుత్రునిచేత కాపాడదగినవారు. అంచేత జీవితంలో ఏ దశలోనూ స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యం లేదు. స్వాతంత్ర్యం పొందడానికి స్త్రీలకి అర్హత లేదు.”

మను ఇంకేమంటాడంటే.. “ఇంటి పనులు చేయడంలో దాసిలా, సలహాలి వ్వడంలో మంత్రిలా, అందంలో లక్ష్మిలా, పక్కమీద రంభలా, అన్నం పెట్టడంలో అమ్మలా, సహనం చూపడంలో (గాడిద) భూమిలా ఈ ఆరు పనులు చేయడంలో భార్య తెలివితేటల్తో ప్రవర్తించాలి.”

మను-రెండవ-213లో “పురుషుల్ని

“మనుధర్మ శాస్త్రంలోని ఈ శ్లోకాలు, స్త్రీల పట్ల మనువుకు ఉన్న దుర్మార్గమైన అభిప్రాయాలకు ఎదురులేని నిదర్శనాలు. తిరుగులేని సాక్ష్యాలు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ స్త్రీలు స్వేచ్ఛగా ప్రవర్తించడానికి వీలేదు అని మనువు ఖండితంగా చెప్పాడు.

చెడగొట్టడమే స్త్రీల స్వభావం. అంచేత, బుద్ధిమంతులు స్త్రీల సుముఖంలో ఉన్నప్పుడు నిరంతరం జాగరూకులై ఉండాలి.”

214లో “బుద్ధిహీనుడినే గాక పండితుడిని గూడా తప్పుడుమార్గంలో పడవేయడానికి, కోరికలకి - కోపానికి - వారిని బానిసలుగా చేయడానికి, స్త్రీలకి శక్తి ఉంది.”

215లో “తల్లితోగానీ, చెల్లితోగానీ, కూతురుతోగానీ, ఒకడు ఒంటరిగా కూర్చో గూడదు. ఎంచేతనంటే స్త్రీల శక్తివంతమైన కోరికలు (ఇంద్రియ వాంఛలు) పండితుని సైతం లోబరచుకుంటాయి.”

మను - తొమ్మిది-14లో “పురుషుని అందాన్ని స్త్రీలు ఖాతరు చేయరు. పురుషుని వయస్సుతోనూ వారికి పనిలేదు. అతడు మగవాడైతే చాలు. అందగాడైనా, అందవి

హీనుడైనా అతనికి వారు స్వాధీనమవుతారు.”

15లో “పురుషుల పట్ల ఉన్న కామంవల్ల, చంచలమైన వారి స్వభావంవల్ల, సహజమైన వారి నిర్దాక్షిణ్యంవల్ల, స్త్రీలు తమ భర్తలపట్ల విశ్వాసఘాతకంగా ప్రవర్తిస్తారు. ఎంత జాగ్రత్తగా వారిని ఉంచినా, వారు ఈ విధంగానే ప్రవర్తిస్తారు.”

16లో “బ్రహ్మదేవుడు స్త్రీలను ఈ విధంగా సృష్టించినా, వారి నైజగుణాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని, ప్రతి పురుషుడూ చెడు మార్గాల వైపు వెళ్లకుండా వారిని రక్షించుకోవాలి.”

17లో “బ్రహ్మదేవుడు స్త్రీలను సృష్టించినప్పుడు పడకసుఖం, నగలపట్ల ప్రేమ, అపవిత్రమైన కోరికలు, ఆగ్రహం, అవినీతి, దుర్మార్గం, దుష్ట ప్రవర్తన అనేవాటిని వారికి కేటాయించాడు.” ఇలా మనుధర్మ శాస్త్రంలో ఈ శ్లోకాలను సి.వి తనలోని స్త్రీ దృక్కోణంలో ఇలా విశ్లేషించారు.

“మనుధర్మ శాస్త్రంలోని ఈ శ్లోకాలు, స్త్రీల పట్ల మనువుకు ఉన్న దుర్మార్గమైన అభిప్రాయాలకు ఎదురులేని నిదర్శనాలు. తిరుగులేని సాక్ష్యాలు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ స్త్రీలు స్వేచ్ఛగా ప్రవర్తించడానికి వీలేదు అని మనువు ఖండితంగా చెప్పాడు.

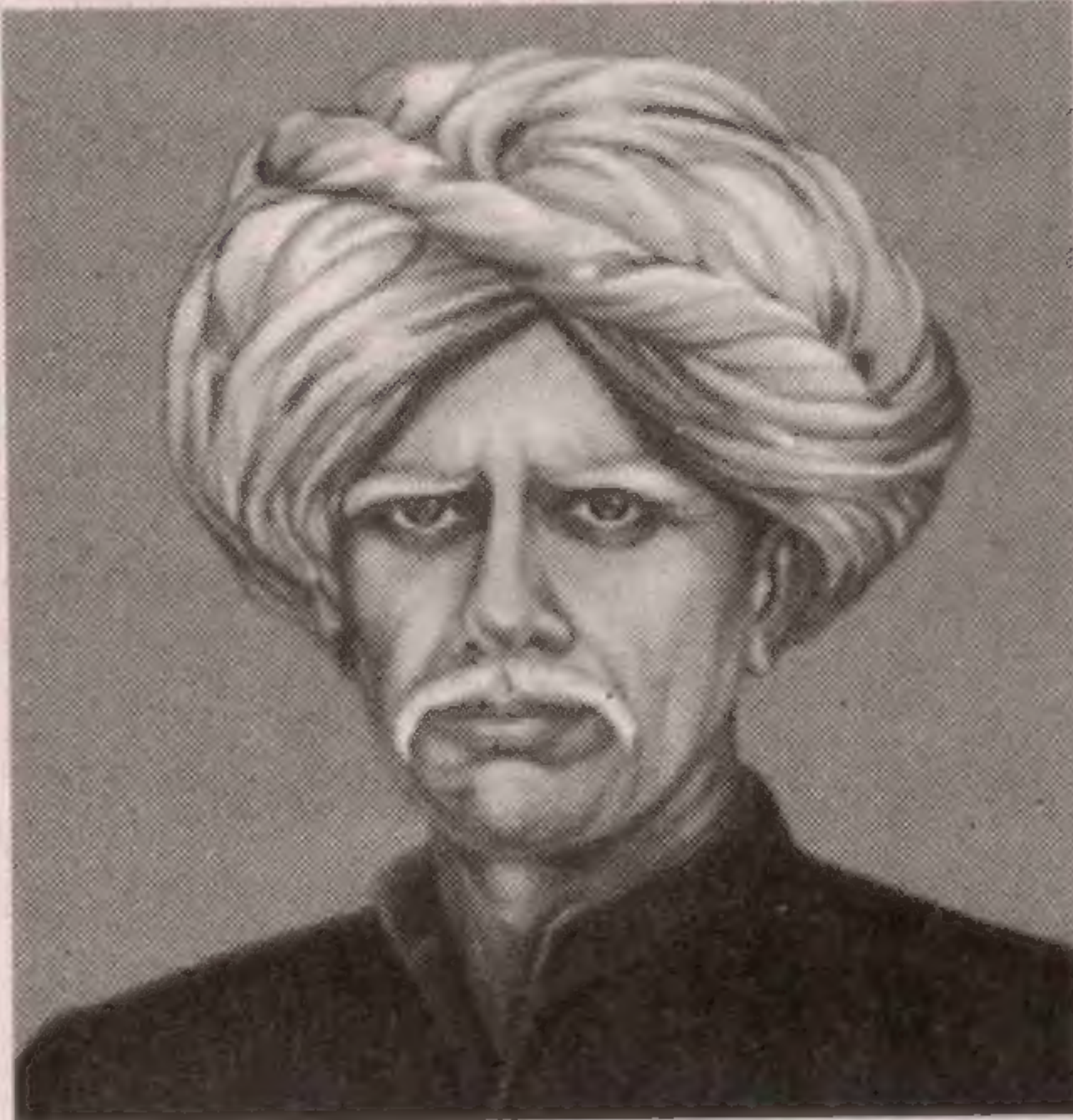
హిందూ స్త్రీల ప్రగతికి ఈ రాతలు దోహదంజేస్తాయా? హిందూ స్త్రీల పాతివ్రత్యానికి ఈ రాతలు దోహదం చేస్తాయని ప్రచారం జేసేవారికి సిగ్గు, లజ్జా లేదా? ఈ రాతల్ని చూసి సిగ్గుకే సిగ్గువేసి పక్కకి తప్పుకోదా? అంచేత, భారత చరిత్రలో హిందూ స్త్రీల అధోగతికి, వారి పతనానికి మూలకారకుడు - మనుధర్మ శాస్త్రకారుడే అనే విషయం నగ్న సత్యం.

వామవక్ష ఉద్యమాల్లో సి.వి క్రియాశీలంగా పనిచేశారు. ప్రగతిశీల శక్తులకు ఆయన రచనలు ఉపయోగపడ్డాయి. 30కి పైగా వుత్తకాలు రాశారు. సామాజికంగా, సాంఘికంగా విస్మరించ బడిన వర్గాల చరిత్రను, అణచివేతను, సాహిత్యాన్ని వెలుగులోకి తెచ్చారు. వారికి అరుణాంజలి అర్పిస్తూ ఐదవ వ్యాసాన్ని ప్రచురిస్తోంది.

ప్రవేశ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులైన తరువాత అదే సంవత్సరంలో 1971లో రాజమహేంద్రవరమునందలి దొరతనము వారి మండల పాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయునిగా నియమింపబడిరి. నెలకు రూ. 25ల జీతం. ఇంగ్లీషు, లెక్కలు, హిందూదేశ చరిత్రలు బోధించుచుండిరి. వేలూరి లక్ష్మీ నరసింహం, దురుసేటి శేషగిరి పంతులు, వేపా కృష్ణమూర్తి పంతులుగారి శిష్యులుగా ఉన్నప్పుడు వేపా కృష్ణమూర్తి పాఠశాల క్రమశిక్షణను ఉల్లంఘించి, దురుసుగా మాట్లాడారు. అతనిని పంతులుగారు తరగతిలోని బెంచిమీద నిలబెట్టారు. కృష్ణమూర్తి అన్నగారు అదే పాఠశాలలో ద్వితీయ ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండిరి. ఒక ఉపాధ్యాయుడు పంతులుగారి దగ్గరకు వచ్చి కృష్ణమూర్తి ద్వితీయ ప్రధానోపాధ్యాయుని తమ్ముడని చెవిలో చెప్పెను. “అవును నేనుఎరుగుదును” అని చెప్పి పంపివేసెను.

బడి వదలిన తర్వాత కృష్ణమూర్తి అన్నగారు పంతులుగారి వద్దకు వచ్చి మోమాట వడకుండా కర్తవ్యము నిర్వహించినందులకు పంతులుగారిని మెచ్చుకున్నారు. కృష్ణమూర్తి చెన్నైలో ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో చదువుతున్నప్పుడు పంతులుగారికి “నా జీవితకాలంలో మిమ్ములను గౌరవింపకుండా వుండజాలను” అని ఉత్తరం రాసాడు. పవిత్రమైన గురుశిష్యుల సంబంధాలను గురించి భక్త కబీర్ ఏమన్నాడంటే ‘గురువు శిష్యుని నుంచి ఏమీ ఆశించకూడదు. అలాగే శిష్యుడు తన సర్వస్వం గురువుకు అర్పించుకునేందుకు సిద్ధంగా ఉండాలి’. అని పవిత్రమైన

గురుశిష్యుల సంబంధాన్ని తెలియజేసాడు. నేటి విద్యాలయాలు పిల్లలను చెరకురసం పిండినట్లుగా డబ్బుకోసం పిండుతున్నారు.

పంతులుగారికి స్వతంత్ర జీవనం గడిపే న్యాయవాది వృత్తియందు కోరిక కలిగెను. బాల్యమిత్రుడయిన బాపయ్య గారితో కలిసి న్యాయశాస్త్రం అభ్యసించ మొదలుపెట్టారు. 1872లో క్రిమినల్ హయ్యర్ గ్రేడ్ పరీక్ష రాసి మిత్రులిద్దరూ కృతార్థులయ్యారు.

అప్పటికే పంతులుగారికి భూత వైద్యమునందు, జ్యోతిష్యమందు, జాతక ములందు, ముహూర్తబలంమందు, శకునములందు, విశ్వాసములు సంపూర్ణంగా తొలగిపోయెను. వారి ఇంటి పెరటిలో అరటిచెట్టునకు గెల చెట్టు మధ్యనుండి చీల్చుకొని బయటకొచ్చింది. అందరు అది అరిష్టమని వెంటనే కొట్టివేయించమని చెప్పారు. కానీ పంతులుగారు దానిని కొట్టివేయించక అలాగే వదిలేశారు. అలాగే వారి ఇంటిలోని దూలమునందు తొర్రలో తేనెటీగలపట్టు కనబడెను. అది అశుభమని,

దానిని తొలగించి దోష నివారణకు బ్రాహ్మణులచేత శాంతికర్మ చేయించమని పోరు పెట్టారు. పంతులుగారు మిన్నకుండిపోయారు. 1872 లో పదోన్నతి పై (ప్రమోషన్) కోరంగి పాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయునిగా బదిలీ చేయబడ్డారు. ఆ రోజుల్లో ఇంగ్లీష్ బోధించగలవారిని ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నియమించేవారు. ఆ పదవి చేపట్టేముందు మంచి రోజు చూచి వెళ్లమని సలహాలిచ్చినారు. పంతులుగారు అమ్మ కడుపులో వున్ననాటి నుంచి దెయ్యములయందు మూఢనమ్మకము ఏర్పడింది.

కోరంగిలో ఉన్నప్పుడు అమ్మగారి నమ్మకంప్రకారం స్థానికులు గొప్ప భూతవైద్యుడున్నాడని చెప్పగా అతన్ని పిలిపించిరి. ఆ భూతవైద్యుడు శారీరకంగా బలిష్ఠంగా ఉండెను. ఆయోగి గడ్డం, గోళ్ళు పెంచుకొని ఉండెను. కాళ్లకు పావుకోళ్ళు (చెక్కతో చేసేవి) కాషాయ వస్త్రములు ధరించి నుదుట పెద్దకుంకుమ బొట్టుపెట్టుకొని, చేతిలో బెత్తము పట్టుకొని చూచుటకు కడు భయంకరముగా నుండెను. పంతులుగారు తల్లికి పూర్తి స్వస్థత చేకూరిన తర్వాతనే యోగికి తగిన బహుమానమిచ్చెదనని, అంతవరకు తన ఇంటనే ఉండునట్లుగా చెప్పి ఇంటిలో నుంచుకొనిరి. మధ్య మధ్య యోగి ఏదో ఒక నెపంతో పంతులుగారి వద్ద నుండి డబ్బు రాబట్టే ప్రయత్నాలు చేసాడు. పంతులుగారు వైద్యం పూర్తయి తల్లిగారికి సంపూర్ణ ఆరోగ్యం చేకూరిన తర్వాతనే డబ్బు ఇచ్చెదనని యోగికి చెప్పిరి. యోగి కోపాగ్నితో కండ్లెర్రజేసి ఇష్టమొచ్చినట్లుగా దుర్భాషలాడెను. పంతులుగారు యోగి మెడపట్టించి వీధిలోనికి గెంటించారు. యోగి మరో చోట గది అద్దెకు తీసుకొని గదిలో ఏవో ముగ్గులు వేసి, యంత్రమని ఏదో పెట్టి మంత్ర తంత్రములు చేసి పంతులుగారిని భయభ్రాంతులు చేయదలచెను. చుట్టుపక్కలవారు భయపడి పంతులుగారి

“నా జీవితకాలంలో మిమ్ములను గౌరవింపకుండా వుండజాలను” అని ఉత్తరం రాసాడు. పవిత్రమైన గురుశిష్యుల సంబంధాలను గురించి భక్త కబీర్ ఏమన్నాడంటే ‘గురువు శిష్యుని నుంచి ఏమీ ఆశించకూడదు. అలాగే శిష్యుడు తన సర్వస్వం గురువుకు అర్పించుకునేందుకు సిద్ధంగా ఉండాలి’. అని పవిత్రమైన గురుశిష్యుల సంబంధాన్ని తెలియజేసాడు. నేటి విద్యాలయాలు పిల్లలను చెరకురసం పిండినట్లుగా డబ్బుకోసం పిండుతున్నారు.

వద్దకువచ్చి యోగి కాళ్ళమీద పడి క్షమాపణ చెప్పమని ఒత్తిడి చేయసాగిరి. తర్వాత యోగికి తిండినరిగాలేకనో(గంజాయి తాగేవాడు) దాని మత్తువలనో కింద సొమ్మసిల్లి పడిపోయెను పంతులుగారు తనమీద శరభసాశ్వమును ప్రయోగించారని, అదేతనను క్రిందపడవేసినదని చెప్పసాగెను. పదేపదే పంతులు పేరు చెప్పసాగెను. యోగి మూర్ఛత్వం పై పంతులుగారికి జాలేసింది. అతనివద్దకెళ్లి తాను ఏ విధమైన ప్రయోగాలు చేయలేదని నచ్చచెప్పి వెంటబెట్టుకొని ఇంటికి తీసుకు వచ్చి నెలరోజులు ఉంచుకొని యోగి ఆరోగ్యవంతుడయ్యాక పంపించారు.

1874లో కోరంగిని విడిచి ధవళేశ్వర మందలి ఆంగ్లదేశా పాఠశాలలో ప్రధానో పాధ్యాయునిగా చేరారు. నెలకు రూ.44ల వేతనం. అక్కడున్నప్పుడు కాకుండా వెంకటరత్నం స్త్రీ విద్యకు వ్యతిరేకంగా “ఆంధ్రభాషా సంజీవని” లో రాయుచుండిరి. పంతులుగారు అందుకు వ్యతిరేకంగా వారి వాదనలను ఖండిస్తూ, స్త్రీ విద్యకు అనుకూలంగా “పురుషార్థ ప్రదాయని”కి రాసి పంపుచుండిరి. 1875లో పంతులుగారు (PRECIS WRITING) సంక్షేప లేఖన అను ఇంగ్లీషు పరీక్ష రాసి ఉత్తీర్ణుల య్యారు. పరీక్ష రాజమహేంద్రవరంలో రాయవలెను. పరీక్ష రాయడానికి వెళ్లినప్పుడు రాజకీయ శాస్త్ర పాఠశాల అధ్యక్షుడు మెట్కాపు దొరగారితో పంతులుగారికి పరిచయం ఏర్పడింది.

పంతులుగారు సంక్షేమ లేఖన పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణులై ఉన్నందున సబ్ మెజిస్ట్రేట్ పదవికి అర్హులయ్యారు. సివిల్ హయ్యర్ గ్రేడ్ పరీక్ష రాసి న్యాయవాది కావాలనుకున్నారు. కానీ పంతులుగారి మిత్రులు ఆ వృత్తిలో న్యాయముగా ప్రవర్తించి ధనార్జన చేయడం అసంభవమని, ఆ పనిలో మనకు నిజమైన స్వతంత్రం లేదని చెప్పుటవలన విరమించు కున్నారు. తన భావాలను వెల్లడించేందుకు స్వతంత్రంగా పత్రిక నడుపుట అవసరమని భావించి 1874లో “వివేకవర్ధిని” పేరుతో నాలుగు పుటలుగా మాసపత్రికను మొదలుపెట్టిరి. ఆ మాసపత్రిక ద్వారా

భాషాభివృద్ధికి తెలుగులో మృదువైన సులభశైలిలో వచన రచన చేయుట, దేశాభి వృద్ధికి ప్రజలను దురాచార, దురలవాట్ల నుండి దూరం చేసి, నీతిమంతులుగా, కులాచార, మతాచారాలను గురించి చైతన్యపరిచి విద్యావంతులుగా చేయుట ముఖ్య కర్తవ్యమని భావించారు. రాజ్యాంగ విషయములందు కలుగ చేసుకొనుట తన ఉద్దేశ్యము కాదని పంతులుగారు రాసారు.

పంతులుగారి కాలమందు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులలో లంచములు తీసుకొనుట సర్వసాధారణముగా నుండెను. నేటికీ ఆ దురాచారం మర్చిచెట్టుపూడలులాగా సజీ వంగా వర్ధిల్లుతూనే వున్నది కదా! లంచము పుచ్చుకొనుట ఉద్యోగ ధర్మమన్న భావము సమాజంలో వ్యాప్తిలో నుండెను. లంచము పుచ్చుకొనుట- ఇచ్చుట రెండూ తప్పేనని, ఇచ్చేవారిలోను పుచ్చుకొనేవారి లోను మార్పు తేవాలని, కులాచారాల్లో తులసి, రుద్రాక్ష మాలలకంటే సత్ప్రవర్తన మతమునకు మేలు చేయునని, వేశ్యలను వివాహ శుభకార్య ములకు దూరం చేయుట మొదలగునవి ప్రచారం చేయుటకు ‘వివేక వర్ధిని’ ప్రారంభించినని పంతులుగారు రాసుకున్నారు.

లంచము తీసుకోవద్దంటే ఉద్యో గులకు కోపము, పాత దురాచారాలను మానుకోవాలని చెపితే పామర జనులకు కోపము. నీతిమాలిన బాహ్యవేషములు మతవిరుద్ధమన్ననూ మతపెద్దలయిన ఆచార్యా పండితులు సహించరు. ఇంతమంది కోపతాపాలకు గురై, వాటిని సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొని పత్రికను నడప నిశ్చయించు కున్నారు పంతులుగారు. స్త్రీవిద్యను గురించి పత్రికలలో సానుకూల, ప్రతికూల రచనలు ప్రచురితమవడం ఎక్కువయ్యింది. వాటి ఫలితంగా ధవళేశ్వరంలో స్త్రీ విద్య ప్రోత్సాహి కులందరు చందాలు వేసుకుని 1874 సెప్టెం బర్ లో బాలిక పాఠశాలను స్థాపించారు. పురు షులకు సహితం అందరకు విద్య అందు బాటులో లేని రోజుల్లో బాలికల పాఠశాల స్థాపన అత్యంత సాహసోపేతము, ప్రశంసనీయము.

అధికారుల దుర్వినియోగము, వారి చెడుప్రవర్తనలను ‘వివేకవర్ధిని’లో రాయసాగిరి. అత్యంత ఉన్నత పదవులలో వున్నవారు, న్యాయాధీశులవంటివారు కూడా వేశ్యాప్రియులైవుండిరి. న్యాయస్థానపు తీర్పులలో వేశ్యాప్రియులైన న్యాయవాదుల కేసులందు, దానికి దూరమయిన న్యాయవాదుల కేసులయందు వెలువరించే తీర్పులలో తేడాలుండేవి. వేశ్యాప్రియులైన న్యాయాధీశులవారి దయపై ఆధారపడి తీర్పులు వెలువడేవి. వేశ్యలనుంచుకున్న వారికి సమాజంలో ఎక్కువ గౌరవము, ఉంచుకొననివారికి గౌరవము లభించక పోవటం జరుగుచుండెను. నాయుడిగారి భోగం మేళము, పంతులుగారి మేళము, శాస్త్రిగారి మేళమని పిలుచుచుండెను. వివాహాది శుభకార్యముల నిర్వాహకులు సైతం పేరున్న భోగమేళాన్ని పిలిపించమని వత్తిడి తెచ్చేవారు.

ఈ దురాచారంపై పంతులుగారు వలుమారులు వ్యాసాలు రాసేవారు. రాజమహేంద్రవరములో ఏదయినా పాఠశాల ప్రారంభిస్తే అది వేశ్యల పాఠశాలని భావించేవారు. వేశ్యలు చదువుకొనేవారు. శుద్ధ సూత్రములు సైతం అధికారుల మెప్పుకోసం ఇష్టంలేకపోయినా నెలనెలా అయిదు పది రూపాయలు చందాలు ఇచ్చేవారు. వేశ్యల పాఠశాలలు కొన్నాళ్లకే మూతబడినవి.

గ్రామాల నుంచి చదువు కొరకు వచ్చినవారు తిరిగి తరువాత గ్రామాలకు వెళ్లిపోవాలి. చెడు అలవాట్లు కలిగివున్నవారిని, దుర్వ్యసనపరులను గురించి వారి పేర్లతో సహా పత్రికలో రాయసాగిరి. పంతులుగారిమీద కారాలు మిరియాలు నూరసాగారు. ఆ పత్రిక చదువద్దని ప్రచారం చేయసాగిరి. వేశ్యావలంబులకు పంతులుగారిమీద పగ తగ్గలేదు. బెదిరింపులు పంతులుగారిమీద పనిచేయలేదు. ఉపాధ్యాయుడి పదవి వదలి పత్రిక నిర్వహణతోపాటు గ్రంథరచనకు పూనుకొనవలెనని తలచిరి.

మళ్ళీ ఒక్కసారి బాబుగారి లాటి స్త్రీల రక్తం చవిచూసింది. వాళ్లు అంగన్వాడీ ఆశా వర్మర్లు మాదిరిగా జీతం పెంచమని అడిగితే గదా గుర్రాలతో తొక్కించేంత కోపం రావడానికి! ప్రభువు ప్రపంచబ్యాంకు కినుక వహించకుండా ఉండడానికి విద్యుత్ చార్జీల గురించి ఉద్యమకారుల గుండెల్లో తూటాలు నాటేంత వీరావేశం తెచ్చుకునే సందర్భం అయినా కాదు కదా..! అభివృద్ధి పేరిట గుంజుకుంటున్న భూముల గురించి కడుపు కాలిన రైతన్నలపై వీరంగాలు వేస్తున్నటు వంటి సమయం కూడా కాదు.

వీళ్లేమడిగారు? కేవలం స్త్రీల శరీరాల్ని అమ్మకపు సరుకుగా అంగట్లో పెట్టడం ఆపమని కోరారు. ఎవరో వ్యాపారస్తులు వాళ్ల ప్రయోజనం కోసం అందాల పోటీలు పెడుతుంటే ఆడపడుచుల కన్నీరు తుడిచే పాలకులారా ఈ అఘా యిత్యం ఆపమని కోరారు. మహిళా సంఘాలేమన్నా భూములడి గాయా, బంగ్లాలడిగాయా, సర్కారు సొమ్మడి గాయా! ప్రభుత్వంపై దాడిచేసి దేన్నయినా ధ్వంసం చేశాయా ! శాంతి యుతంగా ధర్మాకు దిగాయి. నిరసన అందరికీ రాజ్యాంగం ఇచ్చిన ప్రాథమిక హక్కు మరెందుకు మహిళా నాయకుల చీరలు చించేసి రక్తాలు కారేట్టు కొట్టి ఈడ్చిపడేశారు ?

మంత్రిగారు అదియున్న విద్యాశాఖా మాత్యులు ఫ్యూడల్ ప్రభువుల మాదిరిగా ఈ అందాల పోటీలు తిలకిస్తారట...అమ్మాయిల కొలతలు తీసి అందాలరాణి ఎంపికలో కూడా పాలుపంచుకుంటారేమో..? ఇది ఏ రకంగా సముచితం అని నిలదీశారనా మహిళా సంఘాలపై ఇంత ఆగ్రహం..? గతంలో బహిరంగంగా బీచ్లో ప్రేమోత్సవానికి కూడా సదరు మంత్రివర్యులు తెగ ఉత్సాహపడ్డారు. స్త్రీల శరీరాల్ని పెట్టుబడి పెట్టి వ్యాపారాభివృద్ధి చేయాలనే మంత్రిగారి వ్యూహం వారి కార్పొరేట్ విధానాలకు సరిగ్గా సరిపోతుంది. స్త్రీల శరీరాలు ఎగుమతుల్లో కూడా చేర్చదలిచారా? అయితే ట్రాఫికింగ్ మాఫియాను చట్టబద్ధం చేస్తేనే సరిపోతుందిగా !

అసలు మహిళా సంఘాలెందుకు అందాలపోటీలను వ్యతిరేకిస్తున్నాయి? నేటి మహిళలు అన్ని రంగాల్లో సామర్థ్యం చూపుతూ దూసుకుపోతున్నారు. కాని వారి శరీరం విషయంలో అమ్మమ్మలకున్న పాటి విశ్వాసం నేటివారికి లేకుండాపోయింది. గత 30 ఏళ్లుగా జరుగుతున్న అధ్యయనాలు వెల్లడిస్తున్న వాస్తవాలు ఆందోళనకరంగా ఉన్నాయి. సామర్థ్యం, తెలివి, చురుకుదనం, ఆకర్షణ, చదువువున్న ఉద్యోగ రంగాల స్త్రీలు స్వేచ్ఛగా జీవితాన్ని ఆస్వాదించకుండా అడ్డుపడుతున్నది ఈ అందానికి సంబంధించిన భావజాలం. స్వంత శరీరాకృతి పై అసంతృప్తి, దానిపై అనారోగ్యకర ఆసక్తి, వయస్సు పైబడుతున్నదనే ఆందోళన, అందం లేకపోతే ఆదరణ కోల్పోతామనే భయం. స్త్రీల ఘృత చేతనలో ఉగ్రవాదపు మందుపాతరల మల్లే నాటుకున్నాయనేది ఈ పరిశోధనల సారాంశం. శక్తివంతులయిన మహిళలు కూడా దీనికి మినహాయింపు కాదు.

పారిశ్రామిక విప్లవం నుంచి నేటి కార్పొరేటీకరణ దాకా ఆయా కాలాల్లో స్త్రీల శరీరాల్ని అమ్మే ప్రయత్నాలు రకరకాలుగా జరుగుతూనే ఉన్నాయి. దాని తాజా రూపం అందాల పోటీ. రెండో ప్రపంచ యుద్ధానంతరం విస్తోటనం చెందుతున్న మహిళా చైతన్యానికి అడ్డుకట్ట వేసి సాధికారత స్థానంలో శారీరకతను ప్రవేశపెట్టి వారి లైంగికతను నియంత్రించేదే అందాలపోటీలు. స్త్రీలను అణిచిపెట్టడానికి పాతివ్రత్యం, మతం, కులగౌరవం, చివరికి మాతృత్వం కూడా ఇక పనిచేయట్లేదని తేలుతున్నప్పుడు శరీరాలు కొలతలుగా

- దేవి, సామాజిక కార్యకర్త

కుదించబడిన కొద్దిమంది సదరు అందాల రాణుల కొలబద్ధలతో ప్రచారం హోరెత్తించి మిగిలిన స్త్రీల శరీరాల్ని అందవిహీనంగా లోపాలుగలవిగా, వైకల్యపూరితమైనవిగా ముద్రలేసి పారేశారు.

ఫ్యూడల్ యుగంలో జనానా స్త్రీలకు, వేశ్యలకు తప్ప శరీరం ద్వారా మగాడిని ఆకట్టుకోవాల్సిన అవసరం మిగిలిన ఏ స్త్రీలకు ఉండేది కాదు. ఆ స్త్రీల పని, నిపుణత, శారీరక దారుధ్యం, ఆకర్షణ, బలం, శక్తి, వ్యవహారపు తెలివి, సంతానోత్పత్తి చేయగల ఆరోగ్యం వంటి వాటిని బట్టి వారికి విలువుండేది. ఇవాళ్టికి శ్రామిక తరగతుల్లో తెలుపు రంగు, సౌకుమార్యం కంటే పై లక్షణాలే విలువ కలిగి ఉంటాయి. అందాల్ని కొనగలిగే ధనంకాని, అందాన్ని పోషించుకునే సమయంకాని వారికి ఉండవు. సమస్యంతా మధ్యతరగతిదే. ఈ వర్గాన్ని 'అందం' మాయపొరలు కమ్మింది.

ప్రస్తుతం అందమంటే పుట్టుకతో నహజంగా వచ్చే అందం కాదు. అంతర్జాతీయంగా ప్రామాణీకరించబడిన శారీరక కొలతలతో నిర్వచనాలతో నిర్ధారించబడుతుంది. కొంతమంది నిపుణులు మార్కులు వేసి యోగ్యతను ప్రకటిస్తారు. ఈ అందాన్ని ఎవరైనా బజారులో కొనుక్కుని పొందగలరు. సౌందర్య సాధనాలు, స్లిమ్మింగ్, బాడీ షేపింగ్ క్లీనిక్కులు, కాస్మోటిక్ సర్జరీల ద్వారా స్త్రీలు అందాల ప్రమాణాలను అందుకోవాలనే తపనలోకి నెట్టబడుతున్నారు. ఈ అందం కరెన్సీ నోటు మాదిరిగా దానంతట అదే ఒక మారకపు విలువ కలిగి ఉంటుంది.

అందానికి నిర్వచనం లేదని, అది చూసే చూపును బట్టి ఉంటుందని, అందానికి ఒక్కో చోట ఒక్కో నిర్వచనం ఉంటుందని కోట్ల రకాల మానవ శరీరాకృతుల నిర్మితిని ఒక మూసలో చేరిస్తే

భూమిపై 'అందం' అంతరిస్తుందనే ఎంత చెప్పినా ఉపయోగం ఉండడం లేదు. ఇది స్త్రీలను అవయవాలుగా కుదించి వేస్తుందని, స్త్రీల విముక్తిని పక్కదారి పట్టిస్తుందని, ఇది ఒక రాజకీయ అణిచివేతకు అస్త్రమని చేస్తున్న వాదనలు వెలుగులోకి రానీయడం లేదు.

స్త్రీత్వము, సౌందర్యం, తెలివి, ఆరోగ్యానికి నీరాజనం అందాల పోటీలనే ప్రచారం హోరెత్తిపోతోంది. వాస్తవానికి ఆ స్త్రీలను మిగిలినవారినుంచి దూరం చేసి, ఒంటరిని చేసి, తొక్కిపెడతారు. మర బొమ్మలుగా వ్యాపార అవసరాల జూదంలో ఫణంగా మారుతారు. ఇది ఆర్థిక, రాజకీయ విధానాల మేలుకలయిక. అందం చుట్టూ ఇన్ని మాయ దొంతర్ల పొరలు పేర్చింది మగాడి దృష్టి మాత్రమే కాదు, సమాజంలోని బలహీనతలపై ఆడుకునే కార్పొరేట్ వ్యవస్థీకృత అధికార శక్తి. వీటి అసలు ఉద్దేశం స్త్రీలకు వేదికలిచ్చి సామర్థ్యం వెలికి తీయడం, జీవకారుణ్య కార్యక్రమాలు చేయించడం ఎంత మాత్రం కాదు.

ఏడాదికి ప్రపంచంలో 274 బిలియన్ డాలర్లు, భారతదేశంలో 4.6 బిలియన్ డాలర్ల కాస్మోటిక్స్ పరిశ్రమకు 20 బిలియన్ డాలర్ల కాస్మోటిక్ సర్వరీలకు, 174.94 బిలియన్ డాలర్ల బరువు తగ్గే పరిశ్రమకు, 97 బిలియన్ డాలర్ల డైట్ (ఆహార నియంత్రణ) పరిశ్రమకు ఈ అందాల శరీరాలే సేంద్రీయ ఎరువులు. 100 బిలియన్ల పోర్న్ పరిశ్రమ దీనికి కొనసాగింపు. స్త్రీల శరీరాల్ని అమ్మకపు సరుకు చేయడంలో ఆఖరి అంకం పోర్న్ పరిశ్రమ. అందాల రాణులకు వీటితో నేరుగా సంబంధం లేకపోవచ్చు. కాని దేహాల వ్యాపారీకరణకు ఉత్తేజకాలు వారు.

సగానికి సగంమంది అమ్మాయిలు కిశోర వయస్సు రాకముందే డైటింగ్ ప్రారంభించడం, కడుపులు మాడ్చుకుని ముప్పాతిక శాతంమంది అమ్మాయిలు రక్తహీనతతో న్తంభించిన శారీరక ఎదుగుదలతో ఉండడం, పిల్లల్ని కన్నాక లావుగా ఉన్నామనో, పొత్తి కడుపు ఎత్తుగా ఉందనో, భర్త వదిలేస్తాడనో నిరంతరం

అసలు మహిళా సంఘాలెందుకు అందాలపోటీలను వ్యతిరేకిస్తున్నాయి? నేటి మహిళలు అన్ని రంగాల్లో సామర్థ్యం చూపుతూ దూసుకుపోతున్నారు. కాని వారి శరీరం విషయంలో అమ్మమ్మలకున్న పాటి విశ్వాసం నేటివారికి లేకుండాపోయింది. గత 30 ఏళ్లుగా జరుగుతున్న అధ్యయనాలు వెల్లడి స్తున్న వాస్తవాలు ఆందోళనకరంగా ఉన్నాయి. సామర్థ్యం, తెలివి, చురుకుదనం, ఆకర్షణ, చదువువున్న ఉద్యోగ రంగాల స్త్రీలు స్వేచ్ఛగా జీవితాన్ని ఆస్వాదించకుండా అడ్డుపడుతున్నది ఈ అందానికి సంబంధించిన భావజాలం. స్వంత శరీరాకృతి పై అసంతృప్తి, దానిపై అనారోగ్యకర ఆసక్తి, వయస్సు పైబడుతున్నదనే ఆందోళన, అందం లేకపోతే ఆదరణ కోల్పోతామనే భయం. స్త్రీల షుప్త చేతనలో ఉగ్రవాదపు మందుపాతరల మల్లే నాటుకున్నాయనేది ఈ పరిశోధనల సారాంశం. శక్తివంతులయిన మహిళలు కూడా దీనికి మినహాయింపు కాదు.

భయంతో బతకాల్సిన ఇల్లాళ్లు, చదువు కనీసావసరాలకై వెచ్చించాల్సిన సామ్యును సౌందర్య సాధనాలు కొనడానికి ఖర్చు చేస్తున్న కుటుంబాలు : ముఖ కవళికలు, ఎత్తు, లావు, ఆకృతి గురించి అనేక అనుమానాలతో, కలతలతో కుంగిపోయే కోట్లాది స్త్రీలపై వ్యాపారం నడుస్తోంది. ధనం, అధికారం, హింస, కండలు, 'మగతనంగా' అందం, భయం, ఆధారపడడం స్త్రీత్వంగా రూపుదిద్దుతున్న ఈ మూసతనాలు మానవ సంబంధాల్ని చిద్రం చేస్తుంటే వ్యాపారాభివృద్ధి అని ప్రోత్సహించాలా..?

స్త్రీల దేహాలను మగచూపు, సౌఖ్యం కోణంలో మాత్రమే ప్రదర్శించి కార్పొరేట్లు తమ స్వార్థ ప్రయోజనాలు, ఆధిపత్యాలు, పునరుద్ధరిస్తుంటే, జనం నెత్తిన కుమ్మరి స్తుంటే, గమ్మునుండిపోవాలా? అవయవాల కుప్పల్ని తరచితరచి మార్కులు వేయడం, సాధికారత అని మురిసిపోవాలా..?

ఈ ప్రచార ఉప్పెనలో ఇదొక సామర్థ్య నిరూపణ అనుకుని తమ శరీరాల్ని మరుగుజ్జు వృక్షాల వేళ్లు కత్తిరించినట్లు, ఫిట్నెస్ పేరిట తినాల్సిన వయస్సులో తినకుండా, ట్రీమ్మింగ్ చేసుకుంటూ, బిగుసుకుని కూర్చోవడం, కీ ఇచ్చిన బొమ్మల్లా కదలడం, ప్లాస్టిక్ నవ్వులు, మూస జవాబుల ట్రైనింగ్లో, కొత్తగా ఆత్మవిశ్వాసం పొందే వెర్రి అమ్మాయిల వ్యక్తిగత ఛాయిస్గా దీన్ని వదిలేయాలా..?

జూదం, వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ కాదు. కనుకనే బాబుగారి 24గంటల కాసిన్ల ప్రతిపాదన ఎదురుతన్నింది. తాగడం

వ్యక్తిగత ఇష్టం అంటూ బాబుగారు మాల్స్లో కూడా నష్టే చేస్తుంటే మహిళలంతా ప్రభుత్వంపై విరుచుకుపడే పనిలో ఉన్నారు. ఎవరో ప్రయివేటు వ్యక్తులు నిర్వహించే పోటీలు మహిళలకు హానీ అంటే అంత ఉలుకెందుకు ..?

ఈ వ్యాపార బినామీయూ లేక ఆ వ్యాపారులు అస్మదీయులా..? మహిళలంతా శత్రువులా..? ఎన్నికలు రాబోతున్నాయ్.. ఓట్లనేది ఈ మహిళలే అని గుర్తుకు రావడం లేదా ! లేదా నదరు వ్యాపారస్తులు అందించిన ఫండుతో చీరలు, బిందెలు వంచితే ఇది వాళ్లు మరిచిపోతారను కుంటున్నారా..? రక్తం మరకలంత తొందరగా మాసిపోవని అనుభవ పాఠం నేర్పలేదా..?

అయ్యా..! ఘనత వహించిన ఏలిన వారు! తెలుగు నేలపై నిరంతరం శ్రమిస్తున్న వారికంటే అందమైన స్త్రీలెక్కడ ఉంటారు? కన్నతల్లి కంటే బ్యాటిక్విన్ ఎవరు..? ఈ దుర్మార్గాల్ని ఆపడానికి లారీ దెబ్బలు తిన్న వారి కంటే సౌందర్యవంతులు ఉంటారా..? స్త్రీల జీవితాలు, వారి శరీరాలు, వారి సంసారాలు, మీ వ్యాపారాలకు వేదికలు కావు. మీ కార్పొరేట్ అభివృద్ధికి ఉత్తేజకాలు కానేరవు. కనీస పక్షం ఈ నేలపై మహిళా ఉద్యమం ఉనికిలో ఉన్నంత కాలం అది సాధ్యం కాదు. ఉద్యమాల ఉనికి లేకుండా చేయడం మీ వల్ల కాదు. ప్రజల నైతిక న్యాయస్థానంలో స్త్రీల శరీరాలపై తమరు ముద్రించిన గాయాల మచ్చలే చెరగని సాక్ష్యంగా నిలబడతాయి..

మా దగ్గర మూసీ పక్కనే మున్సిపల్ కార్మికుల యిండ్లున్నాయి. అవన్నీ మాదిగల యిండ్లు. ఈ మాదిగల మహిళలు తాళ్లగడ్డ కార్వాన్, పురాణాపూల్, జియాగూడ జర్రంత వూడుస్తారు. మా తాళ్లగడ్డ బస్తీల ముగ్గు రాడోల్లు జమున, రాణి, లక్ష్మి వూడు స్తుంటరు. నేనటిటు తిరిగెటపుడు వాల్లు కూసుంటే వాల్లతోని కూసుండి వాల్ల మంచి చెడ్డలు మాట్లాడుంటుంటుంది. యీ మధ్య చానా రోజులైంది ఎప్పుడు జూసినా వూడ్కుకుంటు సెత్తెత్తి పోసుకుంటే కనబడుతుంది. కూసాని పుర్నతగా మాట్లాడుకుంటున్నట్లు కననే బద్దలేరు. అదే ఆడిగిన ఏంది రాణి పల్లరిద్దా మన్నా దొర్లుత లేరు ఎట్లున్నరని అడిగిన. “ఏముండుడోమ్మ గీసెత్త పాడువడ యేమిసెత్త బెరుగుతందమ్మా రోజు రోజుకు. రోజు రోజుకు పెరుగుడే గాని తరుగతలేదు. నేనిరువైయేండ్ల కాంచి వూడుస్తున్న గింతగనం సెత్తను జూల్లే.

గామొన్న బోనాల సెత్త యెత్తిపోసి వూడ్చి సేతులన్నీ బోయినాయి. కొబ్బరి కాయలసెత్త, కోల్లసెత్త, పూలసెత్త, ఆకులసెత్త, బోనం బువ్వసెత్త, అది బోయిందంటే వినాయకుల సెత్తాచ్చె. దీనికి లారెడు లారెడు వూడ్చి ఎత్తి పోస్తామి. వినాయకుని తర్వాత మల్ల బత్తమ్మచ్చె, దీపాలాచ్చె. ఆ సెత్త తక్కువది గానీ యే! యెక్కడైన యెక్కువ పంజేత్తె ఎక్కువ పైసలిస్తారు గానీ మాకారూలే లేదాయే. అంత యెట్టిసేత, యేగిసేత. పండుగలేమో గాని మా రెక్కలు బొక్కలు తెల్లగైతన్నయని చెప్పంగనే చానబాడైంది.

గల్లీలల్ల సెత్తెక్కువైనా, సెత్తకుప్పలున్నా. డ్రైనేజీ నిండిందనీ, కారుతుందనీ పిల్లి సచ్చిందనీ, కుక్క సచ్చిందనీ మూసీ ఒడ్డునున్న గీ బస్తీలకు బోతరు వెతుక్కుంటు. ఆ మాదిగ బస్తీలనే యెతుక్కుంటు ఎందుకు బోతరు? వేరే కాలనీలకు, బస్తీలకు ఎందుకు బోరు? చెత్తెత్త పనుల్ల, వీదులూడిసే పనుల్ల, డ్రైనేజీ కాలువలు డ్రైనేజీ పీతిబొందలు శుభ్రంజేసే పనుల్ల యీల్లే అనుభవజ్ఞులుగా ఎందుకు అయినారు అని చూస్తే... ఏవి అందనియ్యని కులపెత్తనమే వారిని అక్కడ అట్టడుగున వుంచింది. సెత్తలకాడ, డ్రైనేజీ శుభ్రాల కాడ యీ కులమే ఎందుకుంది? వూడ్చి వూడ్చి యీ మహిళలే

సీపురు కట్టలయిండ్లు. యీ మొగవాల్లు డ్రైనేజీలల్ల పియ్యెత్తిపోసి డ్రైనేజీ బొందలయిండ్లు. యీ వుద్యోగాలకు ప్రభుత్వాలు కూడా ప్రజాస్వామ్య మని చెబుతూ కులాన్ని అమలుచేస్తున్నాయి. పట్టణాల్లో గ్లోజులు, బూట్లు, జాకెట్లు నూనెలు యివ్వరు, గ్రామాల్లోనైతే చీపురు, తట్టలుకూడా ఇవ్వరు. అయినా కూడా మాదిగ మహిళలు గ్రామాల్లో తమసొంత చీపురు, తట్టలు కొనుక్కొచ్చుకొని యెట్టిజేస్తున్నారు.

అట్లా యెట్టిజేస్తూ సర్కారు కొలువు యీరోజు కాకున్నా రేపన్నా పర్మనెంటయిత దనే ఆశతోని, ఎదురుచూపుతో కూడిన నమ్మకాలు నలుబైయేండ్లయినా వారికి పర్మనెంటుకాదు. వాల్ల శ్రమతో గ్రామాలు, పట్టణాలు ఆరోగ్యంగా వుంటాయి.

పట్నమంత ప్రాణాలు బోయేటట్లు వూడిసే యీ మహిళల యిండ్లు మురిక్కాలువ లతో ముసిరే యీగలుగా వుంటాయి. పట్నాలని, పరిశుభ్రంగా వుంచే పనిలబడి వారి సొంత యిండ్లు, వాకిల్లు శుభ్రానికి దూరమైన వాతావరణం కనిపిస్తది. వేరే సమాజం హాయిగా యిండ్లల్ల కుటుంబాలతో నిద్రబోతుంటే యీ పారిశుధ్య మహిళలు కుటుంబాలను, పసిపిల్లల్ని వదిలి రోడ్లమీద, గల్లీలల్ల చెత్తను వూడ్చే పనిల చెత్తలు యెత్తే పనిల వుంటారు. అనేక అభద్రతల్లో యీ మహిళలు తమ రక్తాన్ని, చెమటను జీవితాల్ని త్యాగం జేస్తే పట్నాలు ఆరోగ్యంగా భద్రంగా వున్నాయి. మన గ్రేటర్ హైదరాబాద్ 24 వేలమంది పారిశుధ్య మహిళలుంటే.... దాంట్లో 19 వేలమంది మాదిగ మహిళ లున్నారు. మిగతా 5వేలు ఓబీసీ, చాకలి, మంగలి, ముదిరాజ్, మాలలు, లంబాడీ లున్నారు. ఒక రెక్క యిక మొత్తం తెలంగాణ

రాష్ట్రంలో గ్రేటర్ పట్నాలు పురపాలక సంఘాలు, నగర పంచాయితీల్లో మొత్తం 37 వేలకు పైగా మున్సిపల్ వర్కర్లు పంజేస్తున్నారు.

స్వచ్ఛ భారత్ చొప్పు మహిళా సఫాయి వర్కర్లమీద ఎక్కువ పనిమోపింది. కాని వాల్ల శ్రమకు తగ్గ వేతనం గురించి ఏ ప్రభుత్వాలు మాట్లాడయి? ఆ మధ్య నెలంత సమ్మెజేస్తే 2వేలు విదిల్చిండ్లు. వారు ఆరోగ్య దాతలనీ పొగిడి పారిశుధ్య పనికి గౌరవ స్థానం, కనీస వసతులు, వేతనాలు కల్పించలేదు. చేతులకు గ్లోజ్, బూట్లు యివ్వనందున వుచ్చలు, వుమ్మి చెత్త, కుక్కల మనుషుల పెంట చేతుల్తోనే ఎత్తిపోసే దయనీయ పరిస్థితి యీ కుల సమాజానికి అర్థంకాదు. “యిట్లా తీసేసిన చేతులతో అన్నం దినబోతే అవే యాదికొచ్చి అన్నం దినబుద్దికాదంటారు” ఆ మహిళలు.

యీ సందర్భంగా కార్తీక్ నవయాన్ తన పిహెచ్డీ (Modernisation and casts) కోసం మున్సిపల్ మహిళా వర్కర్స్ ని కలిసినపుడు వాల్లు చెప్పిన చాలా అనుభవాలు నాతో పంచుకుంది. తార్నాక గల్లీల ఒక కుక్క చచ్చిపోయి కుల్లి పోయిందట. తీసి పారేద్దామని పట్టుకోబోతే భరించలేనివాసనతో కాలుక్కాలు, తల్కాయకు తల్కాయ వూడ్చుస్తున్నాయి. చేతులకు గ్లోసుల్లేవు. యిక అట్లానే ముక్కుకు కొంగు లగాయించి కట్టుకొని, కడుపుల పేగులు నోట్లోకొచ్చే బాదతోని, ఓకారంతోని, కుల్లిన కుక్కను ఎత్తేసిందట. అప్పట్నుంచి ఆ మహిళలు మాంసం దినడం మానేసిందట. అట్లా కుక్కను ఎత్తేసినంక చాలా రోజులు మనుషులు కాలేదట. చాలా హింసబడిందట. ఏదీ తినలేకపోయిందట కొన్ని రోజులు. యిక మాంసం దినుడు పూర్తిగా మానేసిందట. ఏ మాంసం చూసినా ఆ కుల్లిపోయిన కుక్క మాంసమే వెంటాడిందట. యిట్లాంటి క్రూర మైన హింసతో కూడిన క్రూర అనుభవాలతో యిష్టంగా తినే నీసును తినలేని పరిస్థితులకు నెట్టేస్తే వీల్లని ఎమ్ఎస్. శ్రీనివాసన్ తన సంస్కృతీకరణ సిద్ధాంతంలో దళితులు మాంసం మానేసి శాఖాహారులుగా మారుతూ బ్రాహ్మణులను అనుకరిస్తున్నారని చెప్పడం ఒక కులాధిపత్య వైపరీత్యమే.

వీధిన పడేస్తున్న మద్యం

మద్యపానం వల్ల ఈ రోజున ఎన్నో కుటుంబాలు రోడ్డున పడుతున్నాయి. ఎందరో స్త్రీలు, పిల్లలు నిరాశ్రయులవుతున్నారు. ఎక్కడికక్కడ విచ్చలవిడిగా తాగేందుకు అవసరమైన ఏర్పాట్లను ప్రభుత్వమే చేస్తోంది. పగలంతా కష్టపడి వచ్చిన ఆ కాస్త డబ్బు కూడా మద్యానికి తగలేస్తుండడంతో కుటుంబాలు వీధిన పడుతున్నాయి. ఈ తాగుడికి బానిసైన వారి భార్యలు చిన్నాచితకా పనులు చేసుకుంటూ పిల్లల్ని కుటుంబాల్ని పోషిస్తున్నారు. దీనికి ప్రధాన కారణం మత్తుకు ఉన్న సహజ లక్షణం. తాగితే వచ్చే కిక్కు ! అలవాటు పడితే వ్యసనంగా మారడం ! శరీరం, మెదడు, నరాలు అందంకోసం వెంపర్లాడటం. ఎంతకైనా తెగించడం.

ప్రభుత్వం ఈ మద్యపానాన్ని నియంత్రించకుండా మరిన్ని బెల్టుషాపులను ఏర్పాటుచేసి మరింత అందుబాటులోకి తీసుకెళ్తోంది. దీంతో ఎక్కడ కావాలంటే అక్కడ ఈ మద్యం దొరుకుతోంది. తండ్రి తాగుడికి అలవాటుపడితే ఇంట్లోని మగపిల్లలు కూడా చిన్న వయస్సు నుంచే తాగుడు అలవాటు నేర్చుకుంటున్నారు. మద్యాన్ని కొనుగోలుచేయాలంటే చిన్నప్పటి నుంచే దొంగతనాలకు అలవాటు పడుతున్నారు. దీంతో వారిపై ఎన్నో కేసులు నమోదవుతున్నాయి. పోలీస్ స్టేషన్ల చుట్టూ తిరుగుతూ తమ బంగారు భవిష్యత్తును

నాశనం చేసుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వం దీన్ని చూస్తుండే తప్ప తగిన చర్యలు మాత్రం తీసుకోవడం లేదు. దాన్ని పరిమితంగా అమ్మే చర్యలు కూడా ఏమాత్రం తీసుకోవడం లేదు. మత్తు హానికరమన్న ప్రచారం లేదు. మద్యపానానికి డబ్బులు ఇవ్వలేదనే నెపంతో భార్యను హత్యచేసిన భర్త, తల్లిని కొట్టిన కొడుకు ఇలా ఉదయం లేస్తూనే ఎన్నో వార్తలు చూస్తున్నాం.

ఈ మద్యానికి అలవాటుపడి సగటున రోజుకు 15 మంది వరకూ చనిపోతున్నారని అంచనా. నేషనల్ క్రైమ్ బ్యూరో రికార్డ్స్ 2016 అంచనా ప్రకారం ప్రతి 96 నిమిషాలకు మద్యానికి బానిసైన వ్యక్తి మరణిస్తున్నట్లు తేల్చింది. వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్ అంచనాల ప్రకారం విశ్వవ్యాప్తంగా మద్యం విపరీతంగా సేవించేవాళ్లు 16 శాతం ఉంటే అందులో

11 శాతం మంది భారతీయులే అని అంచనా వేసింది.

2003-05 మద్య 1.6 లీటర్ల మద్యం వినియోగం జరిగితే 2010-12 మద్య అది 2.2 లీటర్ల వినియోగం పెరిగింది. అంటే దాదాపు 38 శాతం పెరిగింది (ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్).

అలాగే చాలా ప్రాంతాల్లో దొంగతనాలు, ఆడవాళ్లను హింసించడం, రోడ్డు ప్రమాదాలకు వీరే కారణమని తెలుస్తోంది. మద్యం షాపులను మూసేయాలని చాలా జిల్లాల్లోంచి ఎందరో మహిళలు డిమాండ్ చేస్తూ ఆందోళనకు దిగుతున్నారు. కష్టపడి సంపాదించుకున్న డబ్బులను పురుషులు మద్యంకోసం ఖర్చు చేసేస్తున్నారు. దీంతో మహిళల్లో ఆగ్రహం కట్టలు తెంచుకుంటోంది.

ఖాళీ బీరు సీసాలతో దాడి చేసుకున్న సంఘటనను ఒకటి ప్రస్తావించాలి. గన్నవరం మండలం దావాజీగూడెం రోడ్డులోని బ్రాండ్ షాపు వద్ద ఒక చిన్న ఘటన జరిగింది. ఒక రోజు రాత్రి దావాజీగూడెం రోడ్డు పక్కనే సెయింట్ జాన్స్ గోడకు ఆనుకుని పెట్టిన బ్రాండ్ షాపు వద్దకు అదే గ్రామ దళితవాడకు

ఈ మద్యానికి అలవాటుపడి సగటున రోజుకు 15 మంది వరకూ చనిపోతున్నారని అంచనా. నేషనల్ క్రైమ్ బ్యూరో రికార్డ్స్ 2016 అంచనా ప్రకారం ప్రతి 96 నిమిషాలకు మద్యానికి బానిసైన వ్యక్తి మరణిస్తున్నట్లు తేల్చింది. వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్ అంచనాల ప్రకారం విశ్వవ్యాప్తంగా మద్యం విపరీతంగా సేవించేవాళ్లు 16 శాతం ఉంటే అందులో 11 శాతం మంది భారతీయులే అని అంచనా వేసింది. 2003-05 మద్య 1.6 లీటర్ల మద్యం వినియోగం జరిగితే 2010-12 మద్య అది 2.2 లీటర్ల వినియోగం పెరిగింది. అంటే దాదాపు 38 శాతం పెరిగింది (ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్).

చెందిన జంగం రాజా, రాజేష్, క్రాంతి మందు తాగడానికి వచ్చారు. ముగ్గురూ కలిసి మందు తాగిన తర్వాత రాజా, రాజేష్ కి మధ్య మాటలు పెరిగి స్వల్ప వివాదం జరిగింది. రాజా కోపానికి లోనై ఖాళీ బీరు సీసాను తీసుకుని రాజేష్ పైకి విసిరాడు. అతను ఒక్కసారిగా పక్కకు తప్పుకోవడంతో ఆ సీసా వెళ్లి షాపు కౌంటర్ వద్ద పడింది. దీంతో షాపులోని క్యాషియర్ శ్రీహరి, మరో ఇద్దరు సిబ్బంది వచ్చి వార్నింగ్ ఇచ్చారు. దాంతో రాజా ఎదురుచెప్పడంతో వారి మధ్య తోపులాట జరిగింది.

ఈ విషయమై అక్కడున్నవారంతా జోక్యం చేసుకుని రెండు వర్గాలకు సర్దుబాటు చేసి పంపించేశారు. ముగ్గురూ కలిసి బైక్ తీసుకోవడానికి నిదానంగా నడిచి వెళ్తున్నారు. ఇంతలో షాపునకు చెందిన పదిమంది వ్యక్తులు ఒక్కసారిగా ఖాళీ బీరు సీసాలతో ఆ ముగ్గురిపై దాడి చేసి విచక్షణారహితంగా దాడి చేశారు. రాజా, రాజేష్ తలలు వగిలాయి. శరీరంపైనా గాయాలయ్యాయి.

ఇలా చెప్పుకుంటూపోతే ఎన్నో ఘటనలు రోజూ మనకు ఎదురవుతూనే ఉన్నాయి. తాగిన మైకంలో గొడవలు పడడం, ఏం చేస్తున్నామో మైకం దిగాక తెలియకపోవడం, ఈలోపు జరగాల్సిన నష్టం జరిగిపోతున్న ఘటనలు ఎన్నో మనం చూస్తున్నాం.

మా దగ్గర షాపులు వద్దని కొనసాగుతున్న ఆందోళన

విజయనగరం జిల్లా డెంకాడలో మద్యం షాపులను మూసేయాలని ఆ మండలం పెదతాడివాడ గ్రామ మహిళలు డిమాండ్ చేశారు. 15 రోజులు గడువు కావాలని షాపు యజమానులు కోరినా మహిళలు ఒప్పుకోలేదు.

పామర్రు కొత్తపేటలోని కాలిబాట వంతెన పక్కనున్న భవనంలో మద్యం షాపు ప్రారంభానికి జరుగుతున్న సన్నాహాలను ఆ ప్రాంత ప్రజలు మూకుమ్మడిగా నిరసించారు. షాపు ప్రారంభానికి చేస్తున్న భవనంలో జీసస్ ప్రార్థనా మందిరం, ప్రాథమిక పాఠశాల, కాలిబాట ఉన్నాయి. భవనానికి అనుకున్న రోడ్డు నుంచి ప్రభుత్వ, డిగ్రీ కళాశాలలకు విద్యార్థులు వెళ్తుంటారు. కీలకమైన వంతెన సమీపంలో మద్యం షాపు తెరవకుండా చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రజలు కోరారు.

కాకినాడలోని ఉప్పలగుత్తం మండలం భీమనపల్లి కెఎఫ్డబ్ల్యూ కాలనీని ఆనుకుని ఏర్పాటుచేసిన మద్యం షాపును తొలగించాలని కోరుతూ తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడ కలెక్టరేట్ వద్ద ఐదవ ప్రజాసంఘాల ఆధ్వర్యంలో ధర్నా చేశారు. కాలనీని ఆనుకుని ఉన్న మద్యం షాపును తక్షణం తొలగించకపోతే తామే తొలగిస్తామని ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి సీహెచ్.రమణి హెచ్చరించారు. ఈ కాలనీలో షాపు వద్దని అధికారులందరికీ పిటీషన్లు ఇచ్చారు. అధికారులు షాపునకు లైసెన్సు మంజూరు చెయ్యం అని చెప్పారు. కాని ఓఎన్జీసీ కంటైనర్లు తెచ్చి రాత్రికి రాత్రే మద్యం షాపు అమ్మకాలు మొదలుపెట్టారు. దానితో స్త్రీలు పురుషులు కలిసి సీసాలు బద్దలుకొట్టి షాపు మూయించారు.

తెలుగు ప్రజలు తెగ తాగేస్తున్నారు! అండమాన్ అగ్రస్థానంలో ఉండగా గుజరాత్ చిట్టచివరిలో నిలిచింది. దేశవ్యాప్తంగా 16 రాష్ట్రాల్లో నిర్వహించిన సర్వేలో మద్యపానం విషయంలో తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని పట్టణవాసులు రెండో స్థానంలో నిలిచారు. (పట్టణ ప్రాంతాల్లోని ప్రజల పౌష్టికాహారం విషయంలో ఎన్ఐఎన్

మద్యపానంలో మొదట స్థానంలో ఉన్న అండమాన్ నికోబార్ దీవుల్లో 51.3 శాతం మంది పురుషులు మద్యం తాగుతున్నారు. ఆ తర్వాతి స్థానం తెలుగు రాష్ట్రాలదే. ఇక్కడి పురుషులు 37.4 శాతం మంది మద్యపాన ప్రియులే. ఈ విషయంలో గుజరాత్ ప్రజలు 12.4 శాతంతో చివరిస్థానంలో ఉన్నారు.

ఆధీనంలోని జాతీయ పోషకాహార పర్యవేక్షణ సంస్థ (ఎన్ఎన్ఎంబీ) ఇటీవలే దేశవ్యాప్తంగా ఈ సర్వే చేసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్, గుజరాత్, కర్నాటక, కేరళ, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, ఒడిశా, తమిళనాడు, ఉత్తరప్రదేశ్, పశ్చిమ బెంగాల్, అసోం, అండమాన్ నికోబార్ దీవులు, బీహార్, రాజస్థాన్, పుదుచ్చేరి, ఢిల్లీలోని పట్టణాల్లో నిర్వహించిన ఈ సర్వేలో ఊబకాయం, మధుమేహం, రక్తపోటు వంటి అంశాలపైనా వివరాలు సేకరించింది. ఆ వివరాలతో కూడిన పుస్తకాన్ని మంగళవారం హైదరాబాద్లో విడుదల చేశారు.

మద్యపానంలో మొదట స్థానంలో ఉన్న అండమాన్ నికోబార్ దీవుల్లో 51.3 శాతం మంది పురుషులు మద్యం తాగుతున్నారు. ఆ తర్వాతి స్థానం తెలుగు రాష్ట్రాలదే. ఇక్కడి పురుషులు 37.4 శాతం మంది మద్యపాన ప్రియులే. ఈ విషయంలో గుజరాత్ ప్రజలు 12.4 శాతంతో చివరిస్థానంలో ఉన్నారు.

సంసారాలను వీధిన పడేయటమే కాదు, సమాజంలోని నేరాలకు కూడా ముఖ్యకారణమైన మద్యాన్ని నియంత్రించడం మినహా మరో మార్గం లేదు.

- మానవి బృందం

ప్రగతిపథంలో ముందడుగు వేస్తున్న సాదీ మహిళలు

అవని నుంచి అంతరిక్షం వరకూ మహిళలు ప్రయాణం కొనసాగించడానికి మహిళా చైతన్యమే కారణం. ఈ చైతన్యం అన్ని దేశాల్లోని మహిళలను మేలు కొలుపుతోంది. ఇంతకు పూర్వం ఇసుక ఎడారులుగా ఉన్న గల్ఫ్ దేశాలు ప్రకృతి ప్రసాదించిన పెట్రోలియం వలన సంపన్న దేశాలైనవి. అన్నిటిలో తలమానికంగా నిలచింది సాదీ అరేబియా. సాదీ మహిళలు చైతన్యవంతులై తమ కలలను సాకారం చేసుకోడానికి ముందడుగు వేశారు. ఒక్క సినిమా థియేటర్ కూడా లేని సాదీ అరేబియాలో హఫీజ్ ఆల్ మన్నూన్ అనే మహిళ రాజును ఒప్పించి సాంప్రదాయ కట్టుబాట్లలోనే ఉంటూ డాక్యుమెంటరీ ఫిల్మ్ నిర్మాతగా నిలిచింది. కావల్సిన పరికరాలను నమకూర్చుకుని కుటుంబనభ్యులనే యాక్టర్లుగా పెట్టి డాక్యుమెంటరీ తీసింది. కొన్నేళ్ల క్రితం సాదీ రాజు మహిళలకు ఓటుహక్కుతో పాటు ఎన్నికల్లో పాల్గొనే హక్కును కలుగజేశారు.

పదిహేడు మంది మహిళా అభ్యర్థులు ఎన్నికల్లో విజేతలుగా నిలిచారు. సాదీ మహిళల జీవితాల్లో సూర్యోదయమైంది. ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేనన్ని అత్యంత విలువైన కార్లు సాదీలో అధిక సంఖ్యలో ఉన్నాయి. ఐతే సాదీ మహిళలు కారు నడవకూడదన్న నిషేధముంది. అంత విలువైన కార్లలో మహిళలు బజారుకు వెళ్లాలన్నా, షాపింగ్ చేయాలన్నా, ఉద్యోగాలకు వెళ్లాలన్నా పిల్లలను బడికి కాని, ఆస్పత్రికి కాని తీసుకెళ్లాలన్నా ఆమె భర్త కాని, డ్రైవర్ కాని తీసుకెళ్లాల్సిందే. విద్యావంతులైన, ఉత్సాహవంతులైన యువతులు, మహిళలు విదేశాలకు వెళ్లి కారు డ్రైవింగ్ లో శిక్షణ పొంది వచ్చారు. తోటి మహిళలను సంఘటితపరిచి డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ కావాలని ఆందోళన చేపట్టారు. నినాదాలు చేస్తూ

రోడ్లపైకొచ్చారు. కొన్ని సంవత్సరాల పోరాటం తరువాత 1977 సెప్టెంబర్ 27న నిషేధం తొలగిస్తూ డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ కు హక్కు ప్రకటించారు. సాదీలో స్కూళ్లకు, కాలేజీలకు, ఆఫీసులకు వెళ్లేందుకు వేర్వేరు మార్గాలున్నాయి. గల్ఫ్ దేశాల్లోని స్త్రీలు క్రీడాస్థలాల్లోకి వెళ్లకూడదనే నిషేధముంది. అది ఉల్లంఘించినవారికి జైలుశిక్ష తప్పదు. గొంచెంగవామి అనే యువతి ఇరాన్ రాజధాని టెహ్రాన్ లో పురుషులు ఆడే వాలీబాల్ ఆటను చూడడానికి మహిళలను కూడగట్టుకుని స్టేడియం వద్దకు వెళ్లింది. పోలీసులు అడ్డగించారు. వారిని తోసుకుని స్టేడియం గేట్ వరకూ పరిగెత్తింది. ఇరాన్ ప్రభుత్వం ఆమెను అరెస్టు చేసి కొంత కాలం జైలులో పెట్టింది.

ఆపాదమస్తకం బురఖాలో మగ్గే సాదీ మహిళల్లో ఈ విద్యావంతులైన యువత వలన చైతన్యం కలిగింది. దాంతో అన్ని రంగాల్లోనూ రాణించాలని కలలు కనసాగారు. తాలిబాన్లు

ఆపాదమస్తకం బురఖాలో మగ్గే సాదీ మహిళల్లో ఈ విద్యావంతులైన యువత వలన చైతన్యం కలిగింది. దాంతో అన్ని రంగాల్లోనూ రాణించాలని కలలు కనసాగారు. తాలిబాన్లు చెరనుంచి విముక్తి చెందిన ఆఫ్ఘన్ యువతి డయానా పాకిస్తాన్ లో ఉండగానే క్రికెట్ శిక్షణ పొందింది. తదనంతరం స్వదేశానికి వచ్చి మహిళా క్రికెట్ టీమును తయారుచేసి సుశిక్షితులుగా చేసింది.

వేములపల్లి సత్యవతి

కనసాగారు. తాలిబాన్లు చెరనుంచి విముక్తి చెందిన ఆఫ్ఘన్ యువతి డయానా పాకిస్తాన్ లో ఉండగానే క్రికెట్ శిక్షణ పొందింది. తదనంతరం స్వదేశానికి వచ్చి మహిళా క్రికెట్ టీమును తయారుచేసి సుశిక్షితులుగా చేసింది.

2011లో కువైట్ లో క్రికెట్ మ్యాచ్ లో పాల్గొనాలని ఉవ్విళ్ళూరింది. దానికి తగిన అనుమతులు, ఏర్పాట్లు పూర్తిచేసుకుంది. ఆటకు సిద్ధమయ్యే సమయంలో నిత్యం డయానాకు బెదిరింపులు రాసాగాయి. బతికి బట్టకట్టాలనుకుంటే తన ప్రయత్నం విరమించుకొమ్మని, లేకపోతే ప్రాణం మీద ఆశ వదులుకొమ్మని హెచ్చరికలు ఎక్కువయ్యాయి. చేతి గోళ్లకు నెయిల్ పాలిష్ వేసుకున్న యువతి చూపుడు వేలుని నరికిన తాలిబన్ కిరాతకులకు జడిసి వెనకడుగు వేసింది. కాని యువతులను క్రికెట్ టీంగా తయారుచేసి శిక్షణ ఇస్తూనే ఉంది.

సాదీ రాజు మారుతున్న పరిస్థితులను అవగాహన చేసుకుని 2018లో తమ దేశంలో జరిగే క్రీడోత్సవాలకు మూడు స్టేడియంలలో మహిళలకు ప్రవేశం కల్పిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీచేశారు. కాని స్త్రీపురుషులు కూర్చునే స్థలాలు మాత్రం వేర్వేరు. 2017 ప్రారంభంలో సాదీ బ్యాంకుకు ఒక మహిళను సీఈవోగా నియమించారు. గార్డీయన్లుగా ఉండే వ్యవస్థలో సవరణలు చేశారు. సాదీలో ఇప్పుడు మహిళలు సెల్ ఫోన్లనూ వినియోగించుకుంటున్నారు అలాగే హోం జిమ్లను కూడా ఏర్పాటుచేసుకుంటున్నారు. మహిళల కోసం ఇంగ్లీషు భాష నేర్చుకునే ఏర్పాట్లను కూడా చేపట్టింది. ప్రపంచంలో మహిళల్లో వస్తున్న చైతన్యాన్ని అవగాహన చేసుకుని దానికనుగుణంగా నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్న సాదీ రాజు అభినందనీయుడు.

మహిళల విషయమే కాకుండా దేశంలో లంచగొండి చీడపురుగులను రూపుమాపడానికి పూనుకున్నాడు. నిధుల దుర్వినియోగానికి, అవినీతికి పాల్పడిన 11 మంది రాజకుటుంబీకులతో పాటు మంత్రులను, ఉన్నతాధికారులను కూడా సౌదీ ప్రభుత్వం నిర్బంధించింది. మక్కా మసీదు విస్తరణ ప్రాజెక్టుతో పాటు వివిధ భారీ ప్రాజెక్టుల అవినీతి, అక్రమాలలో వీరిని భాగస్వాములుగా గుర్తించాడు. దేశంలో అవినీతి నిరోధానికి పటిష్టమైన బందోబస్తు చర్యలు తీసుకోవడానికి సౌదీ రాజు సల్మాన్ తన కుమారుడు మహ్మద్ అధ్యక్షతన ఒక కమిటీ వేశాడు. దేశం నుంచి ఈ వీవీఐపీలు తప్పించుకోకుండా అన్ని వ్యక్తిగత విమానయాన రాకపోకలు రద్దు చేశాడు. ఈ

కాశ్మీర్ సమస్య మనకు నిత్యమూ ఆందోళన కలిగిస్తున్నట్లుగానే పాలస్తీనా-ఇజ్రాయెల్ మధ్య కొనసాగుతున్న వివాదాన్ని సామరస్యంగా పరిష్కరించు కోవాలని ఇరుదేశాల మహిళలు శాంతి కపోతాలను ఎగురవేశారు.

నేపథ్యంలో భారతీయులు పనిచేస్తున్న కంపెనీల పైన దీని ప్రభావం పడుతుందనవచ్చు. శాంతి స్థాపనలోనూ మహిళా చైతన్య ప్రస్థానం ప్రారంభమైంది.

కాశ్మీర్ సమస్య మనకు నిత్యమూ ఆందోళన కలిగిస్తున్నట్లుగానే పాలస్తీనా-ఇజ్రాయెల్ మధ్య కొనసాగుతున్న వివాదాన్ని సామరస్యంగా పరిష్కరించు కోవాలని ఇరుదేశాల మహిళలు శాంతి కపోతాలను

ఎగురవేశారు. మధ్యాసియాలోని ఇరుదేశాల మహిళలు ఈ దాడుల వలన విసిగి వేసారిపోయారు. 'పుమెన్ వేజ్ పీస్' అనే స్వచ్ఛంద సంస్థ చొరవ తీసుకుని ఇరుదేశాల మహిళలను చేరదీసి వేలాదిమంది మహిళలతో ఒక భారీ ర్యాలీని ప్రారంభించింది. వివాదాలను పరిష్కరించు కునే చర్యల్లో రెండు దేశాల నేతలు పాల్గొనాలని, వాటిల్లో మహిళలకు కూడా భాగస్వామ్యం కల్పించాలని నినదించారు. మృతసముద్రానికి సమీపంలో చేపట్టిన ఈ శాంతియాత్ర రెండు వారాలు జరుగుతుందని పుమెన్ వేజ్ పీస్ సంస్థ తెలియజేసింది. అమూర్వవైన ఈ మహిళా చైతన్య శాంతియాత్ర నఫలం కావాలని కోరుకుందాం.

భూమండలంలో కోట్ల సంఖ్యలో జీవరాశులున్నాయి. ప్రతీ జీవరాశిలోనూ ఆడ, మగ అనే బేధాలున్నాయి. అలాగే మనుషుల్లో కూడా. స్త్రీలలోనూ, పురుషుల్లోనూ శరీరాకృతిలో కొన్ని మార్పులుండొచ్చు. యుక్త వయస్సులో, రజస్వల, నెలసరి మొదలౌతుంది. ఇదంతా ప్రకృతి సహజమైనదే. తొలి వయస్సు, మధ్య వయస్సు, మలి వయస్సు ఇవి స్త్రీ, పురుషులిద్దరిలో అత్యంత సహజం. రజస్వల గర్భధారణ మాత్రమే స్త్రీలకు అదనం.

దైవత్వం, దేవాలయాలు, అర్చనలు, ధార్మిక నియమాలు సమాజం ఏర్పాటు చేసుకున్నవి. శబరిమలై యాత్రకు పురుషులందరికీ అర్హత ఉంటే స్త్రీలకు మాత్రం 50 ఏళ్లు దాటితే కాని అర్హత లేదు. ఎందుకీ వివక్ష..? శబరిమలై యాత్రకు వెళ్లిన ఇద్దరు మహిళల్లో ఒక మహిళను ఆధార్ కార్డు ఆధారంగా 60 ఏళ్లు దాటినట్లున్నా ఆకారాన్ని చూసి ఆమె వయస్సు అంతకంటే తక్కువంటుందని దైవదర్శనం చేసుకోకుండా ఆపేసిన సంఘటన జరిగింది. ఆధార్ కార్డు ఆధారంగా వయస్సు నిర్ధారించలేరట.

ఇదెంత చేదు అనుభవం..! అనేక కష్టనష్టాలకోర్చి దైవదర్శనానికి వస్తే

మైల మంచుదే...

ఆపేయడం ఎంతవరకూ సమంజసం! ఏది పవిత్రత, ఏది అపవిత్రత. ప్రకృతి సహజమైనవన్నీ పవిత్రమే ఐనప్పుడు నెలసరి ఎందుకు కాదు..? ఆ సమయంలో దైవదర్శనం ఎందుకు చేసుకోకూడదు..? దేవాలయానికి వెళ్లడమా, మానడమా ఆమె నిర్ణయించుకోవాలి. నెలసరిలో గుడికి రాకూడదని ఏ దేవుడు చెప్పాడు..? ఏ గ్రంథాల్లో రాసుంది..?

విశ్వమంతా దైవమే అనుకున్నప్పుడు నెలసరి సమయంలో ఇంటికి దూరం కాబడ్డ స్త్రీని ఉంచిన ప్రదేశంలో మాత్రం దైవం ఉండదా..? అతి పవిత్రమైన నెలసరి అనే ప్రక్రియ లేనిదే సృష్టికి తావెక్కడ, జనన మెక్కడ? ఆవుకి పునరుత్పత్తి ప్రక్రియ ఉన్నప్పుడు అదే ప్రక్రియ స్త్రీకి కూడా ఉన్నప్పుడు మరి ఆవుకు పవిత్రత? మరి స్త్రీకి అపవిత్రత ఎందుకు? దేవుడే ఈ సృష్టిని చేసాడని నమ్మే వారందరికీ సృష్టిలో ఇది కూడా ఒక భాగమే కదా. మరి నెలసరుల్ని ఎందుకు అపవిత్రంగా భావించాలి. రుతుక్రమం అపవిత్రమైతే పురుషుడి జన్మే అపవిత్రం కదా!

గతంలో శబరిమలై దేవాలయాధికారి మహిళల గుడి ప్రవేశానికి అనువైన సమయమా కాదా అని తెలుసుకునే స్కానింగ్ మెషిన్లు గురించి మాట్లాడారు. రుతుక్రమం చుట్టూ అల్లుకున్న ఛాందస భావజాలాన్ని పటాపంచలు చేసేందుకు హ్యూపీ టు బ్లీడ్ పేరుతో విద్యార్థులు తమ నిరసనను వ్యక్తం చేశారు. ఈ ఆధునిక కాలంలో కూడా సహజ శారీరక ధర్మం కారణంగా మహిళలు వివక్షని భరించాల్సిందేనా..? సమానత్వం, మహిళల ఆరోగ్యం ఈ రెండూ రాజ్యాంగ హక్కులై నప్పుడు ఈ వివక్ష ఎందుకని విద్యార్థులు ప్రశ్నిస్తున్నారు. వేదాలు, ఉపనిషత్తులలో వేటిల్లో ఐనా పురుషులు, స్త్రీలకు మధ్య ఇలాంటి వివక్ష ఉందా..? ఆధ్యాత్మికత అనేది పురుషులకు మాత్రమే సంబంధించిందా..? స్త్రీలకు ఆధ్యాత్మిక సాధన చేతకాదా..? ఇటీవలే నేపాల్ దేశంలో ఇలాంటి దురాచారాన్ని నేరంగా ప్రకటిస్తూ చట్టం చేసింది. పవిత్రత, అపవిత్రత చర్చలే కాకుండా శుభ్రతకవసరమైన సంస్కృతిని అలవర్చుకోవడం అవసరం.

షరా మామూలే !

- రాజేష్ యాళ్ళ

“సార్! మీకు రిజిస్టర్ కవర్ వచ్చింది.” అటెండర్ వచ్చి కవర్ని అందించబోతూ చెప్పాడు.

“ఆఫీసులో ఇచ్చేయ్యకపోయావా ?!” కాస్త విసుగ్గా చెప్పాడు రావ్.

“మీ పర్సనల్ నేమ్ మీద ఉంది సర్!” చెప్పాడు అటెండర్.

“సరే అక్కడ పెట్టి వెళ్లు.” ఇంకా విసుగు ధ్వనిస్తూనే ఉంది రావ్ కంఠంలో.

అతని విసుగుకు కారణాలు అనేకం. ఆ రోజు పేరెంట్స్ తో మీటింగ్ ఉంది. తన కార్పొరేట్ కాలేజీకి సంబంధించిన మెయిన్ కేంపస్ లో మీటింగులన్నీ హెడ్డాఫీస్ కాబట్టి అతనే చూడాలి. వారం వారం జరిగే పెర్ఫార్మెన్స్ నుంచి ఈ రోజు చెయ్యబోయే హాఫియర్లీ ఎగ్జామ్స్ పెర్ఫార్మెన్స్ గురించి కూడా పిల్లల తల్లిదండ్రుల నుంచి అనేక యక్ష ప్రశ్నలు తనే ఎదుర్కోవాలి. పక్కనే ప్రిన్సిపాల్, వైస్ ప్రిన్సిపాల్ ఉన్నా కూడా పేరెంట్స్ అంతా “రావ్ గారూ... దీనికి మీరే సమాధానం చెప్పాలి.” అంటూ ప్రశ్నకు ముందే తనను ఇరికించేస్తారు. ప్రిన్సిపాల్ కానీ వైస్ ప్రిన్సిపాల్ కానీ నోరు విప్పబోయినా అసలు వాళ్లను పెదవి విప్పనివ్వకుండా “రావ్ సర్నే చెప్పనివ్వండి.” అంటూ మాట్లాడనివ్వరు. వెధవ పేరెంట్స్. ప్రతి ఒక్కడికీ వాళ్ల పిల్లో పిల్లాడో ఎలా చదివినా కూడా గన్ షాట్ గా మెడిసిన్లో ఇంజనీరింగ్ లోనో సీటు మాత్రం వచ్చేయ్యాలి!

ఆలోచిస్తూ యథాలాపంగా టేబుల్ మీద కవర్ని చూసాడు రావ్. కవర్ మీద చేతిరాత ఎవరో పిల్లవాడు రాసినట్టుగానే అనిపించడంతో కవర్ని వెనక్కు తిప్పి చూసాడు. ఫ్రమ్ అడ్రస్ ఎక్కడా

కనిపించలేదు. ఎవరు రాసి ఉంటారో అన్న అనుమానం కలగడంతో కవర్ విప్పి చదవసాగాడు రావ్...

“ రావ్ గారికి,

విష్ చెయ్యాలనిపించడంలేదు మీకు. ఎందుకంటే ఎన్నో జీవితాలను మార్చేసామని, ఎందరో పిల్లల్ని ఐఐటీలకూ, మెడికల్ కాలేజీలకు పంపించామని తెగ గొప్పలు పోతూ ప్రకటనలు గుప్పించే మీకు మాలాంటి పసిమొగ్గలు ఎన్ని నేలరాలిపోయాయో, ఎందరు తల్లిదండ్రులు గుండెకోతతో బాధపడుతున్నారో ఏమాత్రం తెలిసినా అటువైపు చూడరు. కనీసం అలా ఎందుకా మొగ్గలు రాలిపోయాయో గమనించే తీరుబాటు ఉండదు.

ఇవాళ మీ సీ-బ్యాచ్ హాస్టల్లో ఒక్కడినీ కూర్చున్నా. రూం మారి రెండు రోజులే అయ్యింది. నా క్లోజ్ ఫ్రెండ్, రూమ్మేట్ నిన్న కాక మొన్నే నేను మెస్కి వెళ్లినప్పుడు ఫ్యాన్కి ఉరేసుకుని వేళ్లాడుతూ కనిపించిన సన్నివేశానికి నాకింకా ఏడుపు ఆగకుండా వస్తూనే ఉంది. ‘ఒరేయ్...అమ్మ నన్ను తిట్టిందిరా. టాప్ టెన్ లో ఉంటే ఏం

లాభం... నీది తొమ్మిదో ప్లేసు...ఇంక నీకు మెడిసిన్లో సీటేం వస్తుంది అని. నిజంగానే రాకపోవచ్చు. నాకెప్పుడూ డాక్టర్ని కావాలనే కోరిక లేదురా. కానీ అమ్మ ఎప్పుడూ చెప్పడంతోనూ, నాన్న కూడా సరే అనడంతోనూ వాళ్ల మాట కాదనలేక జాయినైపోయాను. ఇప్పుడు అమ్మను నంతోష పెట్టలేకపోతున్నాను. అమ్మ ఉదయం ప్రిన్సిపాల్ కి ఫోన్ చేసి మాట్లాడిందట. ప్రిన్సిపాల్ మీ అమ్మను కూడా నంతోష పెట్టలేకపోతే నీ బ్రతుకెందుకింక అని అన్నారు. నిజమే ఆయన చెప్పింది. అందుకే చాలిస్తున్నా. సారీరా... మనం పెద్దయ్యాక కలిసి ఏవేవో చేద్దామనుకున్నాం. కానీ నువ్వు ముంచోడివి. నేను లేకపోయినా నీకు తప్పకుండా చాలామంది ఫ్రెండ్స్ దొరుకుతారు. గుడ్ బై నేస్తం!” అంటూ వాడు రాసిన చివరి ఉత్తరం ఎంత బాధిస్తోందో మీకు అర్థం కాకపోవచ్చు.

పోయిన నెలలో ఈ క్యాంపస్ లో ముగ్గురు స్టూడెంట్స్ చనిపోయారు. అందరివీ ఆత్మహత్యలే. పేరెంట్స్ వచ్చి

గొడవ చేసినా మీకిది మామూలే అన్నట్టుగా ఉంటుంది తప్ప చీమ కుట్టినట్టే ఉండదు కదా ! ఎందుకు సర్ మీకు పిల్లల మీద అంత కోపం? మేమేం నేరం చేసామని?

పిల్లల తెలివితేటలు, ప్రజ్ఞా పాటవాలు అందరికీ ఒకేలా ఉండవని, అందరికీ సీట్స్ రావడం కష్టం అని మీరు ముందే ఎందుకు తల్లిదండ్రులకు చెప్పరు? వారం వారం జరిగే పరీక్షలను బట్టి వాళ్లను వేరు చేసేసి అట్టడుగు సెక్షన్లకు తోసేస్తూ మానసికంగా చిత్రవధకు గురి చేస్తూ, వాళ్ళలో కొద్దోగొప్పో ఉన్న ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఆత్మహత్యల వైపుకు వెళ్లేలా చేస్తూ మీరేం సాధిద్దామని?

పెద్దపెద్ద సైజు నంబర్లతో ర్యాంకుల పక్కనే మీ మిసెస్ తో కలిసి దిగిన ఫోటోలు మాత్రమే మీకు కావాలా ?!

అవునులెండి. అవి మాత్రమే కాదు, తెలుగువాడి ఆశను ఆసరాగా తీసుకుని, ఎక్కడపడితే అక్కడ మీ కాలేజీలు తెరిచి ర్యాంకుల పంటపండిస్తామంటూ వాళ్ల దగ్గర ముక్కుపిండి డబ్బులు వసూలుచేసి, ఎంతగానో ఆర్జించిన మీకు రాలిన పసిమొగ్గలు, రాలిన తల్లిదండ్రుల కన్నీరు ఎందుకు కనిపిస్తాయి?

సోషల్ మీడియాలో షేర్ చేసే కొన్ని విషయాలు ఆశ్చర్యపరుస్తాయి. మా తల్లిదండ్రులు, మీరూ చదువుకునే టైంలో మోరల్ సైన్స్, డ్రాయింగ్, క్రాఫ్ట్, స్పోర్ట్స్, డ్రిల్ పీరియడ్స్ ఉండేవట కదా?! కాలేజ్ టైంలోనే కాదు, నేను స్కూల్లో చేరినప్పటి నుంచి కూడా నాకలాంటివి తెలియనే తెలియవు. మరి మీతరంవాళ్లంతా వాటిని ఎంజాయ్ చేసి మాకుమాత్రం ఎందుకు సర్, ఏమీ లేకుండా చేసారు? జీవితంలో ప్రతీ క్షణమూ చదువు చదువు అంటూ వత్తిడి పెంచి మాకు ఊపిరాడనివ్వకుండా చేసి చదవకపోతే ఛస్తావంటూ బెదిరించి

అంతెందుకు ? ఇరవయ్యేళ్ల క్రితం ఐఐటీ సీట్ రాలేదని ఆత్మహత్య చేసుకున్న మీ కొడుకు జ్ఞాపకార్థం ఈ విద్యాసంస్థను ప్రారంభించి, తెలుగు రాష్ట్రాల్లో తక్కువ ఖర్చుతో చక్కని విద్యను, పిల్లలకు ఉజ్వల భవితను అందిస్తానన్న మీరు ఎప్పుడో మారిపోయారు. బహుశా మీ బాబు చనిపోయిన రోజున ఏడాదికి ఒక్కసారి అతను గుర్తొచ్చినా అది కేవలం ఆ ఒక్క రోజుకే పరిమితం. తిరిగి మీరు విధుల్లో మునిగిపోతారు. విద్యార్థుల జీవితాలతో వినోదాన్ని పునఃప్రారంభిస్తారు. మీది అంతులేని వినోదం. మాది అంతంలేని విషాదం.

బెదిరించి చివరకు నిజంగానే చంపేస్తున్నారెందుకు సర్ ?!

ఫస్టియర్ నుంచి ఇప్పటికి నాకు క్లోజ్ ఫ్రెండ్స్ ఆరుగురైతే వాళ్లలో నలుగురు ఈ లోకం విడిచి వెళ్లిపోయారు. అంటే మీ విఖ్యాత విద్యాలయంలో ఎంత ఎక్కువగా బలవన్మరణాలు చోటుచేసుకుంటున్నాయో ఏనాడైనా ఆలోచించారా? ఆలోచించరు. ఆ అవసరం మీకు లేదు కదా!

మేమనలు మా తల్లిదండ్రులకే పసిమొగ్గలం కాదు. ఇక మీకు మాత్రం ఎందుకలా అనిపిస్తుంది? భవిష్యత్తు మీదే బావుంటుంది కదా, మాకేం వస్తుందంటూ మా అందరిపైనా ఒత్తిడిభారం మోపి, క్షణక్షణం భయాన్ని, ఆందోళన కలిగిస్తూ, మా పేరెంట్స్ ని కూడా మీ మాటల మాయాజాలంలోకి దించుతూ విద్యాసేవ పేరుతో మీరు చేసే ధనలక్ష్మీ పూజలు మాకు అర్థం కావనే అనుకుంటారా సర్?

బలహీనతను ఆసరాగా చేసుకుని మీరు సంపాదిస్తూ, మీ సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరిస్తూ, బలవన్మరణం పొందిన ఒక్కొక్క విద్యార్థి ప్రాణాన్నీ ఒక్కో మెట్టుగా మలుచుకుని మీరు పైకి వచ్చిన విషయం కూడా అందరికీ తెలిసినా ఏ తల్లి తండ్రీ కూడా మిమ్మల్ని నిలదీయరు. మేమెలానూ ఆ పని చెయ్యలేం.

అంతెందుకు ? ఇరవయ్యేళ్ల క్రితం ఐఐటీ సీట్ రాలేదని ఆత్మహత్య చేసుకున్న మీ కొడుకు జ్ఞాపకార్థం ఈ విద్యాసంస్థను ప్రారంభించి, తెలుగు రాష్ట్రాల్లో తక్కువ

ఖర్చుతో చక్కని విద్యను, పిల్లలకు ఉజ్వల భవితను అందిస్తానన్న మీరు ఎప్పుడో మారిపోయారు. బహుశా మీ బాబు చనిపోయిన రోజున ఏడాదికి ఒక్కసారి అతను గుర్తొచ్చినా అది కేవలం ఆ ఒక్క రోజుకే పరిమితం. తిరిగి మీరు విధుల్లో మునిగిపోతారు. విద్యార్థుల జీవితాలతో వినోదాన్ని పునఃప్రారంభిస్తారు. మీది అంతులేని వినోదం. మాది అంతంలేని విషాదం. అయినా మీకు లెక్క లేదు, డబ్బు లెక్కలు తప్ప!

ఈ ఉత్తరం చదివి కేవలం ఒక ఇరవై సెకన్లు మీరు ఆలోచనలోపడతారేమో! ఆ తర్వాత షరా మామూలే. మీ దృష్టిని విద్యాసేవపై పెడతారు. అమోఘమైన ఫలితాలు విద్యార్థుల నుంచి రాబడతారు. రాబడిలోనూ మీకేం తక్కువ కాకుండా చూసుకుంటారు.

మీరు ఈ లేఖ చదివి మారిపోవాలన్న దురాశేమీ లేదు నాకు. అయినా మీకెందుకో రాయాలనించింది. మరి నా ప్రియమిత్రుడి ఆత్మకు కాస్తైనా శాంతి దొరుకుతుందనేమో!

ఇట్లు మీ క్రూర కారాగారంలో విద్యార్థిగా మారువేషం వేసుకున్న ఓ విద్యార్థి!”

ఉత్తరం చదడం పూర్తి చేసి చెమరించిన కనులను జేబురుమాలుతో తుడుచుకుని కొన్ని క్షణాలు కళ్లు మూసుకున్నాడు రావ్. ఆ తర్వాత మెల్లగా కళ్లు తెరిచాడు. అంతే...తర్వాత పరిస్థితి ఆ లేఖలో రాసినట్టుగా షరా మామూలే!

దక్షిణ కొలరాడాలోని రాక్ ఫెల్లర్ ఆధీనంలోని బొగ్గు గనుల్లో నమ్మో జరుగుతున్నప్పుడు నేను వాషింగ్టన్ డి.సిలో ఉన్నాను. ఇక్కడ పదేళ్ల క్రితం కూడా సమ్మో జరిగింది. అయితే ఆ సమ్మోను అత్యంత పాశవికంగా తుపాకులతో బెదిరించి అణచివేశారు. బయటకు కనిపించిన అలజడిని తుపాకులతో ఆపగలిగిన కార్మికుల గుండెల్లో కోపాగ్ని రగులుతూనే వుంది. పదేళ్లు కష్టాలకు ఓర్చుకొని, ఓర్చుకొని ఇక ఓర్చుకొనే శక్తి లేక ఇప్పుడు మళ్లీ కార్మికులు తిరగబడ్డారు.

ఒక రోజు దినపత్రికలో 'మదర్ జోన్స్ ని కొలరాడాలోకి అడుగుపెట్టనివ్వ కూడదన్న' గవర్నర్ 'అమ్మన్స్' ఆదేశాలను చదివాను. ఆరోజు రాత్రే రైల్వే డెన్ వర్ బయల్దేరాను. అక్కడి నుండి దక్షిణ ప్రాంతంలో ఉన్న ట్రీనిడాడ్ వెళ్ళాను. నేను ట్రీనిడాడ్ బయల్దేరే ముందు, నేను బస చేసిన హోటల్లో కూడా డిటెక్టివ్లను నియమించాడని. అందుకని నేను గంట ముందే హోటల్ ఖాళీ చేసి స్టేషన్ కు బయలుదేరాను. టికెట్ కొనుక్కున్నాను. రైలు ఇంజనుకు కలపలేదు. రైలెక్కి టికెట్ కలెక్టరుకు రైల్వే కూలీ ద్వారా రెండు డాలర్లు లంచమిచ్చి ట్రీనిడాడ్ లో ఓ సారి రైలు ఆవమని చెప్పమన్నాను. మాములుగా ఈ రైలు ట్రీనిడాడ్ లో ఆగదు. అందుకే ఈ లంచం. ట్రీనిడాడ్ రాగానే టికెట్ కలెక్టర్ నన్ను లేపి, రైలు ఆపి, నన్ను దించేసి రైలుపోనిచ్చాడు. నేను హోటల్ కు చేరి గది తీసుకున్నాను. మూడు గంటల తర్వాత నేను ట్రీనిడాడ్ వచ్చిన విషయం గవర్నర్ కి తెలిసింది. వెంటనే నన్ను అరెస్టు చెయ్యనిచ్చాను. నన్ను అరెస్టు చేసిన వెంటనే సిస్టర్స్ హాస్పిటల్లో ఒక భాగంలో వున్న మిలిటరీ జైలుకు తరలించారు. అదొక చిన్న గది. గదికి రెండు వైపులా కాపలాదార్లను పెట్టారు. వరండాలో ఇద్దరున్నారు. బయట మరో ఇద్దరు. ఇంకా ఇద్దరు క్రింద భాగంలో వున్నారు. దేశంలోనే

అతిపెద్ద స్టాండర్డ్ ఆయిల్ కంపెనీ యాజమాని రాక్ ఫెల్లర్ కు ఓ ముసలమ్మ అంటే ఇంత భయమన్న మాట!

తొమ్మిది వారాల వరకు నేను ప్రకృతిని ఆస్వాదిస్తూ ఒంటరిగా గడిపాను. చివరకు ఒక రోజు వాక్సిన్ అనే గని కార్మికుల న్యాయవాది నన్ను కలిశారు. ఆ తరువాత ఆదివారం కల్నల్ డెవిస్ వచ్చి గవర్నర్ నన్ను కలవాలనుకుంటున్నట్టు చెప్పారు. కల్నల్, అతని కింద అధికారి, నేను కలసి ఒక వ్యాన్ లో బయలుదేరాము. లోపలా బయటా కూడా చిమ్మచీకటిగా వుంది. అప్పుడు మాత్రం నాకు భయమేసింది. ఇదే జీవితపు చరమాంకం అని అనిపించింది. కానీ తుదిశ్వాస వరకు పోరాడాలనే నిర్ణయించుకున్నాను.

మేం శాంతం ఫే క్రాసింగ్ చేరగానే నన్ను వ్యాను దించి రైలెక్కించారు. రైలెక్కిగానే వడుకున్నాను. డెన్ వర్ చేరేవరకు నిద్రపోయాను. ఇక్కడికి జనరల్ ఛేజ్ అనే రాక్షసుడు వచ్చి నన్ను ఒక పెద్ద హోటలుకు తీసుకెళ్ళాడు. అక్కడ వద్దనీ, నేనెప్పుడూ ఉండే హోటల్ కే తీసుకెళ్ళమన్నాను. అలాగే చేసాడు. గవర్నర్ దగ్గరకు తనే తీసుకెళ్తానని చెప్పాడు. మర్నాడు నన్ను గవర్నర్ దగ్గరకు తీసుకువెళ్లారు. గవర్నర్ నన్ను చూడగానే 'నిన్ను వదిలేస్తాను. కానీ నువ్వు గని కార్మికుల దరిదాపులకు వెళ్లకూడదన్నాడు'. నేను ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు. ఒక వారం డెన్ వర్ లో వుండి మళ్లీ ట్రీనిడాడ్ బయలుదేరాను. ఈసారి రాక్ ఫెల్లర్ డెటెక్టివ్లు నన్ను వాల్ బర్గ్ లో రైల్ ఆపి దించేసారు. నన్నొక కోర్టు గది కింద సెల్లార్ లో బంధించారు. అదొక భయంకరమైన స్థలం. విపరీతమైన చలి. పగలంతా పడుకుని రాత్రి బీరు సీసాలతో మీదకు వస్తున్న పందికొక్కులను తరుముతూ కూర్చోనేదాన్ని. ఈ పందికొక్కుల పని పట్టిన తరువాత బయటన్న పందికొక్కుల పని పట్టాలనుకుంటూ ఉండేదాన్ని.

26 రోజులు నేనా మిలిటరీవాళ్ళ బందీఖానాలో గడిపాను. అయినా నేను నా పొరాటాన్నీ ఆపదలుచుకోలేదు. పోరాడే నా స్వేచ్ఛను పోగొట్టుకోదలుచుకోలేదు. జనరల్ ఛేజ్ నన్నింత చలిలో పడేస్తే ఏ న్యూమోనియా తోనో చచ్చిపోతాననుకున్నాడు. అంతటితో నా పీడా విరగడవుతుందనుకున్నాడు. నాకు కావలా పెట్టిన కల్నల్ బెర్డికర్ చాలా మంచివాడు. 'అమ్మా! నా సర్వీసులో నేను ఇంతటి బాధాకర పరిస్థితిని ఎప్పుడూ చూడలేదు. మీ బాధ చూడలేకపోతున్నాను. దయచేసి సమ్మోను విడిచిపెట్టండి. డెన్ వర్ తిరిగివెళ్లిపోండి' అని బతిమాలాడు. నేను ససేమిరా అన్నాను. నాకిచ్చే చెత్త తిండిని తినవద్దని చెప్పి కల్నల్ బెర్డికర్ నాకు మంచి భోజనం పంపించేవాడు.

నన్ను బంధించిన సెల్లార్ ఒక చీకటి కొట్టు. పగలు మసక వెలుతురు వున్నా రాత్రి మరీ కటిక చీకటిగా ఉండేది. రోజులు భారంగా వెళ్ళదీస్తున్నాను. సెల్లార్ కిటికీలోంచి రకరకాలు బూట్లు కనిపించేవి. గని కార్మికులు పాత బూట్లతోనూ, మిలిటరీవాళ్ళ బూట్లు ప్రభుత్వంవారిచ్చిన మంచి లెదర్ తో తయారైనవి.

అట్లా ఆడవాళ్ళు, పిల్లల నాసికరం చెప్పులు కనిపించేవి. ఒక్కో సారి ఉట్టిపాదాలతో తిరిగే పిల్లల్ని చూసే దాన్ని. అలా రోజులు గడిపాను.

26 రోజులు నేనా మిలిటరీవాళ్ళ బందీఖానాలో గడిపాను. అయినా నేను నా పొరాటాన్నీ ఆపదలుచుకోలేదు. పోరాడే నా స్వేచ్ఛను పోగొట్టుకోదలుచుకోలేదు.

ఒక రోజు కల్నల్ నా దగ్గరకొచ్చి, నా వకీలు నా కోసం హెబియస్ కార్పస్ పిటీషన్ వేశారని, అందువల్ల నన్ను విడుదల చేస్తున్నారని చెప్పి పంపించారు. నన్ను అక్కడి నుంచి ఎల్ పాసోకు పంపారు.

గని యజమానులు మెక్సికన్లకు రకరకాల ఆశలు పెట్టి గనుల్లో పని చేసేందుకు బండ్లలో ఎక్కించుకుని వచ్చేవారు. పాపం వారికి ఇక్కడ కొలరాడ్ గని కార్మికుల సమ్మె గురించిగానీ, గనుల్లో పరిస్థితి గురించి గానీ ఏమీ తెలియనిచ్చేవారు కాదు. సమ్మె చేస్తున్న కార్మికుల స్థానంలో మెక్సికన్లకు మంచి వేతనం, తక్కువ పని, దున్నేందుకు భూమి ఇస్తామని మభ్యపెట్టి వందలాదిమందిని తెచ్చేవారు. తెచ్చిన వెంటనే వారిని గనులలోకి నెట్టి వెట్టిచాకిరి చేయించుకునేవారు. ఎదురు తిరిగిన మెక్సికన్లను కాల్చిపారేసే వారు. గనులకు చుట్టూ మిలిటరీ రక్షణ వుండేది.

అలా మోసపోయి వచ్చిన మెక్సికన్ కార్మికుల వల్లే క్రిపుల్ క్రిక్ లో పదేళ్ల క్రితం సమ్మె క్రూరంగా అణచివేయబడింది. అందువల్లే నేను సరిహద్దులో సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసి మెక్సికన్లకు ఈ సమ్మె వివరాలు, గనిలో పరిస్థితులు వివరించాను. సమ్మె విచ్ఛిన్నకారులను చాలావరకు ఆపగలిగాను.

1914 సం. జనవరిలో నేను తిరిగి కొలరాడ్ చేరుకున్నాను. ట్రీనిడాడ్ లో రైలు దిగగానే మిలిటరీ నా కోసం సిద్ధంగా వుంది. నన్ను తిరిగి రైలెక్కమన్నారు. నేనెక్కలేదు. నాతోపాటే హోటల్ కి వచ్చి నాకు టిఫిన్ పెట్టించారు. గవర్నమెంట్ వారి డబ్బులు కదా ! నేను చక్కగా నాకు నచ్చినవన్నీ తిన్నాను. అయితే వెంటనే డెన్ వర్ వెళ్లే రైలులో ఎక్కించేసారు. రైలు వెళ్ళబర్గ్ చేరగానే భారీ సంఖ్యలో గని కార్మికులు, గని కార్మికుల పాటలు పాడుతూ నన్ను చూడడానికి వచ్చారు. నన్ను చుట్టుముట్టి క్షేమ సమాచారాలడిగారు. కాపలా ఉన్న మిలిటరీవాళ్లు వాళ్ల దగ్గరున్న తుపాకులతో కార్మికులను పొడిచారు, కప్పించారు. కానీ కార్మికులు రెచ్చిపోకుండా ఎంతో నయమనం పాటించారు. రైలు కొండమలుపులు

తిరుగుతున్నంతసేపు నాకు వాళ్ళ పాటలు వినపడుతూనే వున్నాయి.

లడ్లో మారణహోమం : జనవరి నుండి లడ్లోలోని గుడారం తగలబెట్టే నాటివరకు నేను విన్న హృదయవిదారక గాథలకు అంతలేదు. మనిషి తనతోటి మనిషి ఎడల ఇంత అమానుషంగా ఎలా వుండగలుగుతున్నాడు? ఈ అమానవత్వం నా హృదయాన్ని తీవ్రంగా కలచివేసింది.

‘అమ్మా! నా చిన్నారి కూతురుపై ఈ సైనికుడు ఎలా దాడిచేసాడో చూడండని ఓ తల్లి తన కూతురు గాయాలను చూపేది. హాల్ అనే ఓ మహిళ తన తోటి కార్మికులను మిలిటరీ తుపాకులతో కాల్చేస్తే పూడ్చి పెట్టింది. ఫలితంగా ఆమె ఇంటిని చిన్నాభిన్నం చేసారు. పిల్లలను భయ భ్రాంతులను చేశారు. వందలాది కార్మికులకు ఒక్కపైసా ఇవ్వకుండా గోతులు తవ్వించారు. బొగ్గు తీయించారు. గనుల్లో నిలిచిన మంచును తొలగింపజేసారు. పోలెండు నుంచి మనుషులను తెప్పించి చేతికో తుపాకి ఇచ్చి నమ్మో చేస్తున్న కార్మికులను కాల్చేయమన్నారు. పెద్దపెద్ద ఓడల నిండా తుపాకులు, మరతుపాకులు దిగుమతి చేసారు. ఆకతాయితనంగా గవర్నర్ ని ఓ వసివాడు జోక్ చేసినందుకు వాడిని కుళ్ళబొడిచారు. ఒక మహిళ అంట్లు తోముతూ, బట్టలుతుకుతూ ఆమె ఇంట్లో యూనియన్ గీతం పాడినందుకు ఆమెపై ఏకంగా అత్యాచారం చేసారు.

ఈ అత్యాచారాలకు అంతలేదు. అనలు పెద్ద అత్యాచార నిందితుడు రాక్ ఫెల్లర్. దేముడు ప్రజలందరికోసం భూమిమీదిచ్చిన బొగ్గును అతనొక్కడే దోచుకుంటున్నాడు. ఆ గనులకు కాపలా కాస్తున్న సైనికులు, కావలాదారులు అత్యాచార నిందితులు. నిరంతరం బొగ్గు గనుల్లో శ్రమిస్తున్న కార్మికులు అడిగింది వాళ్ళ కష్టంతో పోలిస్తే అతి తక్కువ. అందుకే వాళ్ళను ఇంతగా హింసించడం అత్యాచారం కాక మరేమిటి?

ఓ రోజు ఒక ముసలాయన పోస్టాఫీస్ కు వెళుతుండగా మిలిటరీవాళ్ళు

కాల్చివేయబడ్డ గనికార్మికుల భార్యలు కొవ్వొత్తులు వెలిగించుకుని రాత్రిళ్లు కన్నీరుమున్నీరుగా విలపిస్తూ ఉండేవారు. అటువంటి పరిస్థితిలో నేను ఆ మహిళలకు చెప్పేదొక్కటే ‘ఎదురు తిరగండి, పోరాడండి. స్వర్గాన్ని చేరేవరకు నింగీనేల ఒక్కటయ్యేలా పోరాడండి. ఎదిరించండి. మీకు నేనివ్వగల ఓదార్పు ఇదే’ అని.

అడ్డుకున్నారు. ఆయన తలపై తట్ట, భుజం పై పారపెట్టి నడవమన్నారు. ‘నువ్వు ఇప్పుడు చనిపోతావు. కాబట్టి నీ గొయ్యి నువ్వే తవ్వుకో’ అని అన్నారు. పాపం ఆ ముసలాయన నేనింటికెళ్ళి నా పిల్లలను ఒకసారి చూస్తాను, నా భార్యను ఒకసారి ముద్దు పెట్టుకుంటానంటే నీ బదులు మేం ముద్దుపెట్టుకుంటాలే అని గేలిచేసారు. అతనినే పడుకోబెట్టి తవ్వాలైన గొయ్యి కొలతలు చెప్పారు. గొయ్యి తీస్తున్నంతసేపు చుట్టూ చేరి మాటలతో చేతలతో నానా రకలుగా హింసించారు. చివరకతను గొయ్యి తవ్వతూ సొమ్మసిల్లి వడిపోతే వదిలి వెళ్ళిపోయారు. కొంత సమయం తరువాత ఆ ముసలాయన తేరుకుని ఇల్లు చేరాడు. కానీ మతిస్థిమితం కోల్పోయాడు.

కాల్చివేయబడ్డ గనికార్మికుల భార్యలు కొవ్వొత్తులు వెలిగించుకుని రాత్రిళ్లు కన్నీరుమున్నీరుగా విలపిస్తూ ఉండేవారు. అటువంటి పరిస్థితిలో నేను ఆ మహిళలకు చెప్పేదొక్కటే ‘ఎదురు తిరగండి, పోరాడండి. స్వర్గాన్ని చేరేవరకు నింగీనేల ఒక్కటయ్యేలా పోరాడండి. ఎదిరించండి. మీకు నేనివ్వగల ఓదార్పు ఇదే’ అని.

అక్కడ నిరాశతో కొట్టుమిట్టాడుతున్న మగవారికి భవిష్యతుపై ఆశలు కల్పించాను. పిల్లలకు, స్త్రీలకు, దుస్తులు సేకరించి ఇచ్చాను. తుపాకీ కాల్పుల్లో మరణించిన వారిని గౌరవప్రదంగా ఖననం చేయించారు. రాక్ ఫెల్లర్ చే నడవబడుతున్న వేశ్యా గృహాలు, జూదగృహాలు మూయించాను.

గని కార్మికులందరిని వారి వారి కుటుంబాల రక్షణ కోసం సాయుధులను

చేశాను. ప్రతి అమెరికన్ పౌరుడికి తనను, తన కుటుంబాన్ని దాడులనుంచి రక్షించుకునే హక్కుంది కదా! ఇక యుద్ధమేఫూలు రాకీమౌన్టెన్ నుండి నెమ్మదిగా కమ్ము కున్నాయి. ఎవరూ ఎవరి మాట వినేవారు కాదు. ఎవరు ఎవరినీ లక్ష్య పెట్టేవారు కాదు. ఆవిరితో వెచ్చబడిన బ్రాడ్ వే ఆఫీసులలో పనిచేసేవారికి కొలరాడ్ గుడారాలలోని కార్మిక స్త్రీలు, పిల్లలు చలికి ఎలా గజగజ వణుకుతున్నారో అర్థం కాదు.

1914 ఏప్రిల్ 19వ తేదీ, లాడ్జ్ గుడారాల కాలనీకి గురిపెట్టి మరతుపాకులు అమర్చబడ్డాయి. మేజర్ పాట్ హోమ్ రాక్ లెఫ్ట్ నెంట్ కెఇ. లిండర్ ఫెల్ట్ కంపెనీ సిబ్బందినే మిలిటరీ వారిగా వ్రయాణాలు చేయించి వారి చేతికి తుపాకులిచ్చారు.

ఒక రోజు ఓ సిపాయి వచ్చి ఇద్దరు ఇటలీ కార్మికులను తమకు అప్పగించాల్సిందిగా లూయిస్ టీకా అనే గ్రీకు కార్మిక నాయకుడిని కోరారు. లూయిస్ టీకా అరెస్టు వారెంట్ చూప మన్నాడు. అది వారి దగ్గర లేనందువల్ల చూపలేక పోయారు.

లూయిస్ టీకా ఇటలీ కార్మికులను సిపాయిలకు అప్పగించ నిరాకరించాడు. సిపాయిలు తమ స్థావరాలకు వెళ్లిపోయారు. వెళ్ళిన కాసేపటికి హెచ్చరికగా ఒక బాంబు పేలింది. తరువాత ఇంకోటి. వెంటనే మరతుపాకుల నుంచి గుళ్ల వర్షం మొదలైంది. గని కార్మికుల గుడారా లన్నీ తూటాతో భిద్రమైపోయాయి. ఆడ, మగ, చిన్న, పెద్ద తేడా లేకుండా ఆ ప్రాంత మంతా అందరి శరీరాల్లో ఇనవ గుళ్ళు చొచ్చుకుపోయాయి.

కొందరు స్త్రీలు తమ పిల్లలతో సహా కొండల్లోకి పరుగెత్తారు. పురుషులు తమ దగ్గరున్న ఆయుధాలతో తమను, తమ కుటుంబాలను రక్షించుకోవడం ప్రారంభించారు. స్త్రీలు, పురుషులు కుప్పకూలి

పోతున్నారు. గాయపడ్డ తల్లికి నీరంది స్తుండగా తుపాకి గుండుకు బలయ్యాడో చిన్నారి. తాను ఆడుకుంటున్న కోడిపిల్లలను రక్షించబోయి బలయ్యాడో బుడతడు. సాయంత్రం 5 గంటలకల్లా కార్మికుల దగ్గరున్న తుపాకీ గుండ్లు అయిపోయాయి. తిండి లేదు. నీరు లేదు. మిగిలిన కార్మికులు కూడా తమ భార్య, పిల్లలతో కొండల్లోకి పారిపోయారు. లూయిస్ టీకా కొందరు స్త్రీ, పురుషులను పిల్లలతో సహా సురక్షిత ప్రాంతానికి తరలించేందుకు బయలు దేరాడు. కానీ అందరూ శత్రువుల దాడికి ఆహుతయ్యారు.

కొందరు స్త్రీలు తమ పిల్లలతో సహా కొండల్లోకి పరుగెత్తారు. పురుషులు తమ దగ్గరున్న ఆయుధాలతో తమను, తమ కుటుంబాలను రక్షించుకోవడం ప్రారంభించారు. స్త్రీలు, పురుషులు కుప్పకూలి పోతున్నారు. గాయపడ్డ తల్లికి నీరంది స్తుండగా తుపాకి గుండుకు బలయ్యాడో చిన్నారి. తాను ఆడుకుంటున్న కోడిపిల్లలను రక్షించబోయి బలయ్యాడో బుడతడు. సాయంత్రం 5 గంటలకల్లా కార్మికుల దగ్గరున్న తుపాకీ గుండ్లు అయిపోయాయి. తిండి లేదు. నీరు లేదు. మిగిలిన కార్మికులు కూడా తమ భార్య, పిల్లలతో కొండల్లోకి పారిపోయారు. లూయిస్ టీకా కొందరు స్త్రీ, పురుషులను పిల్లలతో సహా సురక్షిత ప్రాంతానికి తరలించేందుకు బయలు దేరాడు. కానీ అందరూ శత్రువుల దాడికి ఆహుతయ్యారు.

ఆ రాత్రి తప్పతాగిన సిపాయిలు లడ్జ్ కాలనీలోని మిగిలిన గుడారాలనూ కాల్చేసారు. కార్మికులు సర్వం కోల్పోయారు. ఆ కాలనీకున్న కంచెనంతా కాగడాలతో కాల్చి కాలనీవాసులు తాగునీటికి ఉపయోగించే ఒక బావిలో పడేసారు.

ఈ బీభత్సకాండ ముగిసిన తరువాత కార్మికులు నెమ్మదిగా తమ స్థానాలకు వచ్చి, చనిపోయిన తమవారిని పూడ్చుకున్నారు. కంపెనీ యజమాని రాక్ ఫెల్లర్ ఆ ప్రాంతాన్ని సృశానంగా మార్చాడు. లడ్జ్ లో నివసించిన ప్రతి కార్మికుడి గుండెల్లో ఈ దుర్ఘటన ఒక ఆరని చిచ్చును మిగిల్చింది.

కొంతమంది ప్రతినిధులు ప్రెసిడెంట్ విల్సన్ ను కలిసారు. అందులో పెట్రూసీ ఒకరు. పాపం ఆమె ముగ్గురు పిల్లలు ఆనాటి

అగ్నికి ఆహుతయ్యారు.

అధ్యక్షుడు వెంటనే చర్య ప్రారంభించారు. కంపెనీ తుపాకీ దళాన్ని అణచివేసారు. కార్మికులకు, యజమానులకు మధ్య సంధి కుదిర్చే ప్రయత్నం చేశాడు. కానీ యజమానులందుకు ససేమిరా ఒప్పుకోలేదు.

డెన్ వర్ లో ఓ సమావేశం ఏర్పాటు చేయబడింది. న్యాయమూర్తి లిండే సమావేశాన్ని ఉద్దేశించి ప్రసంగించారు. గని యజమానులు కొలరాడ్ రాష్ట్ర శాసనాలను పాటించాలని ఆదేశించారు. వెంటనే డెన్ వర్ రియల్ ఎస్టేట్ ఎక్స్ చేజ్ గని కార్మికులను లిండే వెనకేసుకొస్తు న్నాడంటూ తూర్పార పట్టింది.

రాక్ ఫెల్లర్ కూడా వెంటనే రంగంలోకి దిగాడు. మంచి మంచి రచయితల చేత సొంపైన కథలు రాయించాడు. ఈ ఆందోళన కారులు రాకముందు కొలరాడ్ గనుల్లో వ్రశాంత వాతావరణం ఉండేదని కథనాలు రాయించాడు. కంపెనీ పరిసరాల్లో అనేక సౌకర్యాలుండేవని వ్రాశారు.

చక్కటి సౌకర్య వంతమైన ఇళ్ళు, బాగా చదువులు చెప్పే పాఠశాలలూ,

మంచి చర్చిలు, రకరకాల వస్తువులు లభించే దుకాణాలు, కార్మికులకు అవసరమైన మధ్యం షాపులు, కార్మికులు ప్రమాదవశాత్తు చనిపోతే కుటుంబానికి అందించే నష్టపరిహారం అంతా వైభవంగా ఉండేదని కిరాయి రచయితలు కథలు రాశారు. అంతేకాక వారికి కొలరాడ్ రాష్ట్ర శాసనాలంటే అసలు గిట్టదనీ, రాష్ట్ర తూకాలంటే నమ్మకం లేదనీ, రాక్ ఫెల్లర్ తూకాలనే కార్మికులు నమ్మేవారనీ, వాటినే ఉపయోగించేందుకు ఇష్టపడేవారని రాశారు. నిజానికి చుట్టు పక్కలంతా పరిస్థితులు మరోలా వుండేవి. లడ్జ్ లో మరణించిన పిల్లల దుఃఖంతో కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడుస్తూనే వుండేవారు.

కృష్ణాజిల్లా ఈడ్పుగల్లు గ్రామంలో అభ్యుదయ భావాలు కలిగిన భూస్వామ్య కుటుంబంలో అన్నే అనసూయమ్మ జన్మించారు. సుంకర రామచంద్రుడు, కోటమ్మ గార్లు ఆమె తల్లిదండ్రులు. నలుగురు సోదరులు. పెద్దన్న గారు సుంకర సత్యనారాయణ, రెండవ అన్న వీరభద్రరావు గార్లు ఉద్యమనాయకులుగా పనిచేస్తూ కా॥అనసూయను కూడా వారి బాటలో నడిపించారు. అదే స్ఫూర్తితో 12 సంవత్సరాల వయస్సు నుంచే అన్నల సహచర్యముతో కమ్యూనిస్టు పార్టీలో పనిచేస్తూ సనాతన భావాలు విస్మరించి పేద, కార్మిక, స్త్రీల స్థితిగతులపై పోరాటం కొనసాగిస్తూ కా॥నాగెళ్ల రాజేశ్వరమ్మ, మానికొండ సూర్యవతి గార్లతో కలిసి పనిచేశారు. ఆంధ్ర మహిళా సంఘం తొలి నాయకత్వంలో వారు కూడా ఒకరు.

ఈ కాలంలోనే హరిజనోద్ధరణ, సహవంశి భోజనాలు, బాల్య వివాహాల నివారణ, వితంతు వివాహాలు చేయించుట లోను ముఖ్య పాత్ర వహించిన ఉద్యమకారిణి. ఆ సమయంలో గాంధీగారు స్వాతంత్ర్యోద్యమం కోసం ఈడ్పుగల్లు రావటంతో పెద్దలంతా గాంధీగారికి విరాళాలు ఇస్తుంటే, ఈమె కూడా ఆమె ఒంటిమీద ఉన్న బంగారు ఆభరణాలను తీసి గాంధీగారికి అందజేసి చిన్నతనంలోనే తన ఉద్యమస్ఫూర్తి చాటింది. వారి నాయనమ్మ రాట్నముపై ఒడికిన నూలు చిలుపలను కూడా గాంధీగారికి అందించిన వనిత అనసూయమ్మ. గాంధీగారి సభ ముగిసిన తరువాత ఇంటికొచ్చి వాళ్ల నాన్నగారితో విషయం చెప్పారు. వెంటనే ఆయన చాలా సంతోషంగా నాకు రాని ఆలోచన నీకు వచ్చి అలా చేయటం నాకు సంతోషంగా వుందని తన కూతురి ఔన్నత్యానికి మురిసిపోయారు.

చిన్ననాటి నుంచే స్వతంత్ర భావాలు, ఉద్యమస్ఫూర్తి కలిగిన అనసూయ పార్టీలోనూ, ప్రజా సంఘాలలోనూ పనిచేస్తూ మహిళా సంఘంగా, స్త్రీల, సాంఘిక కూలీ పోరాటాలలోను పని చేశారు. ఈ సందర్భంగా పార్టీ క్లాసులకు వెళ్లినప్పుడు మినిట్స్ రాయడంలో వెనుకబడ్డారట ఆమె. ముందు వరుసలో ఉన్న అన్నే వెంకటేశ్వరరావు గారిని అడిగి నోట్సు తీసుకుని ఆయన దస్తూరి అర్థం

కాక తిరిగిఆయననే అడిగారట. ఆయన కూడా దాన్ని చదవటంలో తడబడితే మీ దస్తూరి మీకే అర్థం కాదా అని నవ్వుకున్నారు. ఆ విధంగా జరిగిన పరిచయం 1946లో వివాహానికి దారి తీసింది.

ఆమె కుటుంబ విషయంలో ఎంతో మెళకువగా వ్యవహరించే వారు. వారి పిల్లలతో బాటు, సుంకర గారి పిల్లలను కూడా పెంచుతూ చదువుల విషయంలో చాలా శ్రద్ధ తీసుకున్నారు. వారినే కాదు తమ ఇంట్లో పనిచేసే పనివారి పిల్లల చదువుల విషయంలో కూడా శ్రద్ధ తీసుకుని ప్రోత్సహించి చదువులు చెప్పించారామె.

ఆమె కమ్యూనిస్టు పార్టీ సిద్ధాంతాలకు అంకితమై పనిచేసింది. వర్గ పోరాటంలో ముందు నిలబడే లక్షణమే ఆమెను వ్యవసాయ, కార్మిక సంఘం కార్యదర్శిగా ఎన్నుకోవడానికి దారితీసింది. అంతేకాకుండా పార్టీ డివిజన్ కార్యదర్శిగా కూడా పనిచేశారు. ఆమె ప్రముఖపాత్ర వహించి అనేక ఉద్యమాలు, భూపోరాటాలు చేశారు. ఆమె వేదికపై మాట్లాడడం అందరినీ ఆశ్చర్య చకితుల్ని చేసేది. మైక్ లేకపోయినా ఆమె గొంతు కంచులా మారుమోగేది. జనాకర్షణ కలిగిన ఆమె నమ్మిన సిద్ధాంతానికి అనుగుణంగా కార్యకర్తలను కలుపుకుని అలుపెరగని శ్రమతో అనేక భూపోరాటాలు చేశారు. పావులూరి గూడెం, అయిపురాజు గూడెం, బాపిరాజు గూడెం, కొల్లేరు గ్రామాల్లో ప్రయాణ సౌకర్యాలు లేని గ్రామాలకూ వెళ్లి వందల కిలోమీటర్లు కాలినడకన వెళ్లి జెండాలు పాతి అధికారులను సైతం ఎదుర్కొని వేలాది ఎకరాలను పేదలకు పంచడంలో ఆమెకామే సాటి.

2005లో జరిగిన పాదయాత్రకు 80 సంవత్సరాల వయస్సులో 450 కి.మీ. దూరం కాళ్లకొచ్చిన బొబ్బలను సైతం లెక్కచేయకుండా తుదివరకూ యాత్రను

గారపాటి విమల (ఐదవ)

కొనసాగించారు. ఆమె పట్టుదల, దీక్ష ఎలాంటివో మనకర్థమౌతుంది.

ఆమె ఎప్పుడూ ఒక సామెత చెప్తుండే వారు. “పట్టు పట్టరాదు - పట్టు విడవరాదు” అని శతకాలలోని వద్యం చెబుతూ కార్యకర్తలను ఉత్సాహంతో వనులు చేయించేవారు. వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం జిల్లా కార్యదర్శిగా, పార్టీ జిల్లా కమిటీ మెంబర్ గా, ఐదవ జిల్లా గౌరవాధ్యక్షురాలిగా, లీగల్ సెల్ అధ్యక్షురాలిగా బహుముఖ బాధ్యతల్లో శక్తివంతంగా పనిచేశారు.

పార్టీ ఆర్థిక వెనులుబాటు కోసం ఎదుటివారిని ఒప్పించి విరాళాలు సేకరించడం ఆమె ప్రత్యేకత. సమస్యలను వివరించి అందరినీ ఒప్పించగలిగేవారు. మహిళా సంఘం జిల్లా ఆఫీసు భవన నిర్మాణం కోసం విశాఖ నుంచి హైదరాబాదు వరకూ తిరిగి 13 లక్షలు వసూలు చేసి భవనం నిర్మించడం జరిగింది. అందులో సామగ్రి అంతా కూడా విరాళాల ద్వారానే రాబట్టారు. ఇలా అనేకానేక సమస్యలపై ఆమె అహర్నిశలూ పనిచేస్తూ, చేయిస్తూ కార్యకర్తలను తయారుచేయడంలో తనదైన శైలిలో వ్యవహరించేవారు. తన ఇంట్లో ఉన్న విద్యార్థులను ఎస్ఎఫ్ఐ వైపు ఆకర్షింపజేసి నాయకులుగా తయారుచేసిన ఘనత అనసూయగారిదే.

అఖిరి నిమిషం వరకూ తను నమ్మిన జెండా, సిద్ధాంతంకోసం పోరాడిన వ్యక్తి. భర్త చనిపోయినా, చిన్నవయస్సులోనే అనారోగ్యంతో కుమారుడు చనిపోయినా అ బాధను కనిపించనీయకుండా ఉద్యమంలో మమేకమయ్యారు. మరణశయ్యపై ఉండి కూడా వశ్చిమగోదావరి జిల్లా పార్టీ మహాసభకు, రాష్ట్ర మహాసభకు విరాళాన్ని అందించారు. చివరకు ప్రజాపోరాటాలే కాదు చావుపై కూడా రెండు నెలలుగా పోరాటాన్ని సలిపి డిసెంబర్ 3న తుదిశ్వాస విడిచిన వీరవనిత అన్నే అనసూయమ్మ. ఆమె జీవితం ముందుతరాలకు మరింత స్ఫూర్తిదాయకం కావాలని ఆమె జీవితంలోని ముఖ్య సంఘటనలను మాత్రమే మీ ముందుంచిన ఆమె సహచరిణి.

ఇంటికి కేంద్రం స్త్రీ. స్త్రీ విద్యావంతురాలైతేనే కుటుంబం బాగుపడుతుంది. సమాజమూ బాగుపడుతుంది. ఈ సూత్రం తెలిసినవాడు జ్యోతిబాపూలే. ఆయన అర్థాంగి సావిత్రిభాయ్ పూలే. ఈమె మహారాష్ట్రలోని ఖండాలా ప్రాంతంలోని ఒక రైతు కుటుంబంలో పుట్టారు. 9 ఏళ్ల వయసులో ఆమెకు వివాహమైంది. ఆ సమయంలో పెద్ద పట్నం వెళ్తున్నానని, గుర్రపు బండిలో కూర్చుని ప్రయాణం చేస్తున్నానని సంబరపడింది. కాని వివాహ మండపంలో చీర ఊడిపోతుంటే మా పరువు తీసేస్తున్నావని అమ్మ తిట్టే తిట్లు ఎదుర్కొంటూ అత్తగారిల్లే ఆమె ఇల్లంటూ తల్లి చేసిన బోధనలు ఆమెకేమీ అర్థం కాలేదు. అలాంటి వయసామెది.

అప్పట్లో 9 ఏళ్ల వయసులో బాల్యవివాహాలు చేశారు. ఇప్పుడు 15 ఏళ్లకు బాల్య వివాహాలు చేస్తున్నారు. తల్లిదండ్రులు ఆడపిల్లను అత్తగారింటికి తోసేసి చేతులు దులిపేసుకుంటున్నారు. దళిత, శూద్ర కుటుంబాల్లోని ఆడపిల్లలు పాఠశాలలకెళ్లి చదువుకోవడం అప్పట్లో నిషిద్ధం. అందుకని సావిత్రిభాయి భర్తను తనకు చదివి వినిపించమని కోరేది. పూలే ఆమెకు చదివి వినిపించి అణిచివేతకు గురైన కులాల బాలికలకు చదువు నేర్పి వాళ్లను విద్యావంతుల్ని చేయమని భార్యకు చెప్పాడు.

ఆమె చదువుకుంటుంటే తండ్రి తమ కులం వాళ్లు చదువుకోకూడదని, చదువుకుంటే చెడిపోతారని హెచ్చరించాడు. భార్య చదువు భర్తకు ఆయుక్తీణమని చెప్పాడు. పూలే ఆమెకు అవన్నీ మూఢనమ్మకాలని నచ్చజెప్పి ఆమెను విద్యావంతురాలిని చేశాడు. కోడలు బయటికెళ్లి చదువు చెప్పడం మొదలుపెట్టగానే మామగారు కట్టలు తెంచుకున్న కోపంతో కొడుకు, కోడల్ని బయటికి పంపేశాడు. అది వారికి మంచిదే అయ్యింది. సావిత్రిభాయి పంతులమ్మ అయ్యింది. ఎంతో మంది దళిత బాలికలను విద్యావంతుల్ని చేసింది. సమాజంలోని మూఢ నమ్మకాలను ఎన్నింటినో ఎదుర్కొంది. దళితులెదురైతే అపవిత్రమని,

అపశకునమని, పాఠశాలకు వెళ్లే సమయంలో ఆమెపై పేడనీళ్లు కొట్టినా, కుటుంబంలో ఎన్ని కలహాలు తలెత్తినా, ఎంతమంది చీదరించినా ఆమె తన ఆశయాన్ని వదులుకోలేదు.

అంతేకాక ప్రాణత్యాగానికి సిద్ధమైన ఒక బ్రాహ్మణ వితంతు బిడ్డను వారు పెంచుకున్నారు. ఎందుకంటే వారికి పిల్లలేరు. 15 ఏళ్ల వయసులో ఆమె మొదటి మహిళా టీచర్ గా చేరి మహిళా విశ్వవిద్యాలయానికి ఎంతో సేవ చేసింది. భర్త ఉద్యమాలకు చేదోడువాదోడుగా నిలిచింది. 1948లో సొంతంగా ఒక పాఠశాల ప్రారంభించారు. భారతదేశంలో దళిత, శూద్ర, అస్పృశ్యుల

కోసం ప్రారంభించిన తొలి పాఠశాల అదే. విద్యార్థుల కోసం కూడా వసతిగృహాన్ని మొదలెట్టారు. నిరుపేదల దగ్గర ఎప్పుడూ డబ్బులు తీసుకోలేదు. డబ్బులు తీసుకోకుండానే వారిని పోషించారు. 25 నుంచి 30 మంది వరకూ సరిపోయే ఒక వసతిగృహాన్ని కూడా ఏర్పాటుచేశారు.

ప్రస్తుత పరిస్థితులు అందుకు పూర్తి భిన్నం. వసతి గృహాల్లో ఎలాంటి సదుపాయాలు ఉండని పరిస్థితి. పదిమంది సరిపోయే చోట 20 మంది పడుకుంటారు. మరుగుదొడ్లు సరిగ్గా ఉండవు. సావిత్రిభాయి చాలా నిరాడంబరంగా ఉండేది. మహిళల్లో చైతన్యం కలిగించడానికి ఒక మహిళా మండలిని ఏర్పాటుచేశారు. ఇప్పుడు మనుషులు చెప్పినట్లు ఇల్లాలు ఇంట్లో ఉ

ండి ఇంటవసరాలు తీరుస్తూ సామాన్య గృహిణిగా ఉంటుంటే ఇటువంటి విలువైన ఆదర్శవంతురాలైన మహిళ ఈ ప్రపంచానికి తెలిసేనా..? కేవలం పూలే భార్యగానే మిగిలేది. చివరకు పూలే అంత్యక్రియలు కూడా ఆమె చేసింది. ఆ కోవలోనే ఇప్పుడు చాలామంది ఆడపిల్లలు తమ తల్లిదండ్రులకు మరణానంతరం అంత్యక్రియలు చేస్తున్నారు. ఉమ్మడి కుటుంబాల్లో చిన్న వయసులోనే వితంతువులైన ఆడపిల్లలు లైంగిక వేధింపులకు, కొన్నిసార్లు అత్యాచారాలకు గురైతే వారు ఆత్మహత్యలు చేసుకునేవారు. అలాంటివారికి ఆమె బాసటగా నిలిచి ఆ ఆడపిల్లలకు, వారు కన్నపిల్లలకు రక్షణ కల్పించారు. 'బాలహత్య ప్రతిబంధక్ గృహ' అనే పేరుతో ఒక రక్షణ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటుచేశారు.

ఈనాడు ఇలాంటి ఘటనలకు గురైనవారు రైల్వేస్టేషన్లో, బస్ స్టేషన్లో, ముళ్లపొదల్లో పిల్లల్ని వదిలించుకుని పారిపోతున్నారు. సంక్షేమ గృహాలున్నా వాటిపై సరైన అవగాహన లేక పిల్లల్ని వదిలేస్తున్నారు.

పూలే మరణంతో ఆమె కుంగి పోకుండా దళితుల సమస్యల పరిష్కారానికై పోరాడారు. కుమారుడితో కలిసి పూనేలో ప్లేగు వ్యాధి ప్రబలిన సమయంలో మురికివాడల్లోకి వెళ్లి అక్కడి ప్రజలకు సేవలు చేశారు. చివరికు ఆమె కూడా ప్లేగు వ్యాధికి గురై చనిపోయారు. ప్లేగు వ్యాధి అంటువ్యాధిని తెలిసినా వెళ్లి వాళ్లకు సేవలు చేసిన ఆమె ఎప్పటికీ ఆదర్శవంతురాలు. కాని ప్రస్తుతం అలాంటి పరిస్థితి నేడెక్కడా కనిపించట్లేదు. ఉదాహరణకు.. ఇటీవల ఒక ఎయిడ్స్ వ్యాధి గ్రస్తురాలైన గర్భిణికి వైద్యం అందించేందుకు నిరాకరించిన వైద్యసిబ్బంది సావిత్రిభాయి పూలేని చూసి ఎంతో నేర్చుకోవాల్సి ఉంది. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆమె పేరుతో ఒక అవార్డును నెలకొల్పింది. పూనే యూనివర్సిటీకి సావిత్రిభాయ్ పూలే యూనివర్సిటీగా పేరు మార్చారు. ఆమె మనందరికీ మార్గదర్శకురాలు, స్ఫూర్తిప్రధాత.

మీ టూ - నేను సైతం

- అమూల్య

లైంగిక వేధింపులు. ఇవాళ్టి రోజున ఎక్కడ చూసినా ఏ ఆడపిల్ల నోటి వెంట విన్నా ఇదే మాట. చిన్నా, పెద్దా, ముసలీ, ముతకా తారతమ్యం లేదు. ఏదో ఒక సందర్భంలో ఎక్కడో ఒక చోట ఇలాంటి లైంగిక వేధింపులకు గురవుతున్నారు. ఇంట్లో, ఆఫీసులో, రోడ్డు మీద, బస్సులో, ఇదీ అని చెప్పలేని అన్ని చోట్లలో ఆడవాళ్లకు ఎన్నో సమస్యలు, చెప్పుకోలేని విధమైన మాటలు. పోనీ ఇన్ని మాటల్ని భరించి ఊరుకుందామా అంటే దాన్నే అలుసుగా తీసుకుని మరింత రెచ్చిపోతుంటారు.

పోనీ ఎవరికైనా చెబ్దామా అంటే తమదే తప్పేమో వాళ్లది కాదేమో అంటారని అందులోనూ ఆడపిల్లలే రెచ్చగొడితే అవతలవాళ్లు రెచ్చిపోకుండా ఉంటారా అని ఇంకా భరించరాని మాటలు ఎక్కడ వినాల్సి వస్తుందేమోనని భయపడి చెప్పకుండా మనసులో దాచుకుని మధనపడుతుంటారు. అలా మధనపడి, మధనపడి చనిపోతున్న అమాయకులెందరో మనం మన చుట్టూ ఉన్న సమాజంలో నిత్యం చూస్తూనే ఉన్నాం. మరి అలాంటి సమస్యలకు అడ్డుకట్ట లేదా? ఎవరు వింటారు మా బాధ, మా గోడు, మా ఘోష...ఇక మా మనసులకు సాంత్యన కలిగేదెలా..? ఇంట్లో వాళ్లు అర్థం చేసుకోరు, స్నేహితులు, చుట్టూలు ఎవరూ వినరు... ఏం చేయాలి? అలాంటి ఒక నిరసన నుంచి, అలాంటి ఒక రగిలిన హృదయం నుంచి, అలాంటి ఒక వేదనాభరిత దుఃఖం నుంచి, అలాంటి కన్నీళ్ల నుంచి 'మీ టూ' టీవీల్లో ఉదయించింది.

ఎందరివో బాధలను తనవిగా చేసుకుంది.. ఇంకెందరివో గాధలను విన్నది.. కొంత సాంత్యన, కొంత ఓదార్పు, కొంత మనశ్శాంతి, హమ్మయ్య నా బాధనూ పంచుకునే వేదిక అనుకున్నారెందరో..వారి వారి జీవితాల్లో ఏ ఏ సందర్భాల్లో, ఎవరివల్ల లైంగిక వేధింపులకు గురయ్యామో ఈ ఆన్లైన్ క్యాంపెయిన్ ద్వారా ప్రపంచానికి నిర్భయంగా తెలియజేస్తున్నారు. అలాంటి

వేధింపులకు చరమగీతం పాడాలని కూడా మహిళలంతా పిలుపిస్తున్నారు.

రెండు చిన్న పదాలతో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పెద్ద దుమారానికి తెరలేపాయి. సోషల్ మీడియాలో ఎక్కడ విన్నా, ఎక్కడ చూసినా దీని గురించే చర్చ. అసలీ క్యాంపెయిన్ విషయ విశేషాలేంటో... చూద్దాం..

హాలీవుడ్ నటి అలీసా మిలానో మదిలో మెదిలిన ఆలోచన ఈ హ్యాష్టాగ్ మీ టూ. ఏదో ఒక సందర్భంలో ప్రతీ మహిళా తన జీవితంలో లైంగిక వేధింపులు ఎదుర్కొనే ఉంటుంది. బయటకు చెప్పుకోలేని అలాంటి వేధింపుల తీవ్రతను ప్రపంచానికి తెలియజేపేందుకు మీ టూ హ్యాష్టాగ్తో ట్వీట్ చేయాలని కోరింది. అలా ఒక్క ట్వీట్తో మొదలైన ఉద్యమం ఇప్పుడొక శిఖర స్థాయికి చేరుకుంది.

అందరిలో ఒక ధైర్యం వచ్చింది. సోషల్ మీడియాలో బాగా ప్రచారం పొందుతున్న ఈ ఉద్యమానికి మరింతమంది హాలీవుడ్ తారలు కూడా జత కలిశారు. తాము కూడా ఏ ఏ సందర్భాల్లో ఎలాంటి పరిస్థితులను ఎదుర్కొన్నారో తెలిపారు. ఈ క్యాంపెయిన్ మన దేశంలో కూడా పెద్ద దుమారం రేపింది. సమాజం కట్టుబాట్లు వల్ల ఇతరత్రా కారణాల వల్ల బయటికి చెప్పుకోలేక లోపల్లోపల పడే బాధలను ఈ క్యాంపెయిన్లో చెప్పుకుంటున్నారు. సెలబ్రిటీలతో పాటు సామాన్యులు కూడా స్వేచ్ఛగా ముందడుగు వేస్తున్నారు. పోలీస్ స్టేషన్లకు వెళ్లినా, కోర్టు మెట్లెక్కినా ఎప్పటికీ న్యాయం జరుగుతుందో లేదో తెలీదు. అసలు కేసు పెడితే దాని ముఖం

చూస్తారన్న ఆశ కూడా లేని ఎందరో ఈ మీ టూ ద్వారా తమకు జరిగిన ఘోరాల్ని పేర్లతో నహా జరిగింది ఈ లోకానికి చెప్పు కుంటున్నారు. తెలుగు నటి మంచు లక్ష్మి ఈ క్యాంపెయిన్కు మద్దతుగా ట్వీట్ చేశారు. అలాగే గాయనీమణులు చిన్మయి శ్రీపాద, సోనా మహాపాత్ర, నటి మల్లికా దువా తాము ఎదుర్కొన్న వేధింపుల గురించి ట్వీట్లలో పంచుకున్నారు.

క్యాంపెయిన్తో చెప్పుకుంటే సరిపోతుందా..

క్యాంపెయిన్లో బాధను పంచుకుంటే సరిపోతుందా అని ప్రశ్నించుకుంటే సరిపోదనే చెప్పుకోవాలి. ఇది సోషల్ మీడియా మాత్రమే. ఇక్కడ కోటానుకోట్ల మంది ప్రజలు వీక్షిస్తుంటారు. కాని పరివర్తన ఎందరిలో కలుగుతుందో మనం చెప్పలేం. సమాజంలో ఎంత మార్పు వస్తుందో కూడా మనం ఊహించలేం. మార్పు వచ్చినా అది ఎంతవరకూ ఉపయోగపడుతుందనేది కూడా చెప్పడం కష్టమే. ఎందుకంటే జరిగిన సంఘటనల్ని పేర్లతో సహా సోషల్ మీడియా ద్వారా పంచుకున్నప్పుడు అవతలి వ్యక్తి మనమీద దాడిచేసే అవకాశం చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది. దీన్ని గమనించు కోవాలి. వరినరాలను, చుట్టూ ఉన్న మనుషులను చూస్తూ అడుగులేయాలి. ఎలాంటి వివత్కర పరిస్థితులెదురైనా శారీరకంగాను, మానసికంగాను సన్నద్ధంగా ఉండాలి. ఎవరేమన్నా త్వరగా స్పందించ కుండా ఆచితూచి అడుగేయడం నేర్చు కోవాలి. ఎందుకంటే ముళ్లకంచే మీద ప్రయాణం చేస్తున్నప్పుడు ఎక్కడా ముళ్లు గుచ్చుకోకుండా అడుగేస్తేనే మనం అనుకున్న లక్ష్యం చేరే అవకాశం ఉంటుంది. ఇబ్బందులు ఎదురైనప్పుడు ధైర్యం కోల్పోకూడదు. ఎంతకైనా తెగించేందుకు సిద్ధంగా ఉండాలి. బేలగా అయిపోకూడదు. అవసరమైతే పోరాటానికైనా సిద్ధపడాలి. అప్పుడే మనం ఎదుర్కొనే సమస్యలకు ఒక పరిష్కారం లభిస్తుంది. లైంగిక వేధింపులకు

గురిచేసేవారికి తగిన బుద్ధి సమయస్ఫూర్తితో చెప్పినప్పుడే మళ్ళీ అలాంటి సంఘటనలు పునరావృతం కాకుండా ఉంటాయి. ఎవరూ మనకోసం రారు.

కొంతకాలంగా కంగన పేరు ఇంటా బయటా మార్మోగిపోతోంది. సినీవర్గాలు సహా సామాన్య ప్రజల్లోనూ వివాదాల రాణిగా పేరుపొందింది. హృతిక్ రోషన్, నిర్మాత ఆదిత్య పాంచోలితో వివాదాల నేపథ్యంలో కంగనకు వ్యతిరేకవర్గం తయారైంది. ఈ వివాదాల్లో కంగనపై కొన్ని కేసులు ఫైల్ అయ్యాయి. ఇక జనంలో కంగనను పొగిడేవాళ్లు కొందరు, తిట్టేవాళ్లు మాత్రం ఎందరో. ఇదే నేపథ్యంలో కంగన సెక్సువల్ హెరాస్ మెంట్ కు నంబంధించిన ఓ క్యాంపెయిన్ లో పాల్గొనడం సర్వత్రా ఆసక్తి రేకెత్తిస్తోంది. దీనికి కంగన మద్దతు లభించింది. పురుషాధిక్యం, సెక్సువల్ హెరాస్ మెంట్, శారీరక హింస, ఆడవారిని బలాత్కరించడం.. వంటి చర్యల్ని ఖండిస్తున్నానని కంగన సైతం మీటూ క్యాంపెయిన్ కి సపోర్టుగా నిలుస్తోంది. ఆడ-మగ అనే భేదాన్ని, పారిశ్రామిక విషయంలో లింగవివక్షకు వ్యతిరేకంగానూ కంగన పోరాడుతానని చెబుతోంది.

హాలీవుడ్ లో జనాలను షేక్ చేస్తున్న హార్వే వీనిస్టీన్ అనే ప్రొడ్యూసర్ లైంగిక దాడుల ఉదంతం.. ఇప్పుడు బాలీవుడ్ లోనూ కలకలం రేపుతోంది. ఎందుకంటే చాలా మంది హీరోయిన్లు దీని గురించి మాట్లాడటానికి సిద్ధపడుతున్నారు. రాధికా ఆప్టే ముంబాయిలో జరిగిన ఒక ఫెస్టివల్ లో ఈ అంశంపై మాట్లాడుతూ క్యాంపెయిన్ కు మద్దతిస్తున్నానని చెప్పింది. అలాంటి సంఘటనలు మాత్రం చాలా విన్నాను. చదివాను. అయితే బాలీవుడ్ లో కూడా అలాంటివి ఉన్నాయంటే ఆశ్చర్యపోతున్నాను. కాకపోతే ఇప్పుడు ఈ క్యాంపెయిన్ వలన ఎందరో ముందుకొచ్చి తమకు ఎదురైన సంఘటనలకు చెబుతున్నందుకు ఎంతో సంతోషంగా ఉంది అని చెప్పింది రాధికా ఆప్టే.

గ్లోబల్ స్టార్ గా ఎదిగిన ప్రియాంక చోప్రా కూడా లైంగిక వేధింపులకు గురైందని తన తల్లి మధుచోప్రా చెప్పింది. ముంబైలో జరిగిన బాలల చిత్రోత్సవాల్లో పాల్గొన్న ఆమె

లైంగిక వేధింపులపై స్పందించారు. ఓ ప్రముఖ దర్శకుడి వేధింపుల వల్ల పది సినిమాలను వదులుకోవాల్సి వచ్చిందని పేర్కొంది. బాలీవుడ్ లోకి ప్రవేశించిన తొలి రోజుల్లో ఓ సినిమా షూటింగ్ లో పాల్గొన్నప్పుడు ఒక ప్రముఖ దర్శకుడు పొట్టిగా అనభ్యంగా ఉన్న దున్నులు వేసుకోవాలని చెప్పాడు.

మిస్ వరల్డ్ అయిన మీరు మీ అందాలను చూపించకపోతే ఎలా? అని అన్నాడు. వెంటనే ఆ ప్రాజెక్ట్ నుంచి తప్పుకుంది. అలాగే మరో సంఘటన గురించి చెప్పారు మధుచోప్రా. 17 ఏళ్ల వయసులో చిత్రసీమకు పరిచయమైన ప్రియాంక చోప్రాకు ప్రతీ నిమిషం తనకు తోడుగా, వెంటే ఉండేదాన్ని. ఒక దర్శకుడు కథ చెప్పడం కోసం మమ్మల్ని కలిసినప్పుడు “నేను మీకు కథ చెప్పినప్పుడు మీ అమ్మను బయట ఉండమని చెప్పండి” అని ప్రియాంకతో అంటే అప్పుడు ప్రియాంక స్పందించి “మీరు చెప్పే కథ మా అమ్మ వినకపోతే నేనా సినిమాలో నటించలేను” అందని చెప్పారు. ఇలా ఎన్నో వేధింపులను ఎదుర్కొన్నట్లు చెప్పారు.

వలు విశ్వవిద్యాలయాల్లో కూడా ఇలాంటి ఎన్నో ఘటనలను మనం చూస్తూనే, వింటూనే ఉన్నాం. గతంలో నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యార్థిని రిషితేశ్వరి విషయంలో కూడా ఇలాగే జరిగేసరికి ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకున్న విషయం మనందరికీ తెలిసిందే. అయినా సరే విశ్వవిద్యాలయాల్లో విద్యార్థినుల పట్ల కొంతమంది ఆచార్యుల తీరు మారలేదనడానికి మరో తాజా ఉదాహరణ ఇక్కడ చూద్దాం.

ఏయూ యూనివర్సిటీలో సంస్కృత విభాగాధిపతి ఆచార్య ఏడుకొండలు తమను వేధిస్తున్నాడంటూ విద్యార్థినులంతా కలిసి ఆందోళన చేశారు. తరగతి గదిలో జుగుప్సాకరమైన భాష ప్రయోగిస్తున్నారని ఆరోపించారు. ఈయనకు ఇలాంటి ఆరోపణలేవీ కొత్తకాదు. అయినా సరే సదరు ఆచార్యునికి పదోన్నతి కల్పించి, రెండో పర్యాయం విభాగాధిపతిని చేయడంలో మతలభేమిటో యూనివర్సిటీ అధికారులకే తెలియాలి. గతంలో ఇలాంటి ఆరోపణలు

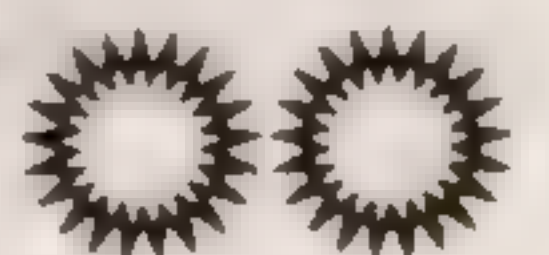
వచ్చినప్పుడు విచారణ చేసి, నివేదిక ఆధారంగా చర్యలు తీసుకున్నామని చెప్పే రెక్టర్ ఆచార్య గాయత్రీదేవి సదరు వ్యవహారంపై ఇంతకుముందులానే కమిటీ వేసి విచారణ జరిపిస్తామన్నారు. ఆ కమిటీ ఇచ్చే నివేదిక ఆధారంగా చర్యలు తీసుకుంటామని వర్సిటీ వీసీ ఆచార్య నాగేశ్వరరావు తెలిపారు. కాని నివేదికను మాత్రం ఆయనకు అనుకూలంగా రాయడంతో కథ సుఖాంతమవుతుంది. కాని ఇలాంటి ఘటనలే మళ్ళీ మళ్ళీ పునరావృతమవుతూనే ఉంటాయి. వీటికి ముగింపు ఎక్కడ? ఇలాంటి విషసంస్కృతిని అందరం ప్రతిఘటించాల్సిన అవసరముంది.

ఒక న్యాయశాస్త్ర విద్యార్థిని ఫేస్ బుక్ లో భారతీయ విద్యాసంస్థలతో, అకాడమీలతో వారు ఎదుర్కొంటున్న లైంగిక వేధింపుల గురించిన అనుభవాలు తెలియజేయమని కోరింది. 69 సంస్థలతో ఆరంభమైన వేధింపు జరుగుతున్నట్లు సాక్ష్యాలతో సహా సమాచారం వచ్చింది. అనేకమంది తమ మౌనాన్ని వీడడానికి అవకాశమొచ్చింది. ఒక ఉమ్మడి వేదిక మీద తమ ఆవేదనను పంచుకుంటున్నారు.

ఒక విద్యాలయంలో ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు మధ్య సంబంధం ఎలా ఉండాలి?

హార్వర్డ్ యూనివర్సిటీ లాంటి అనేక ప్రసిద్ధ సంస్థలతో ఉపాధ్యాయ, విద్యార్థి సంబంధాల గురించిన మార్గదర్శకాలు రూపొందించబడ్డాయి. వరన్ ఫర్ అంగీకారంతో కూడిన లైంగిక సంబంధాల్లో కూడా ఆధిపత్యం పాలు ఉంటుంది గనుక వాటికి ఆమోదించడం సరికాదని చెప్పబడ్డాయి. ఇలాంటి సాక్ష్యాధారాలతోనే నిర్లక్ష్యం చేయబడినవారి హక్కులు చర్చకు వచ్చాయని, సమాజం చట్టము గుర్తించవలసి వచ్చిందని గమనించాలి.

జవహర్ లాల్ నెహ్రూ యూనివర్సిటీలో ఒక ఎన్నిక కాబడిన సంస్థ ఏర్పరిచారు. దాన్ని నీరుగార్చే ప్రయత్నం ప్రస్తుతం మొదలైందనేది మరో అంశం. ఇలాంటి వేదికలు, చర్చలు ఒక సరియైన పరిష్కారం వెతికేందుకు దోహదపడతాయని ఆశించవచ్చు.

సినిమాను, కమల్ హాసన్ ను వేర్వేరుగా చూడలేం. సినిమాయే కమల్ హాసన్, కమల్ హాసనే సినిమా. నటనే ఆయన జీవం, జీవితం. అటువంటి నటుడిని చంపేస్తాం, నరికేస్తాం అంటూ హిందూ ఉగ్రవాద సేన బెదిరించారు. ఆయన చేసిన తప్పేంటి.? తప్పేమిటంటే రాజకీయాలపై ఆయన గొంతెత్తి మాట్లాడవే. ఒక సాధారణ పౌరుడిగా స్పందించడమే నేరం. రాజకీయాల కతీతంగా సినిమాలు చేసుకుంటూ పోతే బానే ఉంటుంది. కాని గొంతెత్తి తనదైన బాణి వినిపిస్తే

హిందూత్వ వాదులు బెదిరించాల్సి వచ్చింది. మతపరమైన అల్లర్ల గురించి ప్రస్తావించి, హిందూత్వ శక్తులను అణచివేసి మతపరమైన అల్లర్లను అడ్డుకున్న కేరళ ప్రభుత్వాన్ని ఆయన అభినందించారు. తమిళ సంస్కృతిని ఉనికి లేకుండా చేయాలన్న శక్తులను దుయ్యబట్టాడు. అంతే అంతవరకూ కమల్ మావాడే అన్నవారంతా నోరు అదుపులో పెట్టుకోకపోతే చంపుతామన్నారు. కమల్ కాషాయదళ వైఖరిని విమర్శించారు. “నేను కాషాయవాదిని కాదన్నాడు.” అదే కమల్ చేసిన తప్పు. అంతేకాదు కావేరీ జలాల వివాదంపై తన వ్యంగ్యాస్త్రాలు

సంధించాడు. ఇవన్నీ కమల్ హాసన్ తప్పులే. అందుకే ఆయన్ను చంపుతామన్నారు. ఆకలిరాజ్యం, హేరామ్, విశ్వరూపం మొదలైన సొంత సినిమాల

విడుదల సందర్భంలో కమల్ అనేక కష్టాలను చవిచూశాడు. కంటతడి పెట్టించారు. కమల్ వ్యాఖ్యలు, చేతలు సమాజహితం కొరకైతే అందరం అండగా నిలుద్దాం.

చుట్టూ ఉన్న సమాజంలో ఏం జరుగుతోందో తెలిసి మౌనం వహించడం మరణంతో సమానం. ప్రజలకు అన్యాయం చేస్తున్న ప్రభుత్వాన్ని నే ప్రశ్నిస్తా. అది నా హక్కు. నే చెప్తున్న మాటలు ఎవరైనా విభేదించొచ్చు. కాని చంపేస్తాననడం అరాచకం. గోరక్షణ పేరుతో మనుషుల్ని చంపేస్తామనేవారికి నే వ్యతిరేకం. హిందూ ఉగ్రవాదంపై కమల్ హాసన్ చేసిన

వ్యాఖ్యలను నే సమర్థిస్తున్నా. చట్టాన్ని చేతుల్లోకి తీసుకుని గోవధ చేసారనే అనుమానంతో మనుషులను శిక్షించడం తీవ్రవాదం కదా..? ప్రపంచ వింతల్లో వింతైన తాజ్ మహల్ కింద గతంలో ఒక

శివాలయం ఉందని హిందూ సంస్థలు చేస్తున్న వాదన సమంజసమా..? గౌరీలంకేష్ హత్యపై నా గళం విప్పి నిరసన తెలియజేశా. ఎందుకంటే గౌరీలంకేష్ 35 సంవత్సరాలుగా నాకు స్నేహితురాలు. ఆమె తండ్రి మాకొక రోల్ మోడల్. ఒక మంచి పత్రిక నడిపిన వ్యక్తి. ఆమె

చంపినదాని కంటే ఆ హత్యను సెలబ్రేట్ చేసుకున్న తీరు అమానుషం. ఇప్పుడు ప్రశ్నించడం ప్రజాస్వామ్యం కాదా..? పద్మావతి చిత్రంలో తప్పుంటే విమర్శించొచ్చు. హీరోయిన్ ను చంపేస్తామనే బెదిరింపులు ఎందుకు..? సమాజంలో ఏ అన్యాయం జరిగినా, ఎవరికి ఏ సమస్య వచ్చినా ప్రశ్నించలేని వాడు పిరికివాడితో నమానం. ఎప్పుడైతే ప్రశ్నించడం మొదలౌతుందో అప్పుడు తప్పు చేయడానికి భయపడతారు. గుమ్మడికాయ దొంగ ఎవరంటే భుజాలు తడుము కుంటున్నవారిని చూస్తుంటే నేనడుగు తున్నది సబబే అనిపిస్తోంది.

అక్కడ చీకట్లో

ఓ పలక వేలాడుతుంది

చినిగిన నిక్కరుతో

చేతిలో సుద్ధముక్కతో తిరిగే చిన్న కుర్రాడు

చీకటిపై బొమ్మలు గీస్తూ వెళ్లాడు

ప్రతినిధి

మెర్సీ మార్గరెట్

9052809952

పలక మీదా గీతపడింది

ఇప్పుడక్కడంతా వెలుతురు

వెలుగును వెతుకుతున్నవాళ్ళంతా

ఇప్పుడటువైపు వరుసకట్టారు

ఆ బాలుడు వాళ్లకు ప్రతినిధి...

ప్రేమనిచ్చిన ప్రేమనిచ్చును. ప్రేమ నిలవిన ప్రేమ నిలుపును అంటారు గురజాడ. స్త్రీ పురుషులు భార్యాభర్తలుగా సమాన స్థాయిలో ప్రేమ, గౌరవాలుండాలని నేటి యువతులు కోరుకుంటున్నారు. సాంప్రదాయ భావజాలంతో ప్రభావితమైన పురుషుడు అధిపత్యం చెలాయించడం వలన సమాజం అసహజంగా కుటుంబ విలువలు మార్పుకు గురవుతున్నాయి. వివాహ వ్యవస్థ ముఖ్యంగా నమ్మకం, పరస్పర అవగాహన, సర్దుకుపోవడం అనే అంశాలమీద ఆధారపడి వుంది. నేటి యువతలో ఇవన్నీ కొరవడ్డాయి.

ఎందుకు సర్దుకుపోవాలి అనే ధోరణి పెరుగుతోంది. భార్యా భర్తలు విడాకులు తీసుకోవడమనేది సహజమైపోయింది. వివాహం విడాకుల వరకూ వచ్చిందంటే అది పూర్తిగా వారి వ్యక్తిగతం. వారిద్దరి మధ్యా ఏం జరిగింది, ఎలాంటి బాధాకరమైన సంఘటనలు జరిగాయో అనేది వారికే తెలుసు. దానిపై ఎవరూ న్యాయ నిర్ణయం చేయలేరు. ఎవరి కారణాలు వారికుంటాయి. మరొక విధంగా చెప్పాలంటే అది సమాజానికి హాని చేసే అంశం కూడా కాదు. సహజీవనం కారణంగా ఆ జంటలో ఒక అభద్రతాభావం పెరిగిపోతోంది. విడాకులు, సహజీవనం మొదలైన అంశాల్లో నష్టపోయేది ఎక్కువ స్త్రీలే. ముఖ్యంగా పిల్లలు అభద్రతకు గురౌతున్నారు. ఉదాహరణకు రేణూదేశాయ్. విడాకుల అనంతరం ఏడేళ్ల తరువాత ఆమె ద్వితీయ వివాహానికి సుముఖత వ్యక్తం చేయగానే సామాజిక మాధ్యమాల్లో వలుపురు అభ్యంతరాలు వెలిబుచ్చారు. ద్వితీయ వివాహ మనేది ఆమె వ్యక్తిగతం.

విడాకుల అనంతరం పురుషుడు వివాహం చేసుకోవచ్చు. కాని ఆ స్త్రీ ఎందుకు చేసుకోకూడదు..? ఒకరికి ఒక రూలు, మరొకరికి మరో రూలు ఎందుకు..? స్త్రీపురుషుల మధ్య ఇంత వ్యత్యాసం ఎందుకు..? మనసుకు ఐన గాయమనేది స్త్రీపురుషులిద్దరికీ ఒకేలా ఉంటుంది.

రేణూదేశాయ్ ఒక మోడల్. డైరెక్టర్ గా, కార్యక్రమాలకు జడ్జిగా, కాస్ట్యూమ్ డిజైనర్

మరియు బొటిక్ ఓనర్ గా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఇంత మల్టీటాలెంటెడ్ మహిళను కేవలం పవన్ కల్యాణ్ భార్యగానే గుర్తించారు. ఆమె ప్రతిభనెవరూ గుర్తించలేదు. వారిద్దరూ చాలా ఏళ్లు సహజీవనం చేశారు. ఆనాడది అందరికీ ఆమోదయోగ్యమైనప్పుడు వారు విడిపోయాక ఇప్పుడీ అభ్యంతరాలెందుకు..? విడాకులు తీసుకున్నా వారిమధ్య ఒక

అవగాహన ఉంది. పెళ్లనేది మొదటిదా, రెండవదా అనేది చేసుకునేవారిమధ్య ఉండాలి అవగాహన.

ఆమె వివాహం అతనికి అభ్యంతరం లేనప్పుడు మీడియా ఎందుకంత హడావుడి చేయడం..? అతని అభిమానులు ఆమెకు మెయిల్స్ పంపించి బెదిరింపులకు పాల్పడ్డం ఎంతవరకూ సమంజసం..? అనారోగ్యంతో ఉన్నప్పుడు, తోడెవరూ లేనప్పుడు, బిడ్డలిద్దరూ ఒంటరైనప్పుడు తన పిల్లలకు తన తరువాత దిక్కెవరు..? అన్న భావన ఒక స్త్రీలో కలిగినప్పుడు ఆమె తోడుకోసం ద్వితీయ వివాహం చేసుకుంటే తప్పేమిటి..? ఈ అభద్రతాభావం ఆమెది కదా! ఆమె సమస్య ఆమె పరిష్కరించుకోవాలి. పిల్లల భవిష్యత్తును తల్లి కన్నా తీర్చిదిద్దగలిగేవారె వరన్నా ఉంటారా..? నా తరువాత నా పిల్లలకు తోడెవరు..? అని ఒక్క తల్లే ఆలోచించగలదు. ఆమె డబ్బు తీసుకుందని ఒక అపవాదు వేశారు. నా భర్త సినిమాలకు తనతోపాటు తెర వెనుక నేను పనిచేసాను. ఒకప్పుడు ఇద్దరి డబ్బులూ కలిపి ఖర్చు పెట్టుకునేవాళ్లం. కాని విడిపోయాక నా కష్టాధిపత్యం తాలూకు డబ్బు నాకవసరం కదా!

నా పిల్లల ఆలనాపాలనకు, వాళ్ల చదువుకు, ఆరోగ్యపరమైన అంశాల ఖర్చుల కోసం తీసుకుంటున్నట్లు ఆమె ఒక మీడియా సమావేశంలో వివరించారు. అనారోగ్య పరిస్థితుల్లో తన ఇంట్లో పనులు చూసే ఒక మహిళ సాయంతో మూడు రోజులు ఆస్పత్రిలో ఉన్నట్లు చెప్పారు. ఇవన్నీ మీడియాకు వివరించాల్సిన అవసరం లేదు కదా! సమాజానికి హాని కలగనంతవరకూ ఒక వ్యక్తి వారి అభిప్రాయాలకనుగుణంగా నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో తప్పు లేదు. వాటిని బహిర్గతం చేసి సోషల్ మీడియా, ఛానెల్స్ వారికి మేలుకన్నా కీడే ఎక్కువ చేస్తున్నారు.

సీరియస్ గా తీసుకోవాల్సినవాటిని సిల్లీ గాను, సిల్లీగా తీసుకోవాల్సినవాటిని సీరియస్ గాను తీసుకునే స్థాయికి సమాజం దిగజారింది. ఒక సెలబ్రిటీ స్థాయిలో ఉన్న మహిళ సింగిల్ పేరెంట్ గా ఉండి పిల్లల్ని పెంచి పెద్ద చేయడంలో ఉన్న సాధక బాధకాలు సమాజానికి ఎలా తెలుస్తాయ్, మీడియాకు ఎలా తెలుస్తోంది..? స్త్రీపురుషులకు సమాన హక్కులు ఉన్నాయా లేవా అన్నది ఇటువంటి సంఘటనల్లోనే బయటపడుతోంది. ఆమె కూడా సాధారణ తల్లే. తండ్రి వదిలేసినంత తేలిగ్గా తల్లి పిల్లల బాధ్యతను వదిలివేయలేదు. ఆమె అభద్రతాభావంలోనుండి బయటపడి పిల్లల్ని తీర్చిదిద్దడానికి వేరొకరి తోడు కోరుకోవడం చాలా సమంజసం. ఇందులో చర్చనీయాంశం ఏమీ లేదు. ఆమె జీవితం ఆమె ఇష్టం. కాని ఒక స్త్రీ ఒక పురుషుడికి కట్టుబడిఉండాలన్న భావజాలం ఈ చర్చలకు కారణమౌతుందని భావిస్తున్నది. ఈ ఘర్షణ సమాజంలో మరీ ముఖ్యంగా భారతీయ సమాజంలో విడాకులకు దారితీస్తున్నది.

స్త్రీపురుషులు సమానమే. వారు ఆచరించాల్సిన విలువలు కూడా ఒక్కటిగానే ఉండాలి అన్న ముందడుగు లేనివారే ఇలాంటి విషయాలను చర్చనీయాంశం చేస్తారు. బెదిరింపులకు దిగుతారు.

“హైదరాబాద్‌లోని ఒక మల్టీనేషనల్ కంపెనీలో పనిచేస్తున్న తన కుమార్తె రమ్య ఎవరితోనో సహజీవనం చేస్తోందన్న వార్త విని తల్లిడిల్లిపోయింది రాధిక.” ఆ వార్త ఆమెను నిలుపునా కుంగదీసింది. ఉన్న పళంగా వెళ్లి రమ్యను కొట్టి ఉద్యోగం మాన్పించి ఇంటికి లాక్కురావాలనే ఆవేశం ముంచుకొచ్చింది. అందుకే వెంటనే ఆఫీసుకు శెలవు పెట్టి హైదరాబాద్ బయల్దేరింది. దారినిండా గతకాలపు అనుభవాల తాలూకు జ్ఞాపకాలు క్రీనీడల్లా వెంబడిస్తూ ఆమెను మరింత వేదనకు గురిచేశాయి. తన కూతురు ఎంతో ప్రేమగా, కంటిపాపలా పెంచుకున్న తన గారాలపట్టి తనకేమాత్రం తెలియనివ్వకుండా ఎంత సాహసానికి ఒడిగట్టింది..! ఎంత విచక్షణా జ్ఞానం కోల్పోయింది. అంతకంటే ఆమెను మరేదో విషయం మనసును బాధపెడుతూ నలిబిలి చేస్తోంది. అదే ఆమె గతం...

కొన్నేళ్ల క్రితం తను కూడా ఇలాగే ఒకరితో సహజీవనానికి ఒడిగట్టి చాలా పెద్ద తప్పు చేసింది. దాని ఫలితం జీవితాంతం అనుభవిస్తోంది. గతం ఆమె కళ్లెదుట ప్రత్యక్షమైంది. పాతికేళ్ల క్రితం నగరంలో ఉద్యోగం వస్తే జాయినయ్యింది. కన్నవాళ్లకు దూరంగా, ఒంటరిగా ఉంటూ ఉద్యోగం చేసుకుంటోంది. నహాద్యోగి రవితో స్నేహమేర్పడి కొంతకాలానికి చనువు పెరిగి మరింత దగ్గరయ్యింది.

ఇద్దరూ కలిసి ఒకే ప్లాటులో ఉండేవారు. కన్నవాళ్లతో తనో స్నేహితు రాలింట్లో ఉంటున్నానని అబద్ధమాడింది. పాపం వాళ్లు నమ్మేశారు. విధి విచిత్రమైంది. రవితో కలిసి జీవించడం బాగానే అనిపించింది. పెళ్లి ప్రస్తావన తెస్తే శెలవుల్లో ఊరెళ్లినప్పుడు తనవాళ్లకు చెప్పి ఒప్పిస్తానని నమ్మబలికేవాడు. కొంతకాలానికి రవికి ఇదివరకే పెళ్లైందన్న పిడుగులాంటి వార్త తెలిసింది. ప్రస్తుతం అతని కుటుంబం అతని తల్లిదండ్రుల దగ్గర ఉంటోందని తెలిసి జరిగిన మోసానికి తట్టుకోలేక రవిని

వట్టుకుని నిలదీసింది. అతనేమాత్రం లక్ష్యపెట్టలేదు. నిర్లక్ష్యంగా వెళ్లిపోయాడు. ఏమీ చేయలేని నిస్సహాయత. ఎందుకంటే అప్పటికే తను గర్భవతి. రాత్రింబవళ్లు ఏడ్చింది. ఆత్మహత్యే శరణ్యమనుకుని ఆ ప్రయత్నం చేసినా ఫలించలేదు. చేస్తున్న ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసి తన ఊరు చేరుకుంది. కన్నవాళ్లకు ఈ విషయం తెలిసి కుప్పకూలిపోయారు. కూతురికి జరిగిన అన్యాయానికి తట్టుకోలేక ఒకరి తరువాత ఒకరిగా తనువు చాలించారు. నెలలు నిండి రమ్యను ప్రసవించింది.

ఆ ఊళ్లో ఉండడానికి మొహం చెల్లక ఆమె బిడ్డతో నహా ఓ మారుమూల ప్రదేశానికి చేరుకుని అక్కడ స్కూల్ టీచర్‌గా ఉద్యోగం సంపాదించుకుని జీవించసాగింది. ఎవరైనా పెళ్లి ప్రస్తావన తెస్తే విరక్తిగా నవ్వుకునేది. తనకు తానే శిక్ష వేసుకుని ఒక మోడులా బతికింది. కూతురు రమ్య పెరిగి పెద్దదై బాగా చదువుకుని నగరంలో మంచి ఉద్యోగం చేస్తోంది. తన జీవితం ఒక గాడిన పడిందని, ఒక మంచి యువకుడితో పెళ్లిచేసి నిశ్చింతగా జీవిద్దామనుకున్నంతలో ఈ అవాంతరం ఏర్పడింది. తను చేసిన తప్పే తన కూతురు కూడా చేయడంతో ఆమె హృదయం అగ్నిగోళంలా భగ్గున మండింది. తనొస్తున్నట్టు కూతురికి తెలియవరిచి ఆమెవద్దకెళ్లింది.

అదో ఖరీదైన ప్లాటు. తల్లిని చూసి రమ్య ఒకింత గాభరాపడినా తరువాత

తల్లినెదుర్కోవడానికి మానసికంగా సిద్ధపడింది. “తల్లి నేరుగా కూతుర్ని నిల దీసింది. దానికి రమ్య నువ్వు విన్నదంతా నిజమే. సుధీర్ చాలా మంచివాడు. మేమిద్దరం మంచి స్నేహితులం. ఈ ప్రాజెక్ట్ కోసం ఇద్దరం ఈ ఇంట్లో ఉంటున్నాం అంది. చాలా సంతోషం. నాక్కావల్సింది కూడా అదే. నీ జీవితం కూడా నాలా కాకూడదని, నాలాగే నువ్వెక్కడ మోసపోతావోనని నా బాధ, భయమూ. ఇన్నేళ్లు నా గతాన్ని దాచి నీ తండ్రి చని పోయాడని చెప్పి నిన్ను పెంచి పెద్దదాన్ని చేశాను. ఇప్పుడు చెప్పక తప్పడంలేదు” అని ఒక ఎదిగిన కూతురితో తన గత జీవితం గురించి తెలిపింది. రమ్య వింటూ ఉండిపోయింది.

సుధీర్ రాగానే తల్లికి పరిచయం చేసింది. అతన్ని చూస్తుంటే ఏవో జ్ఞాపకాలు, ఎవరివో పోలికలు గుర్తొస్తున్నాయి. అదే కంతం. అదే మాటతీరు. అతను పలక రించినా రాధిక నరిగ్గా మాట్లాడలేక పోయింది. ఆమె కోరిక ప్రకారం సుధీర్ తండ్రిని వెంటబెట్టు కొచ్చాడు. అతని తండ్రిని చూసి భూమి బద్దలైపోయి తనందులో కూరుకుపోయినట్టు అచేతనంగా చూస్తుండిపోయింది. తల్లి వాలకం చూసి రమ్య గాభరా పడింది. అప్పటికే గుండె పట్టుకుని విలవిల్లాడుతోంది రాధిక. అయ్యో ఘోరం.. మహాపాపం జరిగింది..అంటూ కేకలు వేయసాగింది. సుధీర్ తండ్రి ఎవరో

కాదు. తనని తల్లిని చేసినవాడే. అంటే రమ్య, సుధీర్ ఒకే తండ్రి పిల్లలా..? ఎంత ఘోరం..? రవి చూశావా! ఒకప్పుడు మనం చేసిన పాపం ఇవ్వాలి మన పిల్లల్ని కాటేసింది. మనం మనవాళ్లను కాదని మన సుఖం చూసుకున్నాం. దాని ఫలితమే ఇది. దీనికి నిష్ఠురి లేదు. కన్నీళ్లు కారిపోతుండగా చెప్పింది రాధిక. కాని రవి ఏమాత్రం చలించలేదు. పైగా ఆమెపై ధుమధుమలాడాడు. వివేకాన్ని కోల్పోయి ఛీ ఛీ... తల్లిబిడ్డలిద్దరూ పాపపంకిలమైన జీవితాన్ని నా బిడ్డకు అంటగట్టాలని చూశారా..? ఎక్కడైనా వెళ్లి తగలడండి. నా బిడ్డపై మీ నీడ కూడా పడకూడదంటూ హాంకరించి

తనతోపాటు తన కొడుకును కూడా లాక్కుపోయాడు. రాధిక నిస్తేజంగా చూస్తూ ఉండిపోయింది. అలా ఎంతసేపు గడిచిందో తెలీదు. తన పక్కన నిలబడి ఎవరో పలకరిస్తున్నారు. నెమ్మదిగా అర్థమైంది ఆమె తన కూతురని. అమ్మా! లే.. ఈ కాఫీ తాగు అనేసరికి ఈ లోకంలోకి వచ్చి కాఫీ తాగి కాస్త కుదుటపడింది. రమ్య ఇలా చెప్పింది. అమ్మా! కంగారుపడకు. ఇన్నాళ్లు ఈ బాధను నువ్వు గుండెల్లో ఎలా దాచుకున్నావో నాకర్థం కావట్లేదు. నేను నీ బిడ్డనమ్మా. మాట మాత్రమైనా చెప్పకుండా ఎందుకున్నావమ్మా ఇన్నాళ్లు? నువ్వునుకున్నట్టుగా సుధీర్ నేను స్నేహితులుగానే ఉన్నాం. ప్రాజెక్టు వర్క్ పూర్తి

చేయడం కోసం ఇద్దరం ఒక అపార్ట్మెంట్లో కలిసుంటున్నాం. ఈ వని ఐపోగానే ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చేస్తాను. మనమిద్దరం మన ఊరు వెళ్లిపోదాం. నాకు నువ్వు నీకు నేను చాలు. ఈ ప్రపంచం చాలా పెద్దది. మనం బతకలేకపోం. ఆ ఊళ్లోనే నేను ఉద్యోగం చూసుకుంటాను.

నిన్ను వదిలి నే ఎక్కడికీ వెళ్లనమ్మా. ఒకవేళ నేను సహజీవనాన్నే ఎన్నుకున్నా నీలా మోసపోను. పుట్టే బిడ్డలకు తండ్రి రక్షణ బాధ్యత ఎంత అవసరమో అంతా ఆ తండ్రి వహించేలా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటాను. సహజీవనంలోని కష్టనష్టాలను అధిగమించి నా జీవితాన్ని తీర్చిదిద్దుకుంటాను.

ఎదగాలంటే రంగు ప్రధానమా..?

మెట్రో రైలు మహిళా చోదకురాలు సుప్రియా సనమ్. ఉద్యోగానికి అవకాశం రావాలే కాని అంబరానికైనా ఎగరలేమా..? అన్నట్లు యుద్ధవిమానం నడిపిన మహిళ సుభాంగి స్వరూప్. వీళ్లందరూ ఇంతటి స్థాయికి రావడానికి శరీరపు రంగునే సాధనంగా ఎంచుకున్నారా? శరీర సౌందర్యాన్ని బట్టి ఎదిగే అవకాశాలు ఉన్నాయా..? అందంగా ఉండాలని ఎవరైనా అనుకుంటారు.

తెల్లగానే ఉండాలనే రూలా? పెళ్లి కావాలంటే నల్లగా ఉండకూడదా.. మగవాడికి మాత్రం రంగు అవసరం లేదా..? ఆడపిల్లల్నే ఎందుకు సౌందర్య సాధనాల ప్రచారానికి వాడుకుంటున్నారు? చరిత్రలో రుద్రమదేవి, పురాణాల్లో పార్వతిదేవి, ద్రౌపది, శ్రీకృష్ణుడు, వీళ్లందరూ నలుపే కదా! ఎవరన్నారు తెలుపే అందమని? చివరికి బిడ్డ పుట్టినప్పుడు కూడా బంధువులు అడిగే తొలి ప్రశ్న నలుపా..తెలుపా..? పెళ్లి కావాలా..? మా క్రిం వాడండి తెల్లబడతారు.. 15 రోజుల్లో వివాహమాతుంది అనే ప్రకటనలను మనం ఎన్నో చూస్తున్నాం. ఆడపిల్లలు ఇవన్నీ చూసి తెలుపురంగు మీద వ్యామోహం పెంచుకుని వేలకు వేలు తగలేసి వారి కంపెనీ ప్రొడక్ట్స్ కొంటారు. దీంట్లో

రెండు విధాలుగా మహిళలే నష్టపోతున్నారు. ఒకటి డబ్బు. రెండు స్త్రీలనే ప్రకటనకర్తలుగా ఎంచుకోవడం వల్ల స్త్రీలను కించపరిచే ధోరణి కనిపిస్తోంది. పలానా బాడీ స్ప్రే వాడితే ఆడపిల్లలు ఎగబడి చుట్టూ చేరతారు. బాడీ స్ప్రేలు, బైక్స్, మత్తు పానీయాలు గురించిన ప్రకటనలకు మహిళల్నే ఎందుకు ఉపయోగిస్తారు? ఆడవారికి సంబంధించిన ఉత్పత్తులకు మగవారిని ప్రకటనకర్తలుగా పెడితే ఎలా ఉంటుంది.? ఆధునికత పేరిట మహిళలను అంగాంగ ప్రదర్శనలకు శృంగారానికి ప్రతీకలుగా చూపిస్తుండడం వలన పితృస్వామ్య సమాజంలో మహిళ స్థానం ఎక్కడా అనే ప్రశ్న ఉదయిస్తోంది.

టీవీ సీరియల్స్లో, సినిమాల్లో కూడా స్త్రీ పాత్రలపై తేలిక భావం కనిపిస్తోంది. రియాల్టీ షోల్లో స్త్రీ వేషాలు మగవారు వేయడం. అక్లిల కామెడీలు, ద్వంద్వార్థపు మాటలు, భార్య బాధితులుగా చూపడం, అది, ఇది, పోవే అంటూ స్త్రీలను సంబోధించడం ఇటీవలి కాలంలో చాలా ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. అలాగే రియాల్టీ షోస్లో ఈ మధ్య అనాథలపై నీచంగా వ్యాఖ్యానించారు కమెడియన్లు. అమాయకంగా ఈ లోకంలో కొచ్చి తల్లిదండ్రులతో లేక అనాథాశ్రమాల్లో చేరి జీవితం గడుపుతున్న అభాగ్యులపై

వారికున్న భావం అదేనా..? చేతనైతే అనాథాశ్రమాలకు వెళ్లి తమ వంతు సాయమందించాలి. అనాథాశ్రమాల్లో కూడా చదువుకుని పెద్దవారౌతున్న యువత ఈ వ్యాఖ్యలకు ఎంతగా స్పందిస్తారు!

అది కామెడీ అవుతుందా...దానికి నవ్వుస్తుందా..? బాధోస్తుందా..? దీన్ని జడ్జిలు ఖండించొద్దా..? అలాగే కొన్ని డ్యాన్స్ ప్రోగ్రామ్స్లో ఆడపిల్లల్ని మగపిల్లలతో అవి దాన్సులు కాకుండా సర్క్సస్ ఫీట్లలాగా ఉండే నృత్యాలు చేయిస్తున్నారు. వాటికి మార్కులు. ఆ అసభ్యపు ఫోజులు చూస్తే ఆ పిల్లల మీద జాలి కలుగుతోంది. చక్కగా చదువుకోవాల్సిన వయసులో ఈ విపరీత పోకడలేమిటి...? ఈ అంశాలన్నిటినీ ఒక్కసారి పరిశీలిస్తే కనుక సీరియల్స్లో, సినిమాల్లో, ప్రచార సాధనాలకు, అందాల పోటీలకు స్త్రీ సౌందర్యాన్నే పెట్టుబడి సాధనంగా వాడుకుంటున్నారు. దీనిపై బాధ్యతగల పౌరులుగా మనం, తల్లిదండ్రులు అందరూ ఆలోచించాల్సిన అవసరం ఉంది.

పాకుడురాళ్ళు రావూరి భరద్వాజ విశిష్టమైన నవలా రచన. చలనచిత్ర పరిశ్రమను చస్తువుగా చేసుకుని తెలుగులో వెలువడిన మొట్టమొదటి నవల ఇది. భరద్వాజ దీనికి మాయాజలతారు అని నామకరణం చేశాడు. అయితే శీలా వీరాజు పాకుడురాళ్ళు అనే పేరు పెట్టాడు. మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ, ముదిగొండ సుబ్రహ్మణ్యశర్మ ప్రోత్సాహంతో రావూరి భరద్వాజ తాను అంతకుమునుపే రాసిన 'పాలపుంత' అనే ఓ పెద్ద కథని పాకుడురాళ్ళు నవలగా రాశాడు. ఈ నవల మూడేళ్ల పాటు కృష్ణా పత్రికలో ధారావాహికగా వెలువడింది. ఈ నవలపై శ్రీకృష్ణదేవరాయ, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయాల్లో పరిశోధనలు జరిగాయి. ఈ నవల రాసినందుకు రావూరికి 2013లో సాహిత్యంలో అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన జ్ఞానపీఠ పురస్కారం లభించింది.

సినిమా ఓ రంగుల ప్రపంచం. లక్షలాదిమంది తమని తాము వెండితెర మీద చూసుకోవాలని కలలు కంటూ ఉంటారు. కానీ ఆ కల నెరవేరేది ఏ కొద్దిమందికో మాత్రమే. పేరుప్రఖ్యాతులు, వద్దన్నా వచ్చిపడే డబ్బు, సంఘంలో గౌరవ మర్యాదలు, పలుకుబడి. ఇవన్నీ తెచ్చిపెట్టగల శక్తి సినిమా అవకాశానికి ఉంది. అందుకే, సినిమాలన్నా, సినిమావాళ్లన్నా ఆసక్తి చూపించనివాళ్లు అరుదు. ఆనాటి కాలంలో, సినిమా రంగంలో తెర వెనుక జరిగే రాజకీయాలనీ, ఎత్తులనీ, పై ఎత్తులనీ తమ పట్టు నిలుపుకోవడం కోసం రకరకాల వ్యక్తులు చేసే ప్రయత్నాలనీ నవలా రూపంలో అక్షరబద్ధం చేశాడు రచయిత రావూరి భరద్వాజ. పాకుడురాళ్ళు నవల కేవలం మంజరిగా మారిన మంగమ్మ కథ మాత్రమే కాదు, తెలుగులో సినిమా నిర్మాణం ఊపందుకున్న రోజుల్లో ఆ పరిశ్రమలో పాలువంచుకున్న ప్రతి ఒక్కరిదీ కూడా. ఒకరిపై ఒకరు కత్తులు దూసుకుంటూ కూడా, అవసరార్థపు స్నేహాలు నటించే ఇద్దరు అగ్ర హీరోలు, అగ్రనాయికగా ఎదిగాక, అగ్ర హీరోలతో నటించనని ప్రకటించి కొత్త నాయకులని పరిచయం చేసే నాయిక,

సినిమావాళ్ళని బెదిరించి పబ్లిం గడుపుకునే సినీ విలేఖరి, ఇలా ఎందరెందరిదో కథ ఇది.

కథా స్థలం గుంటూరు సమీపంలో ఓ పల్లెటూరు. కథా కాలం పద్య నాటకాలు అంతరించి, సాంఘిక నాటకాలు అంతగా ఊపందుకోని రోజులు. నాటకాలంటే ఆసక్తి ఉన్న మాధవరావు, రామచంద్రం కలిసి 'నవ్యాంధ్ర కళామండలి' ప్రారంభించి, సాంఘిక నాటకాలు ప్రదర్శించాలి

అనుకుంటారు. వాళ్ళ నాటకాల్లో స్త్రీ పాత్రలు ధరించడం కోసం వస్తుంది పదిహేనేళ్ళ మంగమ్మ. బళ్ళారి రాఘవ ట్రూపులో పనిచేశానని చెప్పుకునే నాగమణి పోషణలో ఉంటుంది మంగమ్మ. అప్పటికే మంగమ్మ మీద సంపాదన ప్రారంభించిన నాగమణి, నాటకాల్లో అయితే ఎక్కువ డబ్బు రాబట్టుకోవచ్చని ఈ మార్గం ఎంచు కుంటుంది. మాధవరావు-రామచంద్రం తర్ఫీదులో మంచి నటిగా పేరు తెచ్చు కుంటుంది మంగమ్మ. కళామండలికి మంచి పేరు రావడంతో, నాగమణికి కొంత మొత్తం చెల్లించి మంగమ్మని చెర విడిచిస్తారు మిత్రులిద్దరూ.

కొంతకాలానికి కళామండలి మూతపడే పరిస్థితి వస్తుంది. మంగమ్మ, నాగమణి 'కంపెనీ'కి తిరిగి వెళ్ళిపోదాం అనుకుంటూ ఉండగా మద్రాసు నుంచి వచ్చిన పాత మిత్రుడు చలపతి తనో సినిమా తీస్తున్నాననీ, మంగమ్మ అందులో నాయిక అనీ చెప్పి ఆమెని మద్రాసు తీసుకెళతాడు. చలపతి సినిమా తీయకపోయినా, మంగమ్మకి వేషాల కోసం తీవ్రంగా ప్రయత్నిస్తాడు. స్వతహాగా తెలివైనదీ,

మగవాళ్లని కాచి వడపోసిందీ అయిన మంగమ్మ సైతం-మొదట్లో ఆసక్తి చూపకపోయినా, సినిమా హీరోయిన్ల వైభవం, ఐశ్వర్యం చూశాక తను కూడా హీరోయిన్ కావాల్సిందే అని నిర్ణయించుకుని తీవ్రంగా ప్రయత్నాలు మొదలుపెడుతుంది. ఈ క్రమంలో, ఓ సిద్ధాంతి సూచన మేరకు తన పేరు మంజరిగా మార్చుకుంటుంది. వేషాలు రానప్పుడూ, చివరి వరకూ వచ్చి జారిపోయినప్పుడూ మంజరి నిర్ణయం మరింత పదునెక్కుతూ ఉంటుంది.

మెల్లగా అవకాశాలు సంపాదించు కుని, నాయికగా పేరు తెచ్చుకుని తక్కువ కాలంలోనే అగ్రశ్రేణి నాయికవుతుంది మంజరి. అనుకున్నది సాధించాక ప్రపంచాన్ని లెక్క చెయ్యదు మంజరి. చలపతిని కేవలం ఓ సెక్రటరీగా మాత్రమే చూస్తుంది. నిర్మాతలని అక్షరాలా అడిస్తుంది. అయితే, తనని తీర్చిదిద్దిన మాధవరావు-రామచంద్రం మీద, కష్టకాలంలో తనని ఆదుకున్న వాళ్ల మీదా అంతులేని కృతజ్ఞత చూపుతుంది మంజరి. అగ్రహీరోలతో కయ్యం పెట్టుకుని, దానివల్ల తనకి పోటీగా మరో నాయిక తయారవుతున్నప్పుడు కయ్యాన్ని నెయ్యంగా మార్చుకున్నా, తనని సినిమా నుంచి తీసేయాలని ప్రయత్నించిన నిర్మాతకి ఊహించనివిధంగా షాక్ ఇచ్చినా మంజరికి మంజరే సాటి అనిపిస్తుంది. గుర్రప్పందాల మీద లక్షలు నష్టపోయినా కొంచెం కూడా బాధపడదు కానీ, ఎవరన్నా డౌనేషన్ అంటూ వస్తే రెండో ఆలోచన లేకుండా తిప్పి పంపేసి మళ్లీ రావద్దని కచ్చితంగా చెప్పేస్తుంది. తెలుగులో అగ్రస్థానంలో ఉండగానే, హిందీ అవకాశాల కోసం ప్రయత్నాలు మొదలుపెడుతుంది మంజరి. ఇందుకోసం తన కాంటాక్ట్స్ని తెలివిగా వాడుకుంటుంది. భారతదేశం తరపున సాంస్కృతిక రాయబారిగా అమెరికా వెళ్లిన తొలి తెలుగు నటి మంజరి. అక్కడ మార్లిన్ మన్రోని కలుసుకున్న మంజరి, సినీనాయికలందరి జీవితాలూ ఒకేలా ఉంటాయన్న సత్యాన్ని తెలుసుకుంటుంది.

పద్మావతి

డిసెంబర్ 1న విడుదల కావాల్సిన పద్మావతి చిత్రాన్ని కనీసం సెన్సార్ బోర్డు వరకూ కూడా వెళ్లకుండా గుజరాత్, ఉత్తర్ప్రదేశ్, రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాల్లోని ముఖ్యమంత్రులు నిలిపేశారు. చిత్ర ప్రారంభంలోనే శ్రీ రాజపుత్ర కర్ణిసేన వివాదం రగిలించి దాడి ప్రారంభించింది. పద్మావతిగా నటించిన దీపికా పదుకొణె, ధైర్యేశ్వర్ సంజయ్ లీలా బన్నాలీల తలలు నరికితే నజరానా ఇస్తామంటూ ప్రకటించారు. దీపికా ముక్కుచెవులూ కోస్తామన్నారు. అదేమని అడిగిన కమల్ హాసన్, ప్రకాష్ రాజ్ లాంటి వారిని ఆడ్రస్ లేకుండా చేస్తామంటూ బెదిరించారు.

రాజపుత్ర వనితలకు అవమానం జరిగిందని వారి వాదన. పద్మావతి కథ విభిన్న ప్రాంతాల్లో విభిన్నంగా రచించబడింది. కల్పితమా? వాస్తవమా? అనే చర్చ కూడా ఉంది. దీనిపై ఎందుకింత రగడ? ఈ సంఘ పరివార్ ఎందుకింత చిందులు తొక్కుతోంది? మంత్రుల

అండదండలతో కర్ణిసేన చెలరేగిపోతోంది.

అసలు కథలోకి మనం ప్రవేశిస్తే... రాణి పద్మిని మనకు చిరపరిచితమే. ఆమె సౌందర్యానికి ముగ్ధుడైన రతన్ సేన్ ఆమెను వివాహం చేసుకుంటాడు. క్షుద్ర విద్యలకు పాల్పడుతున్న కారణంచేత రాఘవచేతన్ అనే వ్యక్తిని రాజు రాజ్య బహిష్కరణ చేస్తాడు. చేతన్ ఆ కోపంతో అల్లావుద్దీన్ ఖిల్జీ సంస్థానంలోకి ప్రవేశించి రాణి పద్మిని సౌందర్యం గురించి చెప్పి అతన్ని ప్రలోభపెడతాడు.

ఖిల్జీ రతన్ సేన్ కి పద్మినిని సోదరిగా చూడాలను కుంటున్నాననే సందేశాన్ని పంపిస్తాడు. రతన్ సేన్ అంగీకరిస్తాడు. నేరుగా కాకుండా అద్దంలో ఒక ప్రతిబింబంగా మాత్రమే అతనికి నే కనిపిస్తానంటుంది పద్మిని. ఖిల్జీ ఆమెను చూసి కోట రహస్య మార్గాలను తెలుసుకుని రాజ్యంపై దండయాత్ర చేస్తాడు. రతన్ సేన్ బంధీ అవుతాడు. ఖిల్జీ కోటలోకెళ్లి చూసేసరికి పద్మిని ఆమెతోపాటు అంతఃపుర స్త్రీలు ప్రాయోపవేశం చేసి చనిపోతారు. దీన్నే

జౌహర్ అంటారు. ఇదీ స్థూలంగా కథ. అయితే ఈ కథ రామాయణంలాగానే అనేక ప్రాంతాల్లో అనేక విధాలుగా చెప్పబడింది.

అసలు చిత్రంలో ఏముందో ఎవరికీ నరిగ్గా తెలీకుండానే ఎందుకింత హడావుడి..? శాంతిభద్రతలకు ఎలా భంగకరమౌతుంది? అల్లూరి సీతారామరాజు చరిత్ర కథపరంగా ఎన్నో మార్పులు చేసి చలనచిత్రంగా తియ్యలేదా..? గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి, రాణి రుద్రమ్మ దేవి వంటి చారిత్రక అంశాలతో తీసిన చిత్రాల్లో ఎన్నో మార్పులు చేసి చిత్రాలుగా విడుదల చేయలేదా? ఒక ముస్లిం రాజు రాజపుత్ర స్త్రీ గురించి ఆలోచించినట్టు చూపించడమే తప్పనే విషప్రచారం చేస్తున్నారు. అసలు ఈ చరిత్ర జరిగిందో లేదో తెలీదు కాని రాజపుత్ర కర్ణిసేన మాత్రం చిచ్చు రగిల్చారు.

రాజస్థాన్ రాష్ట్రంలో 1000 మంది అబ్బాయిలకు 850 మంది అమ్మాయిలున్నారు. గర్భంలోని ఆడపిల్లల చావు మహిళల గౌరవానికి నిదర్శనమేగా? సతీ సహగమనాన్ని కీర్తించడం అంటే స్త్రీలు అలా ఉండాలని చెప్పడమే..! స్త్రీలు కుటుంబ గౌరవాన్ని కాపాడాలని నియంత్రించే భావజాలాన్ని పెంచి పోషించడమే కదా? ఆడపిల్ల ఎలా ఉండాలో, ఏ తిండి తినాలో, ఎవరిని పెళ్లి చేసుకోవాలో, ఏమి చదవాలో, ఏ డ్రస్సు వేసుకోవాలో, ఆంక్షలు పెట్టటం గౌరవించడమా? ఆడవాళ్లను అణిచివేసే శక్తులే ఈ వివాదాలకు కారకులు! అసలు సినిమా విడుదల కాకూడదంటూ అడ్డుపడి కోర్టుకెక్కారు. కాని సుప్రీంకోర్టు ఈ ధోరణిని ఖండించింది.

సినిమా చూడకుండానే వ్యాఖ్యలు చేస్తే సెన్సార్ బోర్డు తప్పు నిర్ణయం తీసుకుంటారు. సినిమా ప్రదర్శనకు అనుమతిించాలా వద్దా అనే అధికారం సెన్సార్ బోర్డుదే అని, ముందు సినిమా చూడమని తేల్చి చెప్పింది. సెన్సార్ బోర్డు వారే చిత్రం విడుదలకు మార్గం సుగమం చేయాలని తీర్చిచ్చింది.

కె. శారద

అమ్మా.. మా అమ్మాయి గురించి మీతో మాట్లాడాలి అని ఒక నడివయసు వ్యక్తి, బెదురుచూపులతో ఒక 20 ఏళ్ల యువతి ఐదవ అదాలత్కు వచ్చారు. ముందుగా వారిని కూర్చోబెట్టి నమస్క గురించి ఫిర్యాదు రాసివ్వమన్నారు ఐదవ పెద్దలు. జరిగిన విషయమంతా వారు ఫిర్యాదుగా అందించారు. అసలు బాధేంటో వారి మాటల్లోనే....

“నా పేరు భాను. నేను 9వ తరగతి చదువుతుండగా మా అత్తామామలు నన్ను చూశారు. నాన్ననడిగి ఒప్పించి తమ ఒక్కగానొక్క కొడుకుతో నా పెళ్లి చేశారు. అమ్మా వాళ్లు నాకప్పుడు ఇలా చెప్పారు. ఒక్కడే కొడుకు, ఒక్కతే కూతురు. బాధ్యతలేమీ లేవు. ఆన్తులున్నాయో. రాజమండ్రిలో గుడి నిర్వహిస్తున్నారు. ఆదాయం బాగుంటుంది. కొడుకు ప్రైవేటు కంపెనీలో ఉద్యోగి. అదృష్టం నిన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. ఒప్పుకోమ్మా అని అడిగారు. తెలిసీ తెలియని వయస్సు.

అమ్మానాన్న కన్నా నాకేం తెలుసను కుని ఒప్పుకున్నా. అలా పెళ్లయ్యింది. కొంత కాలానికి తెలిసింది నాకు అక్కడంతా లొసుగులేనని. నా అత్తామామలు పైకెంతో సాధు దంపతులు. నాపాలిట మాత్రం కిరాతకులు. నా ఆడపడుచు ఆమె భర్త కూడా ఏమీ తక్కువ తినలేదు. శక్తివంచన లేకుండా వాళ్ల వంతు వాళ్లు నన్ను సాధించారు. ఇంటి పసంతా నాదే. అత్తామామ అనారోగ్యం పేరుతో కొంత, గుడిసేవ పేరుతో కొంత సమయాన్ని గడిపి పడుకుంటారు. ఇంట్లో 10 మందికి వంట చేయడం, దేవుడికి నైవేద్యం చేయడం, గుడి శుభ్రం చేయడం ఇవన్నీ నా వంటే. ఇంక నా భర్తగారి లీలలు, పైశాచి కత్వం తెలిసేటప్పటికీ నేను ఇద్దరు పిల్లల తల్లినయ్యాను. నాకిప్పుడు 20 ఏళ్లు. ఈ బాధ్యతలన్నీ నావే.

కొన్నాళ్లకి నా భర్త ఎటో వెళ్లిపోయాడు. ఎక్కడికి వెళ్లాడో, ఎప్పుడొస్తాడో తెలీదు. అత్తామామలు చెప్పారు. అతనిపై ఏవేవో కేసులున్నాయని చుట్టుపక్కలవారనేవారు. అత్తామామలు మా కొడుకే ఇక్కడ లేడు. నువ్వు నీ ఇద్దరు పిల్లల బరువు మాకెం దుకు..? నీ పుట్టింటికెళ్లు అని పంపేశారని చెప్పింది భాను. అమ్మాయికే మన్నా కట్టుమిచ్చారా అని అడిగారు ఐదవ పెద్దలు. అమ్మాయికి అరెకరం పొలం ఇస్తామన్నాము. వివాహ సమయంలో

అది మామగారు తన పేర రాయించుకున్నారని చెప్పాడు భాను తండ్రి. విస్తుపోయి చూశారు ఐదవ పెద్దలు...

ఇంత అమాయకత్వమా..! ఆమె బంగారమంతా భర్త ఎప్పుడో అమ్మేను కున్నాడు. ఆమెకు పిల్లలకు పెద్ద గొయ్యి చూపించారు అందరూ కలిసి.

ఐదవ పంపిన లేఖ అందుకున్నాక వారెవరూ రాలేదు. ఎన్నో ఫోన్లు చేశాక మొత్తం జనాభా వచ్చారు. అత్త మాత్రం రాలేదు. భానుకేం తక్కువండి? మేమందరం ఉన్నాం కదా! ఎందుకొచ్చేసిందో మాకు తెలీదు. మేమేమీ వెళ్లమనలేదని చెప్పాడా మామగారు. వాళ్లు సరిగ్గా పెంచలేదండి పిల్లని. పనులేమీ రావు. ఉదయాన్నే లేవదు. ఇవి ఆమెపై వారు చెప్పిన ఫిర్యాదులు. మీ కొడుకెక్కడా అని ఐదవ బాధ్యులు అడిగారు. వారి దగ్గర సమాధానం లేదు.

చాలా తర్జనభర్జనలు జరిగాక చివరికి భర్త వచ్చేవరకూ ఆమెకు నెలకు రూ.4 వేల నగదు, పొలంలో పండిన పంట నుంచి ప్రతీ నెలా 25 కేజీల బియ్యం ఇచ్చేట్టు ఒప్పందం రాయించారు ఐదవ పెద్దలు. ఇద్దరు పిల్లలనూ చదివిస్తూ ఐదవ సహకారంతో ఆమె కుట్టుపని నేర్చుకుంది. మిషన్ కొనుక్కుంది. తల్లిదండ్రుల దగ్గరే ఉంటోంది.

నేనేం తక్కువ చేశాను, నా భర్త ఎందుకు పారిపోయాడు, నాకేం లోపం ఉందని పరస్పర వ్యామోహం? అతను చేసింది దొంగతనమో, ఇంకే నేరమో తెలీదు.. ఇప్పుడీ పిల్లల పరిస్థితి ఏంటో తెలీడం లేదని ఏడుస్తోంది అప్పుడప్పుడా. ఇలా ఉండగా కొన్నాళ్లకు ఆమె భర్త ఆచూకీ తెలిసిందని చెప్పింది. ఐదవ ఆమె అత్తమామల్ని అడిగారు. వారు ఒప్పుకోలేదు. తెలీదని చెప్పారు. భానుకి ఐదవ పెద్దలు ఇలా చెప్పారు. అప్పుడప్పుడు పిల్లలని తీసుకుని అక్కడికి వెళ్తుండు. పిల్లలకు

పెద్దల నహాయం, ప్రేమ కూడా అవసరముందని ముందుచూపుతో ఆమెను పిల్లలకు శెలవులు ఇచ్చినప్పుడు అక్కడికి పంపడం అలవాటు చేశారు. కొన్నాళ్లకు పిల్లలిద్దరినీ వారే తీసుకెళ్లి వారే తల్లి దగ్గర దింపేవారు.

ఇలా కొన్నాళ్లు జరిగింది. ఆమె భర్త మాత్రం రాలేదు. ఆమె నిరాశపడుతున్న నమయంలో అత్తమామల నుంచి కబురొచ్చింది. కొడుకెక్కడున్నాడో తెలిసిందని, మేమిక్కడికి రావద్దన్నామని అత్తగారు చెప్పారు. అత్తగారికి ఒంట్లో బాగోలేదని కోడల్ని పిల్లల్ని తీసుకు రమ్మన్నారని వరుసకు బావగారొచ్చి చెప్పడంతో ఆమె ఐదవకి వచ్చింది. అక్కడి నుంచే ఆయనకి ఫోన్ చేసి ఐదవ బాధ్యులు ఆయన్ను రప్పించారు. ఇక్కడేముందని వచ్చేసిందండి? అక్కడ బోలేడు ఆస్తి, పెద్ద ఇల్లు ఆమెనెవరూ పంపించేయలేదు.

ఆమె రావడానికి మీ అంగీకారం ఎందుకు అని అడిగాడు.. అక్కడ అన్నీ ఉన్నాయి కాని ఒక ఆడపిల్లకు ఉండాలని రక్షణ మాత్రం లేదు, భర్త ఆదరణ అసలే లేదు. కేవలం అత్తమామల సేవకు, వారి తదనంతరం వారు ఇచ్చే ఆస్తిపాస్తుల కోసమే ఆమె అక్కడికి రావాలి. బహుశా ఈమె వెళ్లాక పనిమనిషిని మాన్పించేసినా ఆశ్చర్యపోనక్కరలేదు. కాని పిల్లల భవిష్యత్తు కోసం ఆమెను పంపక తప్పలేదు.

వారితో ఒప్పంద సంతకాలు చేయించుకుని ఆమెకేమాత్రం అసౌకర్యం కలిగినా, భర్త వల్ల ఏమైనా ప్రమాదం జరిగే అవకాశం ఉన్నా వెంటనే తమకు తెలియ జేయాలని, జీవితాంతం ఆమె ఐదవ రక్షణలోనే ఉంటుందని వారికి గట్టిగా చెప్పారు. ఆమెకు కూడా చాలా జాగ్రత్తలు చెప్పారు. ఆమె పొలం ఆమె పిల్లలకు రాయాలన్నారు. వారు అన్నింటికీ అంగీకరించి ఆమెను తీసుకెళ్లారు. ఏ అవాంతరాలు లేకుండా ఆమె జీవితం సుఖంగా ఉండాలని, భర్త ఏ కొంచెమైనా కొన్నాళ్లకైనా మారతా డేమోనని సహనంతో ఎదురు చూడమని ఆమెకు చెప్పి ఆశావహ దృక్పథంతోనే ఉండమని ధైర్యంగా ఉండమని చెప్పి ఆమెను పంపించారు.

ఉద్యమాల బాటలో....

ఆక్వా వుడ్ పార్క్ :

లాగేయండి... వీళ్లు మాట వినరు... తొక్కియండి... తుందుర్రట... ఈ దెబ్బతో పోలీసులంటే వీళ్లు భయపడాలి. మళ్లీ ఆందోళన చేయకూడదంటూ ఒక పోలీసు ఉన్నతాధికారి తన

ఆవేశాన్ని బాధితులపై ప్రదర్శించారు. బూటు కాళ్లతో ఆందోళనకారులను కసితీరా తొక్కి కీచకవర్షం చేశాడు. మగపోలీసులు ఆడవాళ్ల రవికెలు చించారు. చీరెలు లాగారు. మగవాళ్లపై పిడిగుద్దులు కురిపించారు. అదుపులోకి తీసుకున్నాక కూడా బూతులు తిట్టారు. ఇష్టమొచ్చినట్టు కొట్టారు. జొన్నలగరువు, కంసాలిబేతపూడి గ్రామాలకు చెందిన వందలాది మంది నవంబర్ 29న చలో అసెంబ్లీకి బయల్దేరారు.

ధర్మాకు అనుమతించినా పోలీసులు 28 నుండే తుందుర్రు తదితర చోట్ల పికెట్లు ఏర్పాటుచేశారు. నిర్బంధాన్ని అధిగమించి కొద్దిమంది నేరుగా విజయవాడ చేరుకోగలిగారు. ముందుగా అలంకార్ సెంటర్లో ధర్మా చేశారు. ఈ ధర్మాలో సీపీఎం పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా కార్యదర్శి వర్గ సభ్యులు గోపాలన్, పెద్దిరాజు, ఐదా నాయకులు కల్యాణి, సువర్ణ, పూర్ణ, ఆక్వా పార్క్ వ్యతిరేక పోరాట కమిటీ నాయకులు ఆరేటి వాసు, సత్యవతి తదితరులు పాల్గొన్నారు. తుందుర్రు ఫ్యాక్టరీ విషయంలో ప్రభుత్వం పైస్థాయి నుంచి చేస్తున్న తీవ్ర ఒత్తిడితో పోలీసులు పూర్తిగా విచక్షణ కోల్పోయారు. కిందపడేసి ఈడ్చడంతో ఐదా జిల్లా నాయకురాలు కల్యాణికి గాయాలయ్యాయి. తుందుర్రు పోరాట కమిటీ నాయకులు ఆరేటి సత్యవతి చెయ్యి కోసుకుపోయి తీవ్ర గాయమైంది. మహిళలను అరెస్టు చేసే సమయంలో దుస్తులు తొలగకుండా చూడాల్సిన పోలీసులు ఉద్దేశపూర్వకంగా మహిళల దుస్తులు లాగుతూ అత్యంత కర్కశంగా వ్యవహరించారు.

ఈ చర్యలకు పాల్పడిన పోలీసులపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలని శ్రామిక మహిళ కార్యదర్శి స్వరూపరాణి, ఐదా పశ్చిమ కృష్ణా కార్యదర్శి శ్రీదేవి మరియు సిటీ అధ్యక్షురాలు రూనీ, ఆషా, షకీలా డిమాండ్ చేస్తూ విజయవాడలో జాయింట్ పోలీస్ కమిషనర్ కు వినతిపత్రం ఇచ్చారు. అనంతపురంలో గాంధీ విగ్రహం వద్ద కళ్లకు గంతలు కట్టుకుని నిరసన తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో సావిత్రి, లక్ష్మీదేవి, రామాంజమ్మ తదితరులు పాల్గొన్నారు. కంసాలిబేతపూడి, తణుకులో తుందుర్రు ఆక్వా వుడ్ బాధితులపై పోలీసుల ఖా“కీచకం”పై మహిళలను కూడగట్టి ఆందోళన చేశారు.

హింసా వ్యతిరేక దినం

విజయవాడ : మహిళలు, బాలికలపై జరుగుతున్న హింస పై నవంబర్ 25 నుంచి డిసెంబర్ 10 వరకు ఐక్యరాజ్యసమితి, ఐదా ‘హింసా వ్యతిరేక ప్రచారాన్ని’ నిర్వహించాలని పిలుపునిచ్చాయి. 25న ఐదా, ఎస్ఎఫ్ఐ ఆధ్వర్యంలో ప్రదర్శన జరిగింది. ఎస్ఆర్ఆర్

కాలేజీ నుంచి చుట్టుగుంట బీఎస్ఎన్ఎల్ కార్యాలయం వరకు విద్యార్థులు, పార్టీ నేతలు “సేవ్ గర్ల్ చైల్డ్”, “ఆడపిల్లల పై హింసను అరికట్టాలి”, “ఆడపిల్లలకు స్వేచ్ఛనిద్దాం”, “వరకట్న వేధింపుల నుంచి ఆడపిల్లలను కాపాడదాం”, “లైంగిక వేధింపుల నుంచి ఆడపిల్లలను కాపాడాలి”, “పురిట్లోనే ఆడపిల్లలను చంపేయడం సిగ్గు సిగ్గు”, “మహిళలను గౌరవిద్దాం”, “పురుషులతో పాటు మహిళలకు సమాన హక్కులను కల్పించాలి” “మద్యం లేని సమాజం మహిళల హక్కు” అని నినాదాలు చేశారు. ప్రదర్శనానంతరం ఎస్ఆర్ఆర్ కాలేజీ ప్రాంగణంలో ఐదా రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి మాట్లాడుతూ ఆడపిల్లల పై జరిగే దాడులను, హింసలను, అత్యాచారాల గురించి ప్రస్తావించారు. దేశంలో ప్రతీ 1000 మంది

పురుషులకు 927 మంది స్త్రీలు మాత్రమే ఉన్నారన్నారు. అదే రాజస్థాన్‌లో ఐతే ప్రతి 1000 మంది పురుషులకు 850 మంది మహిళలు మాత్రమే ఉన్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. మిగతా 150 మంది ఆడపిల్లలను పురిట్లోనే చంపేస్తుండడాన్ని ఆమె ఖండించారు. పద్మావతి చిత్రాన్ని నిలిపేయాలని నానా యాగీ చేస్తున్న రాజపుత్ర యువకులకు ఈ విషయం పట్టదా అని ప్రశ్నించారు. స్త్రీపురుషులిద్దరూ సమానత్వం సాధించడం ద్వారానే మహిళలపై హింసను అంతమొందించగలమన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో శ్రీదేవి, ఆషా, షకీలా, ఎస్ఎఫ్ఐ సభ్యులు ఏసుబాబు, రాకేష్, శ్రావ్య, అమూల్య, విద్యార్థిని, విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు.

హింసా వ్యతిరేక దినం సందర్భంగా విద్యార్థులతో కలిసి ఐదవ సెంట్రల్ సిటీ కమిటీ ఆధ్వర్యంగా విజయవాడలో ర్యాలీ నిర్వహించారు. జి.రూస్సీ, సీహెచ్.శ్రీలక్ష్మి, బి.అమ్మలు, దేవికుమారి, ఎస్.విజయలక్ష్మి, రత్నం, లక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

జక్కంపూడి జెడ్పీ హైస్కూల్లో వేధింపులకు గురవుతున్న బాలికలకు ధైర్యం చెప్పి ఐదవ వారికండగా ఉంటుందని రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు స్వరూపరాణి చెప్పారు. జిల్లా కార్యదర్శి శ్రీదేవి మాట్లాడుతూ వయోబేధం లేకుండా స్త్రీలు లైంగిక వేధింపులు ఎదుర్కొంటున్నారని ఏది జరిగినా తల్లిదండ్రులకు, పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులకు ధైర్యంగా తెలియజేయాలని బాలికలకు చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమంలో జీ.పాలవెల్లి, కుందనాల శేషమణి, విక్రమలక్ష్మి, ఎస్టేర్ రాణి పాల్గొన్నారు.

విజయవాడలోని శారదా కళాశాలలో జరిగిన సదస్సులో మహిళల రక్షణకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు సరైన చర్యలు తీసుకోవాలన్నారు. రాజకీయాల్లో కూడా సమానావకాశాలు

మహిళలకు ఇవ్వాలని ఐదవ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షురాలు కె.స్వరూపరాణి అన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో వర్కింగ్ జర్నలిస్ట్ ఫెడరేషన్ నాయకురాలు శాంతిశ్రీ, ఐదవ పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా కార్యదర్శి

కె.శ్రీదేవి, సరోజ, జి.రూస్సీ, ఎస్కే.ఆషా పాల్గొన్నారు.

విజయనగరంలో మా జిల్లాలో మహిళలపై, విద్యార్థినులపై జరుగుతున్న హింసపై పైన ప్రెస్ క్లబ్, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో బీబీఎల్లో 500 మందితో సెమినార్ జరిగింది.

మధ్యంపై సంతకాల సేకరణ

పశ్చిమ గోదావరి : తణుకు, భీమవరం, ఉండ్రాజవరం, ఏలూరు సిటీ, నర్సాపురం మొదలైన 7 ప్రాంతాల్లో మధ్యంపై 10

వేల మంది నుంచి సంతకాలు సేకరించారు. ఏలూరులో అన్ని మహిళా సంఘాలు కలిసి సెంటర్లో సంతకాల సేకరణ చేశారు.

వైజాగ్ : ప్రభుత్వ నూతన ఎక్స్ ప్రెస్ పాలసీని రద్దు చేయాలని

మద్యాన్ని నియంత్రించాలని డిమాండ్ చేస్తూ ఐదవ పెందుర్తి వార్డ్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన సంతకాల సేకరణలో ఐదవ ఉపాధ్యక్షురాలు బి.అనంతలక్ష్మి, కమిటీ సభ్యులు పాల్గొన్నారు.

విజయవాడ : మధ్యం షాపులకు విచ్చలవిడిగా లైసెన్సులు ఇవ్వడం నిలిపివేయాలని కోరుతూ ఐదవ సెంట్రల్ సిటీ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో దుర్గాపురంలోని ఎస్టీవీఆర్ పాఠశాల వద్ద విద్యార్థుల నుంచి సంతకాలు సేకరించారు. ఈ సంతకాల పట్టికను రాష్ట్ర గవర్నర్ కి పంపనున్నట్లు తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నగర

కమిటీ సభ్యులు కె.ఎస్.ఆషా, 44వ డివిజన్ బాధ్యురాలు కె.దుర్గా పాల్గొన్నారు.

విజయవాడ : మధ్య వ్యతిరేక పోరాట ఐక్య వేదిక మరియు బార్ అసోసియేషన్ సభ్యుల సహకారంతో మధ్య నియంత్రణ కోరుతూ గవర్నర్‌కి అందించేందుకు మంగళవారం సంతకాల సేకరణ కార్యక్రమం జరిగింది. జిల్లా కోర్ట్ వద్ద ఈ కార్యక్రమం జరిగింది. ఇందులో బార్ అసోసియేషన్ ప్రెసిడెంట్ కృష్ణమూర్తి, విమెన్ సెక్రటరీ ఉష పీవోడబ్బూ అధ్యక్షురాలు గంగా భవాని, పీవోడబ్బూ పద్మ, ఐదవ కార్యదర్శి రమాదేవి, ఐదవ కార్యకర్తలు ఆశా, షకీలా పాల్గొన్నారు.

మధురాగనర్ : రాష్ట్రంలో మధ్యం షాపులకు విచ్చలవిడిగా లైసెన్సులు ఇవ్వడాన్ని నిలిపివేయాలని కోరుతూ ఐదవ విజయవాడ

సెంట్రల్ సిటీ ఆధ్వర్యంలో డిసెంబర్ 5న పప్పుల మిల్ సెంటర్ వద్ద విద్యార్థులు, ప్రజల వద్ద నుంచి సంతకాలను సేకరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు షకీలా, డి.విజయ, లక్ష్మీకుమారి పాల్గొన్నారు.

కాకినాడ : భీమనవల్లి గ్రామంలో మధ్యం షాపును తొలగించాలని, లైసెన్స్ రద్దు చేయాలని కలెక్టర్ మరియు జిల్లా

మేజిస్ట్రేట్ కార్యాలయం ఎదుట ఐదవ ప్రజా సంఘాల ఆధ్వర్యంలో ధర్నా చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఎం.రాజశేఖర్, పి.భవాని,

ఎస్.ఎఫ్.ఎస్ నాయకులు ఈశ్వరరావు, గంగాభవాని మద్దతు తెలిపారు. గ్రామస్తులు ఎస్.రాధ, ఎస్.సరస్వతి, రాయుడు, సావిత్రి, కె.రాణి, ఎం.వరలక్ష్మి, ఎం.లక్ష్మీదుర్గ, జి.దుర్గా, పి.లక్ష్మి, పి.లక్ష్మి, ఎం.లోవరాజు, కె.రమణ, నాగభూషణం, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

విజయనగరం జిల్లాలో 5 కేంద్రాల్లో 10,000 సంతకాలు సేకరించారు.

అనంతపురంలో మానవ హక్కుల వేదిక నాయకులు భాషా, “మానవత” నాయకులు తరిమెల అమరనాథరెడ్డి సంతకాల సేకరణ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు.

పోరాటాలే మార్గం

తెనాలి : దాస్ కాపిటల్ - ద సైన్స్ ఆఫ్ లైఫ్, సోవియట్ రివల్యూషన్ ఇంప్యాక్ట్ ఆన్ ఉమెన్ రైట్స్ అనే అంశాలపై నవంబర్ 12న తెనాలిలో ‘ప్రజ్వలిత’ సామాజిక, సాంస్కృతిక సంస్థ ఆధ్వర్యంలో సదస్సు జరిగింది. ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి మాట్లాడారు. ఫ్రాన్స్‌లో స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం పేరుతో తిరుగుబాటు జరిగిన కారణంగా ప్రజాస్వామ్యం ప్రభుత్వాలు ఏర్పడ్డాయన్నారు. 1917 సోవియట్ విప్లవం మొదటిసారిగా మహిళలకు ఓటుహక్కు, అస్తిహక్కు కుటుంబ సంరక్షణ హక్కు కల్పించిందన్నారు. ఆయా దేశాలలో ఉద్యమాలతోనే మహిళలకు సమాన హక్కులు వచ్చాయన్నారు. మార్క్సిస్ట్ అధ్యయనవేత్త విద్యాసాగర్ మాట్లాడుతూ సమాజానికి చెందాల్సిన ఉత్పత్తి కొద్దిమంది సొంతం చేసుకోవడం ద్వారా శ్రామికుడి శ్రమశక్తి దోపిడీకి గురవుతోందన్నారు. ఈ దోపిడీ గురించి కార్లమార్చ్ పెట్టుబడి గ్రంథంలో శాస్త్రీయ విశ్లేషణ చేశారని ప్రజాసమస్యల పరిష్కారానికి అది మినహా మరోమార్గం లేదని పేర్కొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రజ్వలిత సంస్థ అధ్యక్షులు నాగళ్ల వెంకటదుర్గాప్రసాద్, ఆదిభట్ల వెంకట సురేష్, ఎమ్మెల్యే ఆలపాటి రాజేంద్రప్రసాద్, మున్సిపల్ చైర్మన్ పెండేల వెంకట్రావ్, జెడ్పీటీసీ అన్నాబత్తుని జయలక్ష్మి, పలువురు కళాభిమానులు, పెద్దసంఖ్యలో విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు.

గురజాడ వర్ధంతి

కర్నూలు : గురజాడ వర్ధంతి సందర్భంగా కర్నూలు రామయ్య కళాశాలలో 250 మందితో సదస్సు జరిగింది.

పశ్చిమగోదావరి : తణుకు, ఆచంట గ్రామాల్లో గురజాడ వర్ధంతి సందర్భంగా సదస్సులు జరిగాయి.

అనంతపురం : నారాయణ, నలంద కళాశాలలకు చెందిన 600 విద్యార్థులతో ర్యాలీ జరిగింది. ఈ ర్యాలీతో ప్రముఖ రచయిత సింగమనేని నారాయణ, వేలూరి వెంగన్న పాల్గొన్నారు.

బాలల దినోత్సవం

పశ్చిమగోదావరి : నవంబర్ 14న బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా తణుకు, పెనుమంట్రలో బాలలకు ఆటలపోటీలు నిర్వహించి బహుమతులు అందజేశారు.

అనంతపురం : 80 మంది పిల్లలతో పెయింటింగ్, వ్యానరచన, మ్యూజికల్ ఛార్జ్ పోటీలు నిర్వహించి బహుమతులిచ్చారు.

విశాఖ : నవంబర్ 14 బాలల దినోత్సవం సందర్భంగా

జగదాంబ జోన్ మధ్యపోరాట కేంద్రమైన బుక్కా వీధిలో ఐదవ వీసీసీ ఆధ్వర్యంలో పిల్లలకు ఆటలపోటీలు నిర్వహించి బహుమతులు, సర్టిఫికేట్లు అందించారు.

విజయనగరం : నవంబర్ 14న ఐదవ బాలల సంఘం ఆధ్వర్యంలో బీబీఎల్, ఎస్ఎల్ఆర్లో సేవ్ గర్స్ అనే నినాదంతో 400 మందితో ర్యాలీలు నిర్వహించారు. బీబీఎల్లో 3 చోట్ల ఆటలపోటీలు జరిగాయి. 60 మంది పాల్గొన్నారు. వీజెడ్ఎంలో 3 చోట్ల 4 కాలనీల్లో 100 మంది పాల్గొన్నారు. బీబీఎల్, ఎస్టీఎన్ఎం, ఎస్ఎల్ఆర్ కలిపి 80 మంది బాలలతో పిక్నిక్ నిర్వహించారు.

స్థానిక సమస్యల పై

అనంతపురం : కదిరి నియోజకవర్గంలో కుటాగుళ్ల గ్రామంలో

గిరిజనులు 65 మంది ఇళ్లను తొలగించి జాయింట్ కలెక్టర్ అక్కడికి వెళ్లగా మా ఇళ్లు

బాధితులు కారుకు అడ్డం వెళ్లి వారి గోడు వినిపిస్తుంటే పోలీసులే అసభ్యంగా మహిళలను ఈడ్చేశారు. జాయింట్ కలెక్టర్ ఎదురుగా ఈ చర్యకు పాల్పడిన పోలీసులను సస్పెండ్ చేయాలని ఐదవ ఇతర మహిళా సంఘాలు కలిసి ఎస్పీ ఆఫీసు ఎదురుగా ధర్నా చేశారు. ఎస్పీ క్షమాపణ చెప్పారు. ఘటనకు కారణమైన నలుగురు కానిస్టేబుల్స్ను సస్పెండ్ చేశారు.

కర్నూలు : బుధవారపు పేటలో మరుగుదొడ్లు లేవని, విద్యుత్ సౌకర్యం లేదని, నీటి సదుపాయం లేదని స్థానిక ఐదవ నేతలు

నిరసన వ్యక్తం చేశారు. స్థానిక కళాశాలలో మరుగుదొడ్లు లేక విద్యార్థులు ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. తాగునీటి సదుపాయం లేక ఇబ్బంది పడుతున్నారని హెచ్ఎం, ఆఫీసర్లు, ఐదవ నేతలు కలిసి కమిషనర్కి వినతిపత్రం అందించారు.

విజయనగరం : ఫూల్బాగ్ కాలనీలో వీధిలైట్లు, మంచినీటి సమస్యలపై 25 మందితో ధర్నా జరిగింది.

కర్నూలు : రక్షా ఆస్పత్రిలో గర్భిణీలకు స్కానింగ్ చేసి ఆడపిల్లలు అని తేలితే వారికి గర్భప్రావం చేస్తున్నారని స్థానిక ఐదవ నేతలు దాన్ని తీవ్రంగా ఖండిస్తూ కలెక్టర్కు వినతిపత్రం ఇచ్చారు.

అర్బన్ పరిధిలో వైద్యశాలల్లో మందుల్లేవని సరైన సదుపాయాలు లేవని కలెక్టర్గారికి వినతిపత్రం అందించారు.

చైతన్యమాసం

లపై

షన్ షాపులను రిలయన్స్ కి అప్పగించాడని క 58వ డివిజన్ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో వడ్డెర ర్వహించారు. జి.రఘాన్ మాట్లాడుతూ షన్ డిపోలను రిలయన్స్ కి అప్పగిస్తే ప్రజలు ప్రభుత్వమే స్టోర్లను అభివృద్ధి చేసి 14 రకాల అందించాలని డిమాండ్ చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో లక్ష్మి, నాగమణి, సాయి, భవాని, బుజ్జి తదితరులు

కినాడ : స్వామినగర్ లో రేషన్ షాపులను రిలయన్స్ వంటి రేట్ సంస్థల చేతుల్లో పెట్టే ప్రయత్నాలు విరమించుకోవాలని

ఐదవ డిమాండ్ చేసింది. పంచాయతీ ఆఫీసు ముందు నిరసన చేపట్టారు. రేషన్ షాపుల్లో బియ్యంతో పాటు కిరోసిన్, పంచదార వంటి సరుకులు సక్రమంగా అందించాలని డిమాండ్ చేశారు. ఐదవ నగర కార్యదర్శి కె.సుభాషిణి, వేణు, దేవుడమ్మ, ప్రసన్న, దుర్గ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

లైంగిక వేధింపులు : జక్కంపూడి జెడ్పీహెచ్ హైస్కూల్ విద్యార్థులు లైంగిక వేధింపులకు గురై ఆత్మహత్యాయత్నం చేసుకున్న

సందర్భంగా స్వరూపరాణి, కె.శ్రీదేవి పాఠశాలను పరిశీలించారు. స్వరూపరాణి మాట్లాడుతూ స్కూలు ఆవరణ చుట్టూ రక్షణగా ప్రహరీ

గోడ లేకపోవడం, స్కూలుకు వాచ్మెన్ లేకపోవడం వలన ఆమె అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారు. అసాంఘిక శక్తులకు ఆవరణ అడ్డంగా మారిందని నిందించారు. విద్యార్థులకు రక్షణ కరువైందన్నారు. కె.శ్రీదేవి మాట్లాడుతూ సీసీ కెమెరాలు ఏర్పాటు చేయమని కోరారు. ఐదవ నగర కమిటీ సభ్యులు ఆషా, షకీలా పాల్గొన్నారు.

ఒంటరి మహిళల సర్వే : కృష్ణా వెస్ట్ సిటీ ఆధ్వర్యంలో గట్టు వెనక ప్రాంతంలో 29, 33 డివిజన్లలో మహిళా సంఘం ఆధ్వర్యంలో ఒంటరి మహిళల సమావేశం జరిగింది. వారికి ప్రభుత్వం సంక్షేమ చర్యలు అమలుచేయాలని కోరారు. కృష్ణా వెస్ట్ సిటీ కార్యదర్శి పాలవెల్లి 29, 33 డివిజన్లకు చెందిన విక్రమ్లక్ష్మి, ముకుంద, మంగ, సౌమ్య, ఫరీదా పాల్గొన్నారు. 15 మందితో ఒంటరి మహిళల పోరాట కమిటీని నియమించారు.

అందాల పోటీలపై

విశాఖ : అందాల పోటీలకు వ్యతిరేకంగా నిరసన వ్యక్తం చేస్తుంటే జరిగిన అరెస్టులను ఖండిస్తూ ఐదవ ఇతర మహిళా సంఘాలు కలిసి ధర్నా చేశారు. ప్రభావతి, మాధవి అరెస్టులను నిరసించారు. నవంబర్ 25న మల్కాపురం, సెయింట్ ఆన్స్ కాలేజీలో “అమ్మాయిలు-జరజాగ్రత్త” అనే అంశంపై జరిగిన సదస్సులో మాట్లాడుతూ ఐదవ నగర సహాయ కార్యదర్శి కె.సంతోషం, మల్కాపురం జోన్ కార్యదర్శి ఆర్.విమల, కాలేజీ ప్రిన్సిపల్ మరియు స్టాఫ్ పాల్గొన్నారు.

విహారయాత్ర

విశాఖ : సంతోషనగర్ లో స్థానిక మహిళలతో కలిసి మద్యం పోరాటంలో విజయం సాధించినందుకు ఐదవ నేతలు విహారయాత్ర

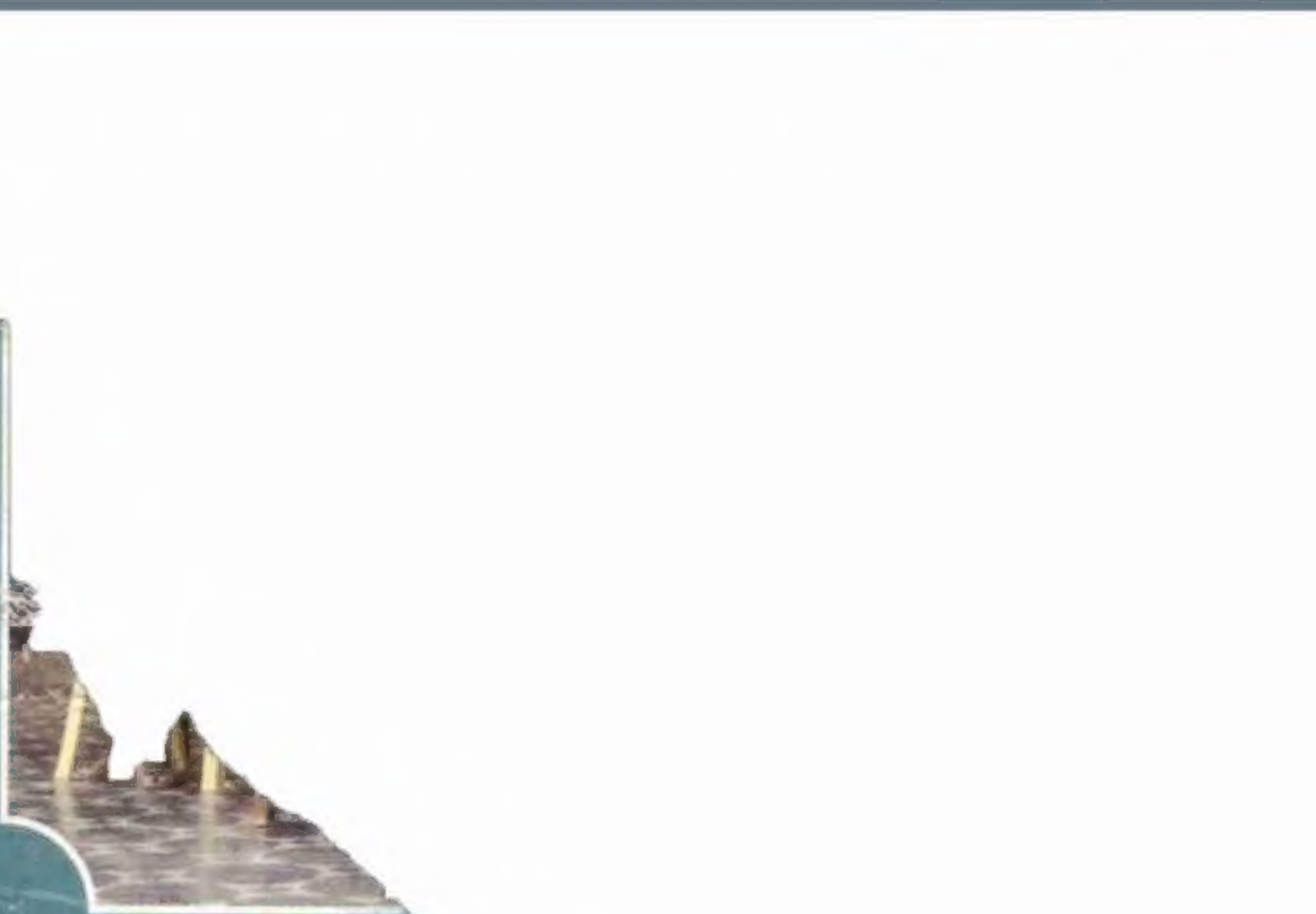

నిర్వహించారు. ఆరిలోవ, జగదాంబ జోన్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో పిక్నిక్ కు వెళ్లారు.

కొవ్వొత్తుల ప్రదర్శన : కర్నూలులో ప్రజాసంఘాలతో కలిసి మతోన్మాదం పై జరిగిన కొవ్వొత్తుల ప్రదర్శనలో 25 మంది పాల్గొన్నారు.

శైలజను పరామర్శిస్తున్న తిరుపతి ఐదవ నాయకులు

తణుకులో గురజాడ

తిరుపతిలో అనుసూయమ్మగారికి నివాళులర్పిస్తున్న ఐదవ నాయకులు

కాకినాడలో గురజాడ వర్ధంతి సందర్భంగా సభ నిర్వహిస్తున్న ఐదవ నాయకులు

అన్నే అనుసూయమ్మకు ఐదవ నివాళి

మరుగుదొడ్లు నిర్మించాలని ఒంగోలులో ఐదవ నాయకుల నిరసన

మద్యం నియంత్రించాలని ఒంగోలు సంతకాల సేకరణ చేస్తున్న ఐదవ నాయకులు

మద్యం నియంత్రించాలని అనంతపురంలో సంతకాల సేకరణ చేస్తున్న ఐదవ నాయకులు

ఆడపిల్లలపై హింసను నిరసిస్తూ నిర్వహించిన సదస్సులో మాట్లాడుతున్న రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు ప్రభావతి

ఒంగోలు నగర 10వ మహాసభలో ప్రసంగిస్తున్న రాష్ట్ర కార్యదర్శి రమాదేవి

అంబేద్కర్ పర్వతి సందర్భంగా కాకినాడలో విద్యార్థులతో కలిసి విద్యా నేతల నివాళులు

మహిళలపై లైంగిక దాడులను నిరసిస్తూ జరిగిన సభ

మద్యం నియంత్రించాలని బార్ అసోసియేషన్తో సంతకాలు చేయిస్తున్న విద్యా నాయకులు

మహిళలపై పోలీసుల అరాచకాన్ని నిరసిస్తూ నల్ల దిబ్బెను కట్టుకొని ప్రదర్శన

మహిళలను చీరపట్టుకుని ఈడ్చుకెళుతున్న పోలీసులు

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	CMV01 A 165
పుస్తకం పేరు	చైతన్య మానసి
తారీఖు	21-8-2023
మొదట లభ్య	Yes
వెనుక లభ్య	Yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
భాష పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Mounika
పేజీలు విడదీసినది	Mounika
హ్యాన్ చేసినది	Sandhya
పరిశ్చ చేసినది	RAMYA
పేజీలు సరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
హ్యాన్ చెయ్యబడి	
తప్పులు	
పరిస్థితి	Good NO